

Israel och dess fiender

Innehåll

Förord

- 1) Kampen om ett landområde*
- 2) Rätten till landet*
- 3) Landet uppstår igen*
- 4) En nations födelse i krig*
- 5) Krig och åter krig*
- 6) Israel och Sexdagarskriget*
- 7) Försoningsdag – stridsdag*
- 8) En vändpunkt*
- 9) PLO*
- 10) Gåtan Arafat*
- 11) Sanningens stund – Camp David*
- 12) Nya män på scenen*
- 13) Fienden i söder*
- 14) Fienden i norr*
- 15) Fienden i öster*
- 16) Antisemitismen i arabvärlden*
- 17) Antisemitismens olika uttrycksformer*
- 18) Men palestinierna då?*
- 19) Flyktingfrågan i ett bredare perspektiv*
- 20) Palestina och palestinier*
- 21) Ockupation eller omtvistat område*
- 22) En komplicerad konflikt*

Förord

Om man till exempel på en arbetsplats startar en diskussion om Israel, då är snart alla involverade och har åsikter. Många har upplevt hur detta kan leda till högljudda och engagerade argument för och emot detta land och dess folk.

Varför är just detta lilla land så ofta ett samtalsämne, inte bara på arbetsplatser, utan snart sagt i alla sammanhang? På högsta nivå förs samtal, exempelvis i FN. I Sveriges riksdag tas Israel ofta upp till debatt. I EU är det likadant. Särskilda grupperingar och sammanslutningar har Israel som sin agenda världen över. När det gäller böcker om Israel och judarna så har det skrivits oräkneliga spaltkilometer i ämnet. Det hindrar inte att ytterligare en bok läggs till den övriga litteraturen om detta folk och land, ty både folket och landet slutar aldrig att både utmana och fascinera. Därför kan vi inte få nog av insikt i ämnet. Därför är förhoppningen att denna bok skall bidra något till detta. Låt dig utmanas och fascineras av läsning kring ett av världens stora samtalsämnen!

Holger Nilsson

1

Kampen om ett landområde

Kampen om ett landområde har lett till en av de svåraste konflikter som världen nu brottas med. Ingen lösning har ännu kommit på denna konflikt.

När detta område berörs, där det nu finns en självständig stat, Israel, är det ett känsligt ämne som kan skapa våldsamma diskussioner. Det verkar som om nästan alla skulle ha en åsikt om detta och man frågar: Är det judarna eller araberna som har rätten till detta område? I vår tid bor ungefär hälften av alla judar som finns i världen i sitt forna hemland.

Kan judarna åter göra anspråk på att få bo där de en gång bodde? Är det rimligt? Landområdet har sedan dess legat under babylonier, perser, greker, romare, under bysantinska imperiet, under araber, korsfarare, mamelucker och sedan under det ottomanska väldet.

Detta är en kortfattad blick på de som har förvaltat området, där Israel idag är en stat. Men sedan kung David regerade i Israel (1000 år f. Kr.), har det inte existerat någon självständig nationalstat i det landet. Detta är något som många inte har kännedom om.

Då de ottomanska turkarna besegrades 1917, hamnade landområdet under brittisk förvaltning. Då briterna inte längre ville utöva kontrollen över området, fick en särskild FN-kommission uppdraget att utreda vad som skulle göras.

Denna kommission kom fram till att det måste bildas en judisk stat som skulle omfatta 52 % av landområdet. En arabisk stat skulle omfatta de övriga 48 %. Denna delningsplan godkände FN:s generalförsamling med två tredjedelars majoritet.

Judarna godkände denna uppdelning men araberna förkastade förslaget och därmed sin del av området. Idag har vi alltså bara en stat, den israeliska. Bilden hade alltså kunnat vara annorlunda om araberna accepterat delningsförslaget. Fortfarande står de utan en egen stat på grund av sin vägran att godkänna den delningsplan som FN beslutat. Sådan är bilden idag.

Det är alltså så att de araber, som vi idag kallar för palestinier, har ingen egen stat men de begär att få en sådan. Detta är den stora politiska frågan som varit föremål för oändliga samtal och diskussioner alltifrån den högsta politiska nivån, exempelvis FN, ända ner till köksbordet i många hem.

Det har alltså funnits två folk som bott på samma landområde före staten Israels bildande 1948. Två folk som gör anspråk på samma land. Det är konfliktens kärna. Som vi redan konstaterat kunde bilden varit annorlunda om också palestinierna hade erkänt den delning som gjordes av FN.

Från det judiska perspektivet kan vi notera att en rörelse startade i slutet av 1800-talet och som vi känner som sionismen. Det var en strävan från det judiska hållet att få en egen stat där de kunde bo och känna sig trygga. Det sistnämnda hade då blivit ett stort behov hos dem, då de annorstädes utsattes för ett allt starkare förtryck och förföljelse. Denna var tydlig i exempelvis Mellaneuropa där rasteorier frodades och där judarna tillskrevs de sämsta egenskaperna. I Ryssland utbröt en förföljelse mot judarna 1891. Den ledde till att många judar fördrevs och dog.

Det var olika förföljelser mot det judiska folket som ledde till att ungraren Theodor Herzl satte visionen om ett eget land för judarna på pränt. Han skrev boken *Judestaten* som utgavs på tyska 1896. Året efter sammankallade han judar till den första sionistiska världskongressen i Basel. Rörelsen som skulle leda fram till dagens Israel hade nu startat.

Theodor Herzl var övertygad om att hans vision skulle bli en verklighet och detta inom en ganska snar framtid. Han skrev i sin dagbok de berömda orden: ”I Basel skapade jag den judiska staten. Om fem år kanske, och helt säkert om femtio, kommer alla att inse det. Om ni vill det, är det inte bara en dröm.”

Det tog inte fem år utan femtio att gå från dröm till verklighet. Detta förverkligades genom omröstningen i FN den 29 november 1947.

Under den tid som gick, från det att Herzl skrev i sin dagbok fram till omröstningen i FN, ägde stora förändringar rum i landet och på den politiska scenen. Man kan säga att både befolkningsmässigt och landskapsmässigt förändrades bilden kraftigt.

Vad beträffar befolkningen så hade landområdet varit glest befolkat. När den brittiska mandatmyndigheten genomförde sin första folkräkning 1922, var den totala befolkningen 757 000. 590 890 var muslimer, 83 700 judar och resten kristna eller av annan härkomst.

När denna folkräkning genomfördes 1922, var det område där Israel ligger idag, ett träsk- och ökenområde som beboddes av en fattig befolkning. Idag finns cirka 8 miljoner invånare och landet är ett grönskande och växtrikt land.

Så har det alltså inte alltid varit. Därför kan det vara viktigt för oss att se landet med ögon som sett landet innan förvandlingen ägt rum. Detta var vad Mark Twain 1867 såg och beskrev i sin bok *The Innocents Abroad*: ”Ett öde land vars jord är bördig så det förslår, men i vilken bara ogräs växer – tysta sorgliga vidder... Här råder en ödslighet som inte ens fantasin förmår fylla med det som hör till liv och aktivitet. Vi nådde Tabor utan missöden... Vi såg inte en mänsklig varelse under hela färden... Det fanns knappast ett träd eller en buske någonstans. Till och med olivträdet och kaktusen, dessa den värdelösa jordens följeslagare, hade så gott som helt övergivit landet.”

Vi skall också ta del av en beskrivning från 1940. Det är Hugo Valentin som skriver på följande sätt i en skrift utgiven av Utrikespolitiska institutet. *Kampen om Palestina* är titeln på den och han skriver: ”Under tolv århundraden, under vilka Palestina, befolkat av huvudsakligen araber, lydde under olika herrar, bredde sig förfallet över landet. Förbrända ödemarker, förpestade träsk, folktomma sand- och stenöknar uppfyllde fordom blomstrande nejder, där cederskogar susat och gyllene skördar gungat för vinden, vingårdar och olivlundar utbredd sin grönska, omgivna av akvedukternas vatten, och välbyggda städer i Västjordanien och än mer i Östjordanien hägnat den andliga odlingen. Endast med möda kunde befolkningen, fastän den utgjorde blott en bråkdel av det antika Palestinas, där framleva sitt fattiga liv. Under dessa århundraden var Palestina, såsom en kunglig engelsk kommission, den s. k. Peelkommissionen, uttryckt det, liksom försvunnet ur historien. Endast ytterst sällan, såsom under korstågstiden, trädde det fram ur de politiska händelsernas slagskugga. I den mänskliga andens historia gjorde det ingen insats.”

Nu är bilden totalt annorlunda. Landet har verkligen stigit ut ur historiens dunkel och är nu ett område som praktiskt taget är på allas läppar. Det är ett landområde som nu är högaktuellt på den politiska dagordningen.

Landet har också på mindre än hundra år genomgått en revolutionerande förändring. Befolkningen har tiodubblats och landet är totalt förvandlat. Hur kunde detta ske på så kort tid? Det finns anledning att ställa frågan. Många står häpna inför denna unika förvandling som detta landområde genomgått.

Något stort och märkligt skedde under det förra århundradet, såväl befolkningsmässigt som landskapsmässigt. Redan årtiondet efter folkräkningen 1922, som vi refererade till, ändrades bilden.

Då, 1933, hade Hitlers och hans antisemitiska regim tagit makten i Tyskland och samtidigt ökade den judiska invandringen till det forna hemlandet. Efter Hitlers agerande och andra världskrigets slut hade, enligt FN:s undersökningskommission UNSCOP, Palestina 1946, 1,86 miljoner invånare, varav 33 % judar, 58 % muslimer och 8 % kristna.

Befolkningen hade ökat med över en miljon människor sedan folkräkningen 1922. Den stora invandringen är huvudanledningen till denna ökning. Att judarna hade börjat strömma in i detta landområde var naturligt efter den otrygghet de utstått under de föregående åren. De hoppades att nu få en lugn tillvaro i Palestina och började därför bosätta sig där. De hade

redan under slutet av 1800-talet börjat köpa mark där och markköpen fortsatte sedan under 1900-talet.

De som sålde marken var storgodsägare som faktiskt inte själva bodde i landet. Inte minst familjen Sursock bör nämnas i detta sammanhang. De sålde 1906 mark i Palestina för nästan tre fjärdedelar av en miljon pund till Jewish National Fund. När de gjorde denna försäljning, vräkte försäljarna de arabiska hyresgästerna i byarna för att de judiska bosättarna skulle kunna flytta in. Detta ledde naturligtvis till upprörda känslor hos de som vräktes. Det fanns också lokalt boende araber som sålde mark till judarna för ganska stora summor.

Detta ledde till konflikter även med andra araber. En sådan var muftin Amin Husseini när han 1935 samlade omkring 400 imamer och andra i ledande ställning. De utfärdade en fatwa som skulle stoppa landförsäljning till judar. De som bröt mot denna fatwa skulle betraktas som avfallingar och inte få begravas på muslimska kyrkogårdar.

Befolkningsstillväxten i Palestinaområdet bestod inte bara av judar som flyttat till området. Det skedde också en invandring av araber. Detta berodde på att det skapades arbetstillfällen i takt med att landet uppodlades och att också bygg- och industrinäringen blev en verklighet. Genom dessa nya arbetstillfällen ledde det även till att ett ökat antal araber flyttade till området och fick arbete där.

Det perspektivet är viktigt att ha med när man talar om ursprungsbefolkningen. Den invandrade arabiska befolkningen kan alltså inte sägas tillhöra den. Detta sagt med tanke på att det talas om att judarnas invandring skedde på bekostnad av araberna och att de inte hade rätt att bosätta sig i Palestina. Det sägs också att judarna tog marken från araberna, men som vi konstaterat, köpte judar mark av araber.

Plötsligt blev Palestina ett attraktivt land för både judar och araber. Det land som så länge hade varit ett område där det bodde endast några få och där marken till stora delar inte var odlad. Under 1900-talet förändrades bilden. Två folkslag var nu intresserade av samma landområde. Detta är bakgrunden till den konflikt som allt sedan dess råder där.

2

Rätten till landet

Kampen om landet hade börjat. Det fanns nu två folk som gjorde anspråk på samma område. Den stora frågan är: Vem har rätt till landet? Den frågan har många sysselsatt sig med. Olika perspektiv har anlagts för att försöka ge ett svar.

Vi skall ta del av Herbert Tingstens försök att besvara frågan. Han skrev boken *Det hotade Israel*. Första utgåvan är från 1957. En reviderad och aktualiserad utgåva kom 1967. Från den senare citerar vi hans bakgrundstankar innan vi försöker besvara frågan:

”Ännu vid mitten av fyrtioåret diskuterade man runt om i världen frågan om upprättandet av en judisk stat i Palestina. Politiska och ekonomiska argument på kort sikt var av betydelse i debatten, men dess kärna var moralisk eller, om man så vill, rättslig. Hade judarna rätt till en egen stat? Då den frågan ställdes avsågs naturligtvis inte rätt i inomstatlig eller mellanstatlig mening, utan rätt i meningen av en ´högre´ rätt, av moralbud, vilkas obestämthet alla var medvetna om men som likväl antogs vara godtagna av människor med god vilja åtminstone inom den västerländska kulturkretsen.”

Efter en skissad bakgrund tar Tingsten upp några rättsanspråk, som skulle kunna ligga till grund för judisk bosättning i Palestina. Det första han nämner är den historiska rätten. Om denna rätt skriver han bl. a. så här: ”I den formen har den zionistiska tanken, då den inte varit rent religiöst eller mystiskt motiverad, oftast blivit framförd. Judarna levde för årtusenden sedan i Palestina, de blev fördrivna därifrån, de har i förskingringen längtat tillbaka och deras särprägel, deras samhörighetskänsla, är inte fattbar utan denna dröm om återvändande till och frälsning i hemlandet.”

Det andra argumentet som Tingsten framför är det han benämner lidandets rätt. Om detta skriver han bl. a. detta: "Att judarna förföljts och plågats under årtusenden åberopas som ett skäl för att det judiska folket skall få ett nationellt hem, och att döma av debatterna i Europa har det varit ett för många starkt skäl. Det kan ifrågasättas, om FN beslutat sin berömda resolution den 29 november 1947, såvida inte minnet av de miljoner judar nazismen mördat drivit opinioner i alla länder till en handling av gottgörelse och försoning."

Som ett tredje skäl anför Tingsten det han kallar för kulturarbetets rätt. Vi anför något från det argumentet: "Före Israels upprättande hade judarna redan omskapat Palestina. De hade, från västerländsk synpunkt, representerat en högre intellektuell, moralisk och materiell kultur, kännetecknad av rationalism, böcker, skolor, maskiner, nyodling. Även araberna i Palestina hade fått högre välstånd och vuxit i antal, delvis genom invandring från kringliggande arabstater. Genom att rycka upp Palestina ur vanvård och förfall har judarna gjort sig förtjänta av en egen stat i detta land."

Slut citat Herbert Tingsten.

Med dessa tre rättsanspråk pekar Tingsten på att judarna bör ha rätt till det landområde som de så totalt har förändrat. Det område som tidigare var glest befolkat och till stora delar var ett område som inte var bördigt och odlat, blev nu omvandlat till fruktbar mark.

Det första som Tingsten nämner är den historiska rätten. Detta är en viktig del att ta hänsyn till och kan knappast ifrågasättas. Inte ens ärliga arabiska historiker kan förneka den sanningen, en sådan är den saudiske Muhammed Hassan Sharab.

Han skriver i en arabisk uppslagsbok bland annat: "Till skillnad från arabiska stammar som kommit in i detta land för att lägga det under sig och kontrollera det, växte judarna upp här sedan historiens gryning. Det var här som deras högtider växte fram, ja hela deras kultur och religion har sitt ursprung här. Det förblev judarnas land, centrum för deras böner och härifrån utgick deras resor och hit vände de åter. Här föddes deras profeter och deras uppenbarelser. I landet Israel finns judiska städer, det heliga Jerusalem, Safed, Tiberias och Hebron. Sion var synonymt med Jerusalem och landet Israel. I detta land skrev judiska profeter och lärde sina böcker som alltjämt är en fyrbåk, ett ljus och en vägvisare för Israels barn och för alla folk."

Med detta som bakgrund kan man se på judarnas anspråk på landet. Det är inte ett anspråk som de står ensamma bakom. Om vi vänder våra blickar tillbaka på olika beslut som fattats, finner vi flera argument för deras boende på detta område. Redan under tiden då Palestina var en del av Turkiet var de tillåtna att bo i landet.

Så kom det första världskriget och bilden förändrades. Turkiet besegrades av förenade militära insatser av briter, fransmän och araber. När man sedan samlades i Versailles 1919 för att besluta om de besegrade områdenas framtid, föll Palestinaområdet på Storbritanniens ansvar, medan Frankrike fick ansvaret för Syrien.

Den brittiska mandatperioden inleddes 1920 och i bestämmelserna för denna slogs det fast: "Mandatärmakten har ansvaret för att skapa ett sådant politiskt, administrativt och ekonomiskt tillstånd i landet, att det möjliggör uppbyggandet av ett judiskt nationellt hem och för utvecklandet av självstyrande institutioner. Det skall också garantera både civila och religiösa rättigheter för samtliga Palestinas innevånare oberoende av ras och religion."

Nationernas förbund, som bildats 1920, stod också bakom beslutet att judarna skulle få bosätta sig i Palestina.

I bakgrunden till den brittiska mandatperioden och kopplingen till att man nu verkade för ett judiskt nationalhem fanns Balfourdeklarationen 1917. Arthur Balfour var brittisk utrikesminister vid den tiden. I deklarationen, som bär hans namn, framgår det: "Hans Majestäts regering ser med gillande upprättandet i Palestina av ett nationellt hem för det judiska folket och vill på allt sätt bemöda sig om att underlätta att detta mål uppnås, under den klara förutsättningen att ingenting skall åtgärdas som kan inverka menligt på de i Palestina

existerande icke-judiska samfundens civila och religiösa rättigheter och den politiska status som judar åtnjuter i andra länder.”

Denna deklaration fanns i bakgrunden och diskuterades av Chaim Weizmann, en av de ledande sionistledarna, och emiren Feisal, som var arabdelegationens ledare. Detta ledde till en överenskommelse dem emellan och sattes på pränt den 3 januari 1920. I den framgår bland annat: ”Vid upprättandet av Palestinas konstitution och administration skall sådana mått och steg vidtagas som ger full garanti för genomförandet av den brittiska regeringens deklaration av den 2 november 1917 (Balfourdeklarationen). Alla nödvändiga åtgärder skall vidtagas för att uppmuntra och stimulera immigration av judar till Palestina i stor skala... Därvid skall de arabiska böndernas och arrendatorernas rättigheter tryggas och de skall få hjälp till att påskynda sin ekonomiska utveckling.”

Det fanns alltså hos Feisal, som företrädde arabdelegationen, en positiv inställning till judisk invandring till Palestina.

Denna inställning hade han gett uttryck för redan 1919, då han den 3 mars skrev ett brev till Felix Frankfurter, den juridiske rådgivaren i den amerikanska sionistdelegationen. Från det brevet kan citeras följande: ”Vi araber, i synnerhet de bildade bland oss, ser på den sionistiska rörelsen med djupaste sympati. Vår deputation här i Paris känner väl till de förslag som Sionistförbundet har lagt fram för fredskonferensen och vi anser dem vara modesta och berättigade. Vi skall för vår del göra vårt bästa för att de skall antagas. Vi önskar judarna hjärtligt välkomna till sitt hemland.”

Vi bör här lägga märke till den positiva tonen i brevet och det varma välkommandet av judar till Palestina. Dessutom kan vi se hur han kopplar judarna till landet och därför skriver ”sitt hemland”.

På ”pappret” verkade det alltså bra, det som planerades för judarnas invandrande. Balfourdeklarationen hade stöd i Nationernas förbund och som vi här har sett, även hos arabdelegationen.

Verkligheten skulle visa sig bli annorlunda. Häftiga sammanstötningar mellan araber och judar blev en del av denna. Oroligheter under 1920-talet fick sin kulmen 1929, då det på flera olika platser var upplopp med våldsamheter och därtill många skadade och dödade. England ville begränsa invandringen av judar, men regeringen fick slå till reträtt och allt fler judar kom till landet.

I mars 1933 gick den arabiska exekutivkommittén till handling. Man utfärdade ett manifest mot judisk invandring och förvärvande av mark. Det stannade inte vid detta, utan senare det året, i oktober och november, utfördes en mängd arabiska angrepp.

Oroligheter och sammandrabbningar mellan judar och araber fortsatte de närmaste åren. Dessa kulminerade i sin tur med en arabisk generalstrejk 1936 och det blev fullt uppror. Det upproret var inte utfört enbart av araberna i landet, utan de fick hjälp i revolten av män från Syrien och Irak, och även från det nazistiska Tyskland.

Främste ledaren för upploppen var stormuftin av Jerusalem, Mohammed Amin al-Husseini. Den engelska mandatregeringen tog då ifrån honom hans ställning. Han begav sig då till Tyskland och fick där gå in i tjänst hos Hitler.

Från Berlin hade han radiosändningar som sändes över Medelhavet, i dessa uppmanade han till utrotning av judarna. På detta sätt ”exporterades” nazisternas antisemitism och den togs väl emot av bland annat Muslimska brödrskapet.

I London arbetade regeringen med att finna en lösning på problemen, det gällde situationen och spänningarna i Palestina. Därför tillsatte man en kommission, Peelkommissionen. I juli 1937 framställde de i en rapport vad man kommit fram till.

Kommissionen ansåg att araberna hade haft fördel av den judiska invandringen och deras förslag var att den brittiska mandatformen skulle bli ett avslutat kapitel. Istället ansåg man att

två suveräna stater skulle upprättas, en judisk och en arabisk. Bara ett mindre område skulle britten ha kvar och det skulle vara av strategisk natur.

I dessa båda stater tänkte man att även araber skulle ingå som medborgare i den judiska och judar i den arabiska. Man uppskattade att cirka 230 000 araber skulle komma att bli medborgare i den judiska staten och ungefär 150 000 judar i den arabiska.

På ”pappret” verkade också detta förslag bra, men av detsamma blev intet. Förslaget avvisades nämligen av araberna, medan judarna i sionistkongressen 1937 ville underhandla med den brittiska regeringen för att finna en lösning på problematiken och få till stånd en judisk stat utifrån vad Peelkommisionen hade föreslagit.

Arabernas reaktion var istället att man begärde att Balfourdeklarationen skulle upphöra att gälla, och man krävde att bara en arabisk stat skulle upprättas och att immigrationen av judar skulle stoppas.

På den senare punkten gav den brittiska regeringen delvis efter, då man utfärdade en vitbok den 17 maj 1939. I den framställdes att antalet av de invandrade judarna under de kommande fem åren skulle begränsas till 75 000. Inom en period av tio år skulle också en palestinsk stat upprättas, och denna skulle styras av både araber och judar, detta i proportion till deras antal. Man påpekade att i denna tilltänkta stat skulle judarna få utgöra högst en tredjedel av befolkningen.

Så såg alltså den bild ut som framlades för judarna i maj 1939. Den 30 januari samma år hade Hitler i ett tal i den tyska riksdagen gjort klart att hans avsikt var att utrota judarna i Europa. Den judiska invandringen begränsades alltså av den brittiska regeringen, samtidigt som Hitler avslöjade sina planer när det gällde detta folk.

Vid en tidpunkt då judarna mer än någonsin skulle behöva en säker tillflyktsort, beskars alltså denna möjlighet. Samma år bröt också det andra världskriget ut, och vad som blev judarnas öde under denna period är välbekant.

3

Landet uppstår igen

När röken från krematorierna skingrats och världskrigets muller tystnat, blev det judiska folkets öde uppenbart för världen. Två tredjedelar av de europeiska judarna hade utplånats från jordens yta. Av det totala antalet judar i världen hade nästan en tredjedel dödats!

Detta hade skett i en tid när man berömde sig av att vara upplyst och framstegen på olika områden varit större än någonsin i mänsklighetens historia. Den mörka baksidan i det upplysta 1900-talet blev uppenbar. Ett folk hade fått betala ett oerhört pris bara för en enda orsak – de var judar.

Det var inte bara i förintelselägren i Polen och Tyskland som judarna fick släppa livet till, fastän många kanske tänker i de banorna. Nej, blodsskulden fanns också i flera andra länder i Europa, vilka inom sina gränser ett stort antal judar dödades.

De högsta dödssiffrorna för judar kunde konstateras i Ungern med 502 000 döda, Rumänien 211 000 döda, Tjeckoslovakien 143 000 döda, Nederländerna 102 000. I Österrike, Jugoslavien och Grekland är antalet cirka 60 000 i respektive land. Till detta kommer drygt 2 miljoner judar dödade i Sovjetunionen. Antalet är enligt uppgifter som redovisas i boken *Dimensionen des Völkermordes* av Wolfgang Benz och återges på wikipedia.org.

Ännu fler länder i Europa hade judeförföljelser, men de uppräknade länderna är de där det största antalet judar fick sina gravar.

Den judeförföljelse som pågått genom tiderna hade nu kulminerat på ett fasansfullt sätt. Världen stod inför ett fullbordat faktum. Judarna, som inte haft något eget land där de kunde känna sig trygga, behövde en fristad. Det insåg nu många med tanke på det oerhörda som

hade skett. Först tre år efter världskrigets slut blev det så ett faktum, det som judarna under så lång tid hade sett fram emot, ett eget landområde där de kunde bygga en framtid.

Den brittiska mandattiden över Palestina led mot sitt slut. Det hade inte varit någon lätt tid och olika svårigheter uppstod efterhand. Det blev för briterne en ständig balansgång mellan de bofasta araberna och deras intressen och judarna som slog ner sina bopålar i landet. Slutligen ville England bli befriat från mandatet och beslutade därför att överlämna Palestinaområdets framtid i FN:s händer.

Frågan om det brittiska mandatets landområde och dess framtid behandlades då i FN. En debatt fördes i FN:s generalförsamling under några veckors tid från slutet av april fram till den 15 maj 1947. Detta var den slutliga upptakten till staten Israels upprättelse exakt ett år senare.

Dessförinnan skulle ärendet upp i FN för en omröstning. Den ägde rum den 29 november 1947. Man skulle rösta om det som UNSCOP (United Nations Special Committee on Palestine) hade kommit fram till. Denna kommitté hade bildats den 15 maj efter debatten i FN. Dess uppgift var att utreda och komma med ett förslag angående hur Palestinaområdet skulle fördelas efter att det brittiska mandatet upphört.

Den 1 september samma år var man klar med sitt förslag. Det var alltså på dagen åtta år efter det andra världskrigets utbrott. Under det att det kriget rasade, hade det varit en förödande tid för det judiska folket. Nu, åtta år efter krigsutbrottet, tändes alltså ett hoppets ljus.

UNSCOP:s utredning kom fram till att två stater skulle upprättas, en arabisk och en judisk. Den judiska staten skulle omfatta 52 % av landet medan en arabisk stat skulle få 48 % på sin lott. En ganska jämn fördelning alltså av det aktuella området. När det gällde staden Jerusalem skulle den underställas internationellt styre. Även om judarna insåg att det var en liten stat med en märklig gränsdragning, accepterade de förslaget. Från arabernas sida förkastades det.

Dagen kom då omröstningen i FN skulle äga rum. Spänningen var stor, mycket stod på spel. Skulle judarna få den stat som man så innerligt eftersträvat och erhålla ett nationellt hem, där man förhoppningsvis skulle få bo i trygghet?

Hur utfallet skulle komma att bli var in i det sista osäkert. Omröstningsögonblicket kom. Resultatet därav kungjordes: 33 delegater hade röstat för, 13 emot och 10 avstod från att rösta. Den två-tredjedelsmajoritet som behövdes för avgörandet uppnåddes alltså. Arabländernas delegater förklarade att de inte accepterade utfallet av omröstningen.

Lättnaden efter denna omröstning var befriande för det plågade och förföljda judiska folket. Äntligen såg man för sin inre syn det efterlängtrade landet och denna syn skulle snart bli verklighet. Det var mindre än ett halvår kvar till dess att staten skulle proklameras.

Denna tid blev ingen smekmånad för någon av parterna. Häftiga sammanstötningar ägde rum i form av inbördeskrig. Attacker och mottattacker gjordes, båda sidor gjorde övergrepp som inte kan försvaras – men kan möjligtvis förstås utifrån den mycket spända situation som de båda folken nu befann sig i.

Från arabernas sida fanns det bitterhet mot omröstningsresultatet i FN, och man ville genom stridigheter på detta sätt försöka slita sönder beslutet genom att skapa kaos. Från judarnas sida var man fast besluten att inte låta tillfället gå dem ur händerna, när man var så nära en statsbildning. Inget skulle nu få stoppa detta.

Priset blev att tusentals araber och judar dödades, blodet flöt. Detta kunde ses som ett förspel till kommande årtiondens konflikter och krig, men också betraktas som ett preludium till den judiska staten.

Engelsmännen ville stå utanför dessa stridigheter och önskade bara ta bort sina trupper från området, som varit deras mandat sedan 1922. England meddelade att från och med den 15 maj 1948 var mandatperioden avslutad och då skulle deras trupper lämna landområdet.

När tiden för britterna att lämna landet närmade sig steg spänningen. USA som tidigare varit positivt till bildandet av staten, började ana vad som skulle kunna hända. Ett utropande av staten skulle kunna få förödande konsekvenser. USA:s utrikesminister George C. Marshall, tidigare general, varnade Ben Gurion för att proklamera staten. Han såg hur arabstaterna hade dragit ihop sina arméer för att anfälla på olika fronter. En annan som varnade var Frankrikes FN-ambassadör Paradoi. Han gjorde det genom att ställa en fråga till Chaim Weizmann, som senare skulle komma att bli Israels förste president. Han undrade hur några få hundratusen judar skulle kunna stå emot miljoner araber.

Den 15 maj var sabbatsdag, därför planerade judarna att utropandet av staten skulle ske före sabbatens inbrytande på kvällen den 14 maj. Klockan fyra på eftermiddagen skulle det historiska ögonblicket äga rum. Platsen som valdes var Tel Avivs museum.

Samtidigt som människorna var jublande glada och visade detta genom att på Tel Avivs gator dansa och ropa, så visste de ledande för folket hur pass allvarlig situationen var. Den som skulle läsa upp självständighetsdeklarationen och bli Israels förste premiärminister, var Ben Gurion. Han skriver själv om hur han kände det strax före denna stund: "Med tungt hjärta begav jag mig ett par minuter i fyra till museet för att proklamera den judiska staten, som vi beslutat kalla 'Israel'."

När tiden var inne reste han sig upp, och han skriver om den stunden att han gjorde det med "både bävan och högtidlig glädje". Denna historiska självständighetsförklaring lyder så här i svensk översättning:

"Det judiska folket såg dagens ljus i Landet Israel; där utformades dess spirituella, religiösa och politiska identitet; där levde det under självständigt styre; där skapades nationella och allmän-mänskliga kulturskatter och gavs Böckernas Eviga Bok i arv till hela mänskligheten.

Efter att det drivits i exil med vapenmakt förblev folket Landet troget på alla uppehållsorter, och övergav aldrig hoppet eller bönerna att få återvända till sitt land och där återskapa sin politiska frihet.

På grund av dessa historiska och traditionella band strävade judarna i varje generation att återvända till och återfå sitt urgamla fosterland; och under de sista generationerna återvände de i mångfald till sitt land; och pionjärer, blockadbrytande immigranter och försvarare fick öknen att blomstra, de återupplivade sitt hebreiska språk, de byggde byar och städer, de skapade ett stadigt växande samhälle som styr sin egen ekonomi och kultur – fredsälskare som samtidigt försvarar sig, medbringa utvecklingens välsignelse till landets alla invånare och strävar med hela sin själ efter politisk självständighet.

År 1897 samlades den sionistiska kongressen till ett upprop från Theodor Herzl, som skapade visionen av en judisk stat, och utropade det judiska folkets rätt till en nationalstat i sitt land.

Den rätten erkändes i Balfourdeklarationen den 2 november 1917 och godkändes genom Nationernas Förbunds mandat, som också gav internationell bekräftelse till det judiska folkets historiska band till Landet Israel, och det judiska folkets rätt att återuppbygga sitt nationalhem.

Förintelsen som omsvepte det judiska folket å sistone, och som övermäktigade miljontals judar i Europa, gav klara bevis för det oundgängliga i en lösning på det judiska folkets problem, nämligen avsaknaden av en nationalstat och självständighet, genom att återskapa den judiska staten i Landet Israel; som kommer att öppna fosterlandets portar till förmån för varje jude, och kommer att jämställa det judiska folkets rättigheter i det internationella samfundet.

Återstoden som räddade sig undan nazisternas fruktansvärda massakrer i Europa och judar från andra länder har inte upphört att kämpa sig igenom immigrationsblockaden mot Landet

Israel, trots alla svårigheter, hinder och faror, och har aldrig upphört att kräva ett anständigt liv, frihet och hederligt arbete i sitt folks fosterland.

Under Andra Världskriget bistod det judiska samhället i Landet Israel de frihets- och fredsälskande nationernas kamp mot nazismens onda krafter, med hela sin andel och med sina soldaters blod, och genom sin krigsansträngning förvärvades rätten att sälla sig till de folk som grundat Förenta Nationerna.

Den 29 december 1947 fattade Förenta Nationernas generalförsamling ett beslut som påbjöd upprättandet av en judisk nation i Landet Israel; generalförsamlingen krävde av invånarna i Landet Israel att vidta alla åtgärder som behövs för att genomföra beslutet. Förenta Nationernas erkännande av det judiska folkets rätt att upprätta sitt land är oåterkalleligt.

Det är det judiska folkets naturliga rättighet att vara som alla världens folk som bestämmer över sitt eget öde i sin egen suveräna nationalstat.

Därför har vi samlats, Folkförsamlingens ledamöter, representanter för det judiska samhället i Landet Israel och den sionistiska folk rörelsen, denna dag då det brittiska mandatet i Landet Israel upphör. Baserat på våra naturliga och historiska rättigheter och med grundsats i Förenta Nationernas generalförsamlings beslut utropar vi härmed en judisk stat i Landet Israel – nämligen Staten Israel.

Vi fastställer att från och med det brittiska mandatets utgång i natt, lördagen 5 Iyar 5708 den 15 maj 1948 och fram till dess statens folkvalda och regelrätta maktorgan i enlighet med Konstitutionen som skall fastställas av den konstituerande församlingen som väljs senast den 1 oktober 1948 – till dess kommer Folkförsamlingen att fungera som landets tillförordnade lagstiftande församling, och dess maktutövande organ Folkstyrelsen utgör den tillförordnade regeringen i den judiska staten, som skall heta Israel.

Staten Israel skall vara öppen för judisk immigration från förskingringen, skall utveckla landet till förmån för alla invånare, skall baseras på frihet, rättvisa och fred i enlighet med Israels profeters vision; skall instifta fullständigt jämställda politiska och sociala rättigheter för alla medborgare utan hänsyn till religion, ras eller kön; skall garantera religionsfrihet, åsiktsfrihet och yttrandefrihet, rätt till utbildning och kultur; skall bevara alla religioners heliga platser; och skall vara trogen principerna i Förenta Nationernas stadgar. Staten Israel är beredd att samarbeta med Förenta Nationernas institutioner och representanter för att genomföra generalförsamlingens beslut från 29 november 1947 och skall verka för att skapa en ekonomisk union i hela Landet Israel.

Vi vädjar till Förenta Nationerna att bistå det judiska folket med att bygga sin stat samt att införliva Staten Israel i det internationella samfundet.

Vi vädjar, trots de våldsamma attacker vi utsatts för de senaste månaderna, till det arabiska folket i Staten Israel att bevara freden och delta i uppbyggnaden av landet, enligt principen fullt och likvärdigt medborgarskap och proportionell representation i alla institutioner, både tillfälliga och permanenta.

Vi sträcker ut handen i fred och grannsämja till alla grannländerna och deras folk, och vädjar om samarbete och samförstånd med det fria judiska folket i sitt land. Staten Israel är beredd att bidra till gemensamma ansträngningar för att främja hela Mellanöstern.

Vi vädjar till det judiska folket i hela förskingringen att förena sig med det judiska samhället i Landet Israel med invandring och uppbyggande, samt att stödja den stora kampen för att förverkliga generationers strävande i förskingringen.

Med tillit till Gud skriver vi härmed på denna självständighetsförklaring med våra egenhändiga namnteckningar, i den tillförordnade Folkförsamlingens säte, på fosterlandets jord, i staden Tel Aviv, 5 lyar 5708, 14 maj 1948.

Så löd alltså det som Ben Gurion läste upp inför de 350 församlade i museet i Tel Aviv. På foton från detta ögonblick ser man att bakom Ben Gurion hänger det ett stort fotografi på Teodor Herzl. Det kan ses som mycket betecknande att detta foto fanns bakom Ben Gurions rygg. Det var ju Herzls målinriktade förarbete som låg bakom staten Israels återupprättande. Proklamerandet av staten gick snabbt, på några minuter var det utfört. Frågan var nu istället: Skulle den överleva?

Sabbaten bröt in för judarna vid solens nedgång den 14 maj. Men någon sabbatsvila skulle det inte bli för folket.

4

En nations födelse i krig

På natten mellan den 14 och 15 maj drog sig britterna tillbaka från sitt mandat. Istället fanns det en nyfödd nation – Israel. Arabstaterna runt landområdet hade gjort förberedelser. Arméer hade ställts på fötter för att omedelbart utplåna den nyfödda nationen.

Det var målsättningen och man verkade ha mycket bråttom att förverkliga den. Solen hade inte ens gått upp över den nyfödda nationen, förrän arméer från arabstaterna kastade sig över bytet. Det var trupper från Egypten, Transjordanien (nuvarande Jordanien), Irak, Syrien och Libanon som Israel ställdes emot. Dessutom fanns det en del enheter från Saudi-Arabien och Jemen som deltog tillsammans med dessa stater.

Med en befolkning på bortåt 50 miljoner bakom sig var dessa länder segervissa. Den judiska befolkningen uppgick bara till cirka 650 000 och den israeliska armén bestod av cirka 35 000 man. Davids kamp mot Goliat, kunde man tala om.

De arabiska styrkorna hade arméer som förfogade över tungt artilleri, tanks och flygplan. Israel var i avsaknad av allt detta. Israel hade bara ett mindre antal flygplan, men man var fast besluten att kämpa för sin överlevnad, för det var det som gällde.

I krigets inledning uttalade sig Azzam Pasha, generalsekreterare i Arabförbundet. Han sa: ”Detta blir ett utrotningskrig och en historisk massaker som kommer att bli lika omtalad som den mongoliska massakern och korstågen.”

Judarna, som bara några år tidigare fått uppleva hur sex miljoner av dem dödades, skulle de nu få uppleva en ny massaker? Idag vet vi svaret. Det blev ingen ”historisk massaker”, det blev istället en historisk seger för det utsatta folket.

Israel fick kämpa på flera fronter. Från söder kom Egyptens arméer och redan före gryningen den 15 maj kom bombanfall mot Tel Aviv, den stad där staten Israel proklamerats. En fruktansvärd födelsepresent från grannlandet i syd. Trots detta lyckades israelerna hålla stånd, och det närmast egypternas arméer kom var blott 30 kilometer från Tel Aviv.

De syriska och libanesiska arméerna attackerade från norr, men den svåraste uppgiften för Israel var anfallen från öster. Det var Transjordanien och Irak som gick till angrepp från detta väderstreck. Irakiska styrkor avancerade på kustslätten så långt fram att de var bara 15 kilometer från kusten, alltså nära att skära av den nya staten i två delar.

Styrkor från Transjordanien kom ända fram till Jerusalem och där utkämpades strider. Genom att de stridande från den östliga fronten gick in i det östra Jerusalem, den gamla staden, så fördrevs alla judar som bodde i den judiska delen.

Under en tid var också judarna i Jerusalem avskurna. Detta ledde till att de var nära få uppleva en riktig hungersnöd, då inte förnödenheter kunde nå fram. I denna situation begav sig ett 100-tal män från Tel Aviv upp till Jerusalem. De företog en vandring nattetid med runt tio kilos mjölsäckar på ryggen. De lyckas ta sig fram till Jerusalem och undsätta sina judiska

bröder och systrar, så att genom denna aktion en fullständig hungerskatastrof kunde undvikas. Här kan man tala om krigshjältar – dessa som bar mjölsäckar på natten!

Det hände mer som kan sägas vara ovanligt för ett krig. Det var att mängder av bin började svärma och attackerade soldater i en anfallande armé. Detta märkliga fenomen uppmärksammades i en amerikansk tidning, där man i en slående rubrik utbrast: ”Bina strider för Israel.”

En annan av de anfallande arméerna, en som kom från norr, drabbades av dysenteri. De blev på det sättet satta ur stridbart skick, detta hände när de kommit fram till Nasaret. På detta sätt fick Israel oväntad hjälp. För hjälp behövde Israel i den svåra situation som landet hamnat i, där man särskilt i inledningen av kriget var hårt pressad av den fientliga omgivningen.

Därför kom en vapenvila efter nära en månads strider mycket lägligt. Detta vapenstillestånd inträdde den 11 juni och utlystes av FN. Genom FN godkände båda parter i konflikten ett förslag om Jerusalems demilitarisering. Däremot misslyckades förslaget om en förlängning av vapenstilleståndet, det avvisades av arabstaterna.

Efter knappt en månad bröt nya strider ut. Även om vapenvilan varit kort, var den betydelsefull för Israel. Under denna vapenvila lyckades nämligen Israel skaffa sig en ganska stor förstärkning. Den bestod i tanks och flyg från Tjeckoslovakien samt från Frankrike även flygplan.

Denna upprustning behövdes mer än väl, då nya strider efter en månads vapenstillestånd åter blossade upp. Det var Egypten och Syrien som inledde nya anfall på Israel. Israel som nu var bättre rustat erövrade snabbt Lydda med flygfältet som fanns där, samt städerna Ramle och Nasaret.

De israeliska framgångarna och styrkan som nu visades upp, ledde till att araberna blev villiga att gå med på en ny vapenvila, denna gång på tre månader.

Under denna vapenvila agerade greve Folke Bernadotte för att försöka upprätta ett avtal som skulle ligga till grund för fred mellan de stridande. Han gjorde upp en ny delningsplan. Denna plan skulle medföra att hela Negev avträdades och att hela Jerusalem skulle tilldelas Transjordanien. Det skulle naturligtvis bli ett hårt slag för Israel om denna plan genomfördes.

Det var säkert med anledning av den framlagda planen som en judisk extremist, som var medlem av den förbjudna organisationen Sternligan, sköt ner Folke Bernadotte på en gata i Jerusalem den 17 september. Sternligan hade bildats av Avraham Stern, vilken dödades av britterna 1942.

Detta illdåd väckte naturligtvis starka reaktioner inte bara utöver hela världen, utan också i Israel. Från Israels sida agerade man genom att arrestera tvåhundra medlemmar som tillhörde Sternligan som legat bakom planen att mörda Bernadotte.

Dr Ralph Bunche fick efterträda Folke Bernadotte och göra försök att medla mellan parterna. Under hösten 1948 bröts vapenvilan flera gånger och mestadels av Egypten och strider mellan dem och Israel utkämpades. Dessa strider ledde till att Israel erövrade Beersheba och man lyckade tränga fram till Akabaviken och långt in i Sinaiområdet.

Egypten blev då villigt att gå med på vapenvila, vilket skedde i januari 1949. Nu blev det tillfälle för Ralph Bunche att träda in i sitt medlarskap mellan de stridande. En uppgörelse gjordes med Egypten den 24 februari. Bunche lyckades därefter också under de kommande månaderna träffa avtal med Libanon, Jordanien och Syrien. I samtliga dessa avtal slogs det fast att de var till för att ”underlätta övergången från vapenvila till permanent fred”. De stilleståndslinjer som då var för handen blev också Israels gränser fram till junikriget 1967. Inget avtal kunde däremot göras med Saudiarabien, då detta land vägrade att underteckna ett sådant.

I de avtal som träffades gjordes en uppgörelse om vilka gränser som inte fick överskridas av parterna. För Israels del innebar det att man behöll de erövrade områdena och den nya delen av Jerusalem.

Det krig som kallas befrielsekriget, alltså det som bröt ut direkt efter staten Israels proklamation fram till dessa att avtalen var träffade med arabstaterna 1949, var nu över. Sådan var inledningen för den nya staten som bildats. Man kan säga att Israel föddes i krig, och flera krig skulle följa.

5

Krig och åter krig

Om Israel föddes i krig, så var det inte bara begynnelsen som skulle bli sådan. Flera krig skulle följa och ännu idag lever Israel i en form av krigstillstånd. Krigshistorien som inleddes 1948 är ännu inte avslutad. Kriget med de omgivande arabstaterna 1948–49 var bara inledningen. Det gick några år, närmare bestämt sju, innan ett nytt krig bröt ut.

Även om denna något lugnare period kan synas vara kort, var det en viktigt och betydelsefull tid för den unga nationen. Under dessa år skedde en uppbyggnad av landet på flera olika områden, även befolkningsmässigt.

Enbart under 1949 kom det närmare en kvarts miljon invandrare, och fram till 1951 hade det anlant 700 000. Det innebar alltså en fördubbling av landets befolkning på denna korta tid som förflutit sedan staten bildats. Det var judar från olika länder som nu sökte sig en tryggare tillvaro i den nyupprättade staten.

Naturligtvis var det å ena sidan en glädje för det judiska folket att på detta sätt förenas i ett eget land, men å andra sidan innebar det naturligtvis stora påfrestningar på den nya statsbildningen. Det fanns inga färdigbyggda bostäder att flytta in i. På den tiden kunde man därför lite överallt se tältläger och baracker, där de nyanlända fick tak över huvudet.

Det var på många sätt ett primitivt liv för folket, och det var också en stor ekonomisk belastning för Israel att ta emot alla dessa nya medborgare. Trots detta var man fast besluten att ta emot alla judar som ville invandra och bli medborgare i landet. Detta slogs 1950 fast i en lag som föreskrev detta, den så kallade "Lagen om återvändandet".

Med ett så stort antal nya medborgare innebar det också att det kunde uppstå brist på förnödenheter, både kläder och mat var ransonerade. Många fick leva på understöd eller livnära sig på låga löner när man arbetade inom statliga nödhjulsarbeten.

Det fanns naturligtvis också mycket att göra när det gäller pionjärbete i landet, det behövdes exempelvis göras uppodlingar. På det sättet fick många vara med i jordbrukskooperativ, där man både bosatte sig och arbetade. Dessa är kända under namnet "moshav" och betyder att man hyr marken av staten. Sedan fanns det också de omtalade kibbutzerna, där många kunde få sysselsättning.

Trots de umbäranden som medborgarna fick uthärda, spirade en vision om att bygga upp ett nationellt hem, där man kunde bo i trygghet. Det var eftersträvansvärt och dyrbart för många som hade utstått lidande och förföljelse i andra länder. Nu ville man få ett nationellt hem med trygghet, det var något som man önskade och eftersträvade.

Det skulle dock visa sig att detta inte var något självskrivet i det nya landet. Vi har alltså konstaterat att början för den nya statsbildningen och dess medborgare inleddes med krig. Fortsättning skulle följa.

Samtidigt som Israel byggde upp sitt land under åren efter kriget 1948–49, skedde en militär upprustning, inte bara i Israel utan också i de omgivande länderna. Dessa hade lidit ett förnedrande nederlag då de försökt utplåna den nya statsbildningen. Efter detta tillkortakommande rustade man upp, inte minst genom att stora mängder vapen levererades från Sovjetunionen till Syrien och Egypten.

Med dessa nya vapen kände sig Egyptens diktator Gamal Abdel Nasser stark. Han hade kommit till makten 1954. Det ledde till att han provocerade Israel genom att sända in terrorister på israeliska områden för att döda jämväl civila medborgare.

Antalet israeler som dödades mellan 1951 och 1954 var 100–200 årligen. 1955 steg dödsiffran till 238 israeler. Nasser gjorde det inte bara svårt för de israeler som utsattes för attacker utan även för Israel överhuvudtaget. Genom att spärra av Israel från sjöfarten i Tiransundet och Suezkanalen förhindrades fartygstrafik med Israel.

Än mer provocerande blev Nasser då han den 26 juli 1956 lät nationalisera Suezkanalen. FN krävde att kanalen skulle hållas öppen. Detta besvarade Nasser med att den 15 oktober öppet håna det framställda kravet.

Nu stod inte Israel ensamt i sin kamp för fri sjöfart och mot nationalisering av Suezkanalen, Storbritannien och Frankrike var angelägna om att sjöfarten skulle upprätthållas. Tillsammans med Israel gick de till attack den 29 oktober 1956.

Israel slog ut terroristbaser i Gaza och drog snabbt fram genom Sinaiöknen. Det tog inte många dagar för Israel att erövra Sinaihalvön och komma fram till Suezkanalen. Redan den 5 november var fälttåget avklarat. Storbritannien och Frankrike agerade genom att bomba flygfälten vid kanalen samt staden Port Said.

Efter denna framgångsrika militära operation från Israels sida kom påtryckningar från såväl USA som Sovjetunionen i FN att de skulle dra sig tillbaka. Detta gjorde Israel också. I mars 1957 skedde det med löften om att FN-trupper skulle bevaka gränsen mellan Israel och Egypten. Löften till Israel om att Suezkanalen skulle hållas öppen för fartygstrafik från och till landet hölls inte, men däremot fick Israel fri sjöfart genom Tiransundet.

Kriget, som utbröt den 29 oktober 1956 och pågått under en veckas tid, ledde inte till någon verklig fred. Istället fylldes tiden efter kriget med förberedelser för ett nytt krig. Detta utbröt 1967 och är välkänt som "Sextdagarskriget".

Det var inget krig önskat av Israel. Under tiden mellan kriget 1956 och 1967 vädjade Israel till arabledare om att man skulle mötas och talas vid. Israel gjorde många sådana försök och vädjanden om sammanträffande med arabledarna. Under tiden 1959–1963 noterades ett hundratal sådana vädjanden från Israels sida.

Arabledarna ville inte lyssna på dessa. De hade beslutat sig för att inte erkänna staten Israel. De ville istället utplåna den. I januari 1964 samlades arabledarna till en toppkonferens i Kairo, där man enades om ett program med målet att utplåna Israel.

Nasser som hade lidit ett nesligt nederlag i kriget 1956 var inte knäckt av detta. Istället tog han till nya brösttoner mot Israel. Hans uttalanden var tydliga om målinriktningen. Så här sa han i ett tal 1959: "Vi vill ha en slutlig kamp för att utplåna denna bacill Israel." Och så här löd det från Nasser 1962: "Vi skall börja ett totalkrig, när den rätta stunden är inne."

I ett tal den 18 november samma år fortsatte Nasser sin krigsretorik: "Vårt mål är ett fullständigt återupprättande av rättigheterna för det palestinska folket, med andra ord så strävar vi efter att utplåna staten Israel. Det är vårt närmaste mål... Fulländning av det arabiska militära nationella målet: att utrota Israel."

Nasser var alltså helt inne på linjen att förgöra Israel. För detta förberedde både Egypten och andra arabstater sig för ett nytt krig. Den som i första hand bistod med upprustning för ett sådant var Sovjet. Med facit i hand efter Sextdagarskriget, redogjorde Israels utrikesminister Abba Eban för detta i FN:s generalförsamling. De uppgifter som han då förde fram var att upprustningen från Sovjets sida hade bestått av 2000 tanks, 700 stridsflygplan, cirka 700 luftvärnskanoner och 900 kanoner av andra slag, 7 jagare och 46 torpedbåtar samt stora mängder av annat krigsmaterial.

Det var alltså starkt upprustade arabstater som stod stridsberedda inför det man trodde skulle bli den slutliga uppgörelsen med Israel. I maj 1967, strax före krigets utbrott, var styrkeförhållandena dessa: Israel hade mobiliserat 260 000 man mot åtta arabstaters 540 000 man. Israel hade 300 stridsflygplan, arabstaterna mer än tre gånger så många: 960. När det gällde stridsvagnar hade arabstaterna mer än fyra gånger, nämligen 2500 i jämförelse med Israels 800.

Utgången av kriget borde ha varit självklar, d.v.s. seger för arabstaterna. Nu blev det inte så. Inför en förvånad omvärld som betraktade kriget, var utgången redan efter sex dagars strider den att Israel stod som segrare. Återigen hade man överlevt fientlighet och hot om utplåning. Israels seger i det krig, som skulle ha lett till statens utplåning, var inte bara överraskande. Abba Ebans ord i hans bok *Mitt folk*, är talande: ”Det var svårt även för den mest förhårdade jude att betrakta utgången av Sexdagarskriget som något annat än ett underverk.”

6

Israel och Sexdagarskriget

Vi skall titta lite närmare på detta krig som gått till historien som Sexdagarskriget. Vi skall också se på det efterföljande kriget som kom sex år senare, 1973. Det har fått benämningen Yom Kippurkriget.

I båda dessa krig klarade Israel av att försvara sig mot den fientliga omgivningen. Normalt sett skulle nog utgången av krigen ha blivit en annan med tanke på den svåra situation Israel ställts inför.

Vi skall först återvända till kriget 1967. Nasser hade under de föregående åren ägnat sig åt verbala utfall om att Israel skulle utplånas. Nu var han beredd att gå från ord till handling. Som en direkt krigshandling beslöt Nasser att han skulle stänga av Tiransundet. Detta skedde den 22 maj, och på det sättet skars all sjötrafik in i Akabaviken av för Israel.

Som följd av kriget 1956 hade Israel haft fri sjöfart genom Tiransundet. Man hade också från israeliskt håll sagt att en avspärrning av detta sund kunde betraktas som en krigshandling mot Israel. Det var Nasser medveten om men detta till trots gjorde han det.

Detta var inte bara en provocerande utmaning mot Israel. Det var också ett brott mot internationell rätt, då detta farvatten betraktades som ett internationellt vatten. Israel hade stöd, och den 24 maj uttalade både USA och Storbritannien, att viken åter måste öppnas för sjöfart. Egypten, som minerat Titansundet, nonchalerade uppmaningen.

I denna situation avvaktade Israel att en lösning skulle komma. Svaret från Nasser den 26 maj var talande: ”Det arabiska folket vill kämpa. Vi har väntat på den rätta tidpunkten. Kriget kommer att bli totalt, dess mål är att tillintetgöra Israel.”

Att detta inte bara var tomma ord från Nassers sida, det hade han visat genom att i Sinaiöknen ställa upp egyptiska styrkor. Några dagar före hans uttalande den 26 maj stod 100 000 egyptiska soldater vid Israels gräns. Utmed densamma hade också cirka 1000 egyptiska stridsvagnar placerats. Egypten verkade stridsberett.

Det var man inte ensam om. Syrien hade vid olika tillfällen före själva krigsutbrottet ägnat sig åt att från Golanhöjderna beskjuta israeliska byar och fiskare vid Gennesarets sjö. Därutöver hade man från Syriens sida byggt upp befästningar på dessa höjder och gjort sina arméer klara för strid. En pakt med Egypten hade också ingåtts ett halvår tidigare, i november 1966.

Jordanien verkar i det längsta ha tvekat att ge sig in i ett krigsäventyr. Israel hade också uppmanat Jordanien att hålla sig utanför ett eventuellt krig. Trots detta så begav sig kung Hussein från Jordanien till Egypten den 30 maj, alltså bara en vecka före krigsutbrottet. Därvid ingick också Jordanien en pakt med Egypten.

Efter detta avtal förklarade Nasser: ”Egyptens, Jordaniens, Syriens och Libanons arméer står vid Israels gränser. Bakom oss står Iraks, Algeriets, Kuwaits och Sudans arméer och hela arabvärlden.”

Nu var Israel omringat av fientliga styrkor och stod ensamt mot dessa arabiska härar. Trycket mot Israel var enormt. Hela världen såg på som åskådare. Israels existens stod på spel. Skulle det folk som bara några årtionden tidigare fått offra sex miljoner av sin befolkning nu stå inför en ny massaker?

En sammandrabbning verkade nu oundviklig. Dagen före själva krigsutbrottet besköts den israeliska delen av Jerusalem från den gamla delen av staden. Denna stadsdel hade Jordanien ockuperat under kriget 1948–49.

I gryningen dagen efter blossade själva kriget upp. Israel beslöt sig för att ”ta tjuren vid hornen” och skickade sina stridsplan mot egyptiska flygfält både i Sinai och i Egypten. Attacken var snabb och de egyptiska stridsflygplanen hann inte ens upp i luften, 300–400 plan slogs ut på marken. Detta var en oerhörd försvagning av Egypten när deras luftstridskrafter på detta sätt slogs ut. De hade mer än väl behövts mot det markanfall som Israel samtidigt gjorde med sina arméstyrkor. Också där led Egypten stora nederlag, runt 700 tanks, som levererats från Sovjet, slogs ut.

Från Israels sida besvarades beskjutningen från det gamla Jerusalem. De jordanska styrkorna drevs där tillbaka, och i spåren av detta, även bort från det som idag benämns ”Västbanken”.

När Israel på detta effektiva och snabba sätt lyckats eliminera både Egypten och Jordanien, tog man vidare itu med Syrien. På Golanhöjderna blev det hårda strider innan dessa kunde intas. Även där upptäckte Israel att man slogs mot trupper utrustade med krigsmateriel som levererats från Sovjet.

Israels effektivitet och stridsmoral måste ha överraskat deras fiender. Dessa hade visserligen större antal stridande soldater och mer krigsmateriel, trots det tvingades de att inse att de var besegrade på bara några dagar. Egypten accepterade FN:s förslag om eldupphör och vapenvila den 8 juni. Samma dag gick också Jordanien med på detsamma. Med Syrien ingicks ett stilleståndsavtal den 12 juni. Kriget var över för den gången.

Arabstaterna, som redan före kriget övermodigt uttalat sig om Israels utplåning, var nu stukade. Man kunde tycka att den läxa de fått under dessa sex dagar i juni 1967, varit något som de skulle dra lärdom av. En slutsats borde rimligen ha varit att man nu skulle leva i fred och acceptera Israel som stat, men inte så.

Redan samma månad, alltså i juni 1967, mötte en rysk delegation i Kairo den egyptiska ledningen för samtal om framtiden. Resultatet blev nya vapenleveranser till Egypten. Trots krigsnederlaget i Egypten visade det sig att stridsviljan där fanns kvar. Vad det också vittnade om, var att ingen fredsvilja gentemot Israel fanns.

Det var inte bara Egypten som hade den inställningen. I augusti höll Arabförbundet toppmöte i Khartoum, Sudan. Utgången av detta toppmöte skulle kunna betecknas med tre stora NEJ. Man kom nämligen fram till att man gentemot Israel skulle säga nej till fred, nej till förhandlingar och nej till erkännande av staten Israel.

I och med denna inställning fanns krig kvar på dagordningen och det öppna krigssåret som skapats genom nederlaget, behövde bara förbindas för att nya strider skulle bli en verklighet.

Israel å sin sida lade den 18 oktober i FN:s generalförsamling, fram en niopunktersplan. Den innebar ett fredsförslag om permanenta, säkra och erkända gränser, öppna gränser med fritt tillträde till heliga platser, med en särskild klausul för Jerusalem; fri sjöfart och lika rätt för alla parter; gemensam plan för flyktingarnas integrering i Mellanöstern; det nationella livets suveränitet, integritet och rätt; regionalt samarbete.

Fred och förhandlingar hade alltså avvisats redan i Khartoum 1967, så på den fronten hände inget. Under den andra delen av 1967 och under 1968 var det lugnare, vad strider beträffade. En ersättning av förlorad krigsmateriel pågick istället, och ifrån Egypten förde man ett utnötningskrig mot Israel. Från april 1969 till augusti 1970 hade Egypten orsakat mer än 9000 sammandrabbningar utmed Sinaifronten och på dessa svarade Israel med vedergällningar. Resultatet ledde till att egyptierna själva drabbades hårdare av dessa konfrontationer än Israel. Men fred skulle det inte bli. Fortsättning skulle därför följa.

Försoningsdag – stridsdag

Yom Kippur är hebreiska och betyder försoningsdag. Det är en dag som skall påminna israelerna om försoning mellan Gud och människan. Det tillhör Yom Kippurs regler att ovänner skall sluta fred. Den dag då denna högtid inföll hösten 1973, den 6 oktober, skulle emellertid istället bli en påminnelse om deras fienders oförsonlighet.

Det finns också bland judarna de som kallar denna dag för "domedagen". Denna högtidsdag skulle också ha kunnat leda fram till en "domedag" för det judiska folket. Den dagen inleddes nämligen ett krig som kunde ha slutat med katastrof.

Yom Kippurdagen är mycket speciell i Israel. Man ägnar sig åt bön och fasta och det är en dag av stillhet. Affärerna är stängda och nöjesindustrin gör uppehåll. Kommunikationerna står stilla, med allt vad detta innebär av uteblivna transporter med bilar, bussar och tåg.

Om det var stilla inom landets gränser, så var det desto aktivare utanför. Där pågick det truppförflyttningar både vid gränserna till Syrien och Egypten. Israels underrättelsetjänst hade observerat detta, men missbedömt situationen. Man trodde att det handlade om de militärmanövrer som vanligtvis brukade genomföras av dessa länder på hösten. Men ack, så man misstagit sig! Klockan 14.10 bröts stillheten som rådde i Israel denna Yom Kippurdag. Över landet hördes i tre minuter högljudda larmsirener. Efter tio minuter ljöd sirenerna igen. Det israeliska folket väcktes ur sin stillhet – landet hade återigen kastats in i krig.

Israel togs denna gång på sängen. Den ständiga beredskap, som landet annars lever med, var just denna dag ur funktion. Även militärer skulle fira Yom Kippur, och därför hade de flesta militärförband ledigt och soldaterna befann sig i sina hem. Det tar minst fyrtioåtta timmar att mobilisera den israeliska militärmakten i full utsträckning. Läget var nu prekärt, då arméer både i norr och söder vällde in över gränsen.

Två dagar efter krigets utbrott rapporterade Abba Eban till FN att Egypten satt in stora resurser i sin attack mot Israel: "Egypten angrep med 3 000 tanks, 2 000 pjäser grovt artilleri, 1 000 flygmaskiner och 600 000 tusen man."

Det var en blixttack, och för att vi skall förstå kraften i densamma, kan nämnas att enbart under öppningsattacken sköt Egypten 10 500 granater mot Israel! Vid Suezkanalen hade Israel endast 436 soldater. Det var en omöjlig uppgift för dessa att stå emot anfallet och de fick i all hast dra sig tillbaka.

På den norra fronten hade Syrien mer än 1 000 tanks som vällde fram över Golanhöjderna mot Israels runt 150. Denna övermäktiga attack kunde inte Israel i inledningsskedet klara av att hejda och försvara sig emot. Många soldater stupade på sina poster.

De anfallande länderna, Syrien och Egypten, vädrade seger. De var inte ensamma, en rad andra länder ville nu vara med och krossa Israel. Det var länder som Marocko, Algeriet, Jordanien, Sudan, Libyen, Saudiarabien, Kuwait, Yemen och Iran som alla mer eller mindre grep in i kriget mot Israel.

Marocko sände tre brigader, Algeriet sände en pansarbrigad och 150 stridsvagnar samt tre flygskvadroner strids- och bombflygplan. Jordanien sände in två stridsbrigader till Syrien för att delta i kriget. Irakiskt stridsflyg deltog i striderna på Syriens sida, plus en division på omkring 18 000 man. Detta var en del av de fientliga ländernas deltagande i kampen mot Israel, som man nu trodde skulle besegras en gång för alla.

Inför denna omgivande fientlighet stod det lilla landet Israel. I spetsen för ledningen av detta land fanns en gammal kvinna, 76 år, det var premiärminister Golda Meir.

Så fort som Israel hade insett vad som hänt på deras allra heligaste dag, blev det fart på agerandet. Under de två första dagarna kämpade israeliska soldater med stort mod för att något så när försöka hålla ställningarna innan mobiliseringen nått full kraft och reserverna hade kallats in.

Inledningen av kriget innebar emellertid stora förluster för Israel och under kriget stupade totalt 2688 soldater.

Sovjet hade sin hand med i spelet redan i inledningen av kriget. Man upprättade en luftbro som försåg både Syrien och Egypten med stridsmateriel, som ersättning för det som förlorats tidigare i strider. Israels hopp stod till USA och man begärde hjälp från detta håll. USA:s hjälp var inte så snabbt på plats som det sovjetiska understödet till Egypten och Syrien. Efter en veckas strider hade fortfarande ingen luftbro kommit till stånd från USA:s sida. Trots detta lyckades Israel ändå vända kriget så att man var på offensiven istället för defensiven. På Golanhöjderna rasade striderna och sakta men säkert lyckades man driva tillbaka de anfallande styrkorna därifrån.

Även på den södra fronten rasade striderna, och de kulminerade den 14 oktober med ett gigantiskt strids pansarslag med över 2 000 sådana som deltog. Det var ett av de största pansarslag som utkämpats genom tiderna. Utgången av detta blev en seger för Israel och en mängd av utslagna egyptiska tanks.

Nu var vägen öppen för att gå till offensiv mot Egypten. Dagen efter slaget gick Israel, under ledning av Ariel Sharon, över Suezkanalen och sedan vidare mot Kairo och stannade endast åtta mil från den staden. Samma dag, den 15 oktober, meddelade USA äntligen att man upprättat en luftbro för att förse Israel med vapen som ersättning för vad landet förlorat i krigets inledning.

Nu stod stormakterna på var sin sida om de stridande. Sovjets ledare Brezjnev, som förbittrad observerade de israeliska framgångarna, skickade ett mycket aggressivt telegram till president Nixon i USA. Han hotade med att Sovjet var redo att gå till aktion och i ett ensidigt handlande lösa det han kallade ”det israeliska problemet”.

USA ansåg inte detta vara bara ett hot, utan att det säkert fanns täckning för det. Man visste nämligen om att ett sovjetsikt krigsfartyg hade lagt till i Egypten. På detta fanns det missiler med atomstridsspetsar. Dessutom hade sovjetiska elitfallskärmsband satts i rörelse mot flygfälten där.

USA kunde inte stillatigande se på detta uppenbara och allvarliga krigshot från Sovjets sida. President Nixon beordrade FN:s militärstyrkor runt om i världen att inta den tredje gradens beredskap. Det var den första beredskapen av detta slag sedan Kubakrisen elva år tidigare. Då stod supermakterna på randen till ett kärnvapenkrig. Det avväjdes dock. Inför stundens allvar bröt det sovjetiska krigsfartyget med sina missiler upp från Egypten och återvände till Svarta havet. De flesta människorna var säkerligen helt ovetande om hur nära man stått ett stort krigsutbrott i världen vid detta tillfälle.

Istället för att kriget i Mellanöstern skulle ha utvecklats till ett förödande krig, beordrades i FN den 22 oktober att eldupphör skulle genomföras inom 24 timmar och en FN-resolution nr 338 utfärdades. Tidsramen för eldupphör hölls inte, men den 25 oktober inträdde i alla fall vapenvilan.

Under dessa dagar var irritationen stor inte minst hos Sovjet som i ett telegram till Vita huset klargjorde att om inte denna hölls, skulle man från deras sida överväga åtgärder mot Israel för att hindra dem att kränka vapenvilan. USA uppfattade allvaret med hotet och sände sin utrikesminister Henry Kissinger till att hålla ett tal i TV. Så här sa han bland annat: ”Vi förfogar bägge över kärnvapenarsenaler och är i stånd att tillintetgöra mänskligheten. Vi har båda en särskild förpliktelse att se till att konfrontationer hålls inom gränser som inte hotar allt civiliserat liv.” Detta kan man läsa i Matti Golans bok *Henry Kissingers hemliga samtal*.

Allvaret och hotet gjorde verkan. Den 11 november 1973 sattes ett avtal om vapenvila på papper och undertecknades av Egypten och Israel. Den 30 maj året därpå var tiden mogen också för ett likande avtal mellan Syrien och Israel.

Israel hade också denna gång lyckats vända ett hotande nederlag till seger. Denna gång hade utgångsläget varit värre än vid kriget 1967. Var det kriget och utgången av det, ansett som ett underverk ur Israels ögon, var detta krig det än mer.

8

En vändpunkt

Kriget 1973 var det fjärde kriget för Israel. Man hade under varje årtionde, sedan staten bildades 1948, fått utkämpa krig med sin fientliga omgivning. Man hade önskat en helt annan väg. I landets självständighetsförklaring finns en vädjan om vänskapliga och fredliga relationer även med omkringliggande arabstater: ”Vi sträcker ut handen i fred och grannsämja till alla grannländerna och deras folk, och vädjar om samarbete och samförstånd med det fria judiska folket i sitt land. Staten Israel är beredd att bidra till gemensamma ansträngningar för att främja hela Mellanöstern.”

Denna vädjan visade sig vara förgäves. Arabstaterna valde en annan väg än fredens – krigets. Hade de valt en annan väg hade dagens situation varit annorlunda. Kriget 1967 var ett avgörande tillfälle för Israel och arabstaterna. De senare hade kunnat satsa på att uppbygga sina länder och leva i fred och harmoni. Detta hade då blivit en gynnsam framtidsutveckling för alla.

För Israels del hade ett nederlag betytt ett utplånande av den stat som man utropat två årtionden tidigare. Nu avgick man med segern. Det överraskade de flesta länder i världen. De insåg nu att hos det tidigare så förföljda folket fanns både en vilja och styrka att överleva och försvara sig. Detta gjorde att mångas sympatier för detta folk och land förändrades från denna tidpunkt, det kan konstateras så här i efterhand. Det verkar nästan som att det hade varit lättare för världen att ta till sig ett nederlag för Israel i detta krig, som såg ut att bli så avgörande för dem, än att Israel skulle segra och visa sig så starkt.

Sympatierna för Israel började svalna, tidigare israelvänner blev nu avvaktande. Denna hållning har under åren alltmer gått över till att vara israelkritisk, ja, rent av israelfientlig. Märkligt, mycket märkligt. Skulle inte Israel ha rätt att försvara sig? Alternativet vore utplåning. Det alternativet står inte arabstaterna inför. Israel vill bara leva i fred, landet har inga planer på att utplåna några arabstater. Det är det som är skillnaden mellan Israel och den fientliga omgivningen. Det bör vi beakta och betänka när vi ser på den konflikt som för länge sedan skulle kunnat vara avklarad.

Israels premiärminister Benjamin Netanyahu har kort och träffande beskrivit bilden på detta sätt: ”Om araberna lägger ner vapnen idag, skulle det inte mer finnas något våld. Om judarna lägger ner sina vapen idag, skulle det inte mer finnas något Israel.”

Dessa två meningar behöver begrundas, och den bakomliggande historien talar för att de innehåller en sanning att reflektera över. Israel vill inget hellre än att leva i fred. Den dag som man låter landet göra det, då har fredens morgon grytt i Mellanöstern.

Nu har vi emellertid en annan bild. Israel står i praktiken ensamt i sin kamp, så när som på USA som fortsatt att stödja staten, även efter de krig som Israel vunnit. Det verkar vara fel och fult att stödja en segrare. Är det bättre att ställa sig på de staters sida som hotat med utplåning och även i handling visat att deras målsättning är just den? Inför dessa alternativ kan man tycka att det inte borde vara så svårt att se på situationen i Mellanöstern med andra ögon, än med de som nu så många tittar på den konflikt som ännu pågår. Den kunde haft sitt slut för länge sedan om viljan till fred och samförstånd hade funnits. När man vill ingå fredsavtal med Israel, möter man en uträckt hand. Detta har såväl Jordanien som Egypten fått erfara. Med dessa länder har Israel ingått sådana avtal.

Vägen till de första fredsavtalen var alltså lång. Det första land som trädde in på den vägen var Egypten. Den 19 november 1977 kom Egyptens president Anwar Sadat, som efterträtt Nasser, till Israel. Hans plan landade på Ben Gurion-flygplatsen. Detta var ett nytt steg och ett för världen förvånande sådant som man såg på. Detta besök hade föregåtts av diplomatiska utspel mellan de båda länderna. För de inblandade parterna var besöket på sitt sätt resultat av detta och därför inte så överraskande.

Besöket skulle följas av många samtal och förhandlingar, det var många frågor som måste få sin lösning, innan ett avtal kunde skrivas under. Detta skedde därför inte förrän den 26 mars 1979 vid en ceremoni i USA.

Det var en fred som kostade på. För Egyptens president kostade den livet, då han utsattes för ett attentat den 6 oktober 1981, vid en militärparad i Kairo. Det var långt ifrån alla i Egypten som var positiva till en fred med Israel, som av många betraktades som en ärkefiende.

Det var alltså det pris som Egyptens president fick betala för fredsuppgörelsen. Israel fick betala ett annat pris, också det ett mycket högt sådant. De landvinningar som man uppnått i försvarskriget 1973, fick man lämna tillbaka, det handlade om hela Sinai. När det gäller hela detta stora område, är det inte frågan om ett enda stort ökenområde, om någon tror det. Rent militärt var det för Israel en mycket stor buffertzona av stor militär betydelse. Israel hade där byggt upp försvarsställningar för ett eventuellt kommande angrepp. Nu måste denna försvarslinje istället byggas upp i Negev, vilket kostade Israel stora summor att göra denna förändring. Israel gav upp värdefulla oljekällor, som man hittat i Sinai. Av annat som Israel fick ge upp kan nämnas 160 mil väg, hotell, fabriker, sjukvårdsanläggningar och jordbruksbyar.

Ett annat pris som enskilda måste betala, var de cirka 7000 israeler som måste ryckas upp från sina bosättningar. I dessa måste Israel gå in med militär och med tvång flytta israeliska bosättare från de hem där de bott under många år. Trots det var de villiga att göra detta mot sitt eget folk bara för att få fred med sin granne i syd.

Det är historiskt sett värt att påpeka att Israel gjorde denna eftergift. Det var en segrande nation som i ett krig för sin överlevnad fick betala det större priset. Detta är historiskt noterbart.

Det Israel fick i utbyte var ett löfte om fred och som sattes på pappret. För Israel var det så viktigt med att få denna fred med ett arabland, att man var villig att betala priset för att uppnå detta.

Det skulle ta ytterligare 15 år innan ett nytt fredsavtal kunde tecknas med något arabland och det var med Jordanien. I oktober 1994 skedde detta, när kung Hussein i Jordanien då blev villig att sluta en överenskommelse med Israel. Resultatet av detta avtal innebar bland annat att ett begränsat palestinskt självstyre började införas på Västbanken och i Gaza.

En som satte stora förhoppningar till detta avtal var USA:s president Bill Clinton. Han uttryckte sig så här i ett tal i Knesset i oktober samma år: ”Den här överenskommelsen är ett stort fredslöfte. Det är ett löfte som betyder att alla de som har offrat sitt liv, inte dött förgäves; löftet om en sabbatseftermiddag, som inte kränks av eldgivning. Efter all blodspillan och alla era tårar så är ni nu långt närmare den dag när vapenskrammel inte längre hörs och alla Abrahams barn, Isaks och Israels barn, kommer att leva sida vid sida i fred.”

Det var vackra ord som uttalades, men hoppet om att leva sida vid sida i fred har ännu inte uppfyllts. Det fanns andra medspelare med på den politiska scenen. Dessa var inte villiga att gå den väg som Egypten och Jordanien genom sina fredsavtal skrivit under på.

9

PLO

Vi har sett att alltsedan 1948 har flera länder visat en aggressiv hållning mot Israel vilket lett till krig. Det är inte bara de ländernas agerande som har skapat konfrontation som lett till död. Det finns också organisationer som orsakat detta.

Det går inte att bortse från den stora roll som organisationen PLO spelat i detta sammanhang. Denna organisation representerar palestinska araber. För att få en helhetsbild av aggressionen mot Israel behöver vi se hur deras politik och handlande varit.

PLO är en förkortning för Palestine Liberation Organisation. På svenska: Palestinska befrielseorganisationen. Namnet säger en hel del om inriktningen och deras strävanden: Palestinas befrielse. En del kanske tror att det betyder att befria det som kallas Västbanken jämte Gaza, som Israel intog i Sexdagarskriget 1967, då det var i krig med omgivande arabländer.

Enbart så kan man inte se på denna organisation. Vi skall komma ihåg att den bildades 1964. Då var alltså inte dessa områden under israelisk kontroll. Den enda kvarstående förklaringen till vad man menar med att befria Palestina, är att det handlar om att befria de områden som utgjorde Israel vid tidpunkten 1948, alltså den stat som FN-omröstningen 1947 röstade fram. Detta är kanske en häpnadsväckande insikt för många och att det i princip handlar om Israels utplåning!

Om man ändå är tveksam till att det verkligen är så illa, bör vi ta del av PLO:s stadgar. Vi återger här några av artiklarna i dessa:

Artikel 1: Palestina är det arabiska palestinska folkets hemland; det är en odelbar beståndsdel av det arabiska hemlandet, och det palestinska folket är en integrerad del av den arabiska nationen.

Artikel 2: Palestina är, med de gränser det hade under det brittiska mandatet, en odelbar territoriell enhet.

Artikel 9: Väpnad kamp är det enda sättet att befria Palestina. Detta är den övergripande strategin, inte endast en taktisk fas. Det palestinska arabiska folket försäkrar bestämt sin absoluta beslutsamhet och fasta föresats att fortsätta den väpnade kampen och arbeta för en väpnad folkrevolution så att deras land befrias och så att de kan återvända dit. De gör också anspråk på sin rätt till ett normalt liv i Palestina och på att få utöva sin rätt till självbestämmande och på sin suveränitet över det.

Någon kanske då tänker att eftersom PLO bildades 1964, är väl stadgarna från den tiden och speglar inte den bild som blev resultatet av kriget 1967. Alltså, att det inte handlar om att driva bort Israel från det landområde som de fick vid statens bildande, utan att återerövra områden som Israel intog 1967.

Nej, så ligger det inte till. Det framgår av det datum som står på stadgarna, vilket anger när dessa antogs. Där kan man läsa: "Det Palestinska Nationella Rådets beslut den 1–17 juli 1968." Stadgarna är alltså antagna efter Sexdagarskriget 1967.

Men är då inte dessa stadgar upphävda? Det finns en del som tror så. Anledningen till det var att Bill Clinton besökte Gaza den 14 december 1998. Han talade då om att stadgarna var förändrade. Han sa: "Jag tackar er för ert förkastande, fullt, slutligen och för alltid av de avsnitt i den palestinska stadgan som kräver Israels förintelse. För de var den ideologiska underbyggnaden av en kamp, avsåg i Oslo. Genom att avskaffa dem en gång för alla, har ni skickat, jag säger det igen, ett kraftfullt budskap inte till regeringen utan till Israels folk. Ni kommer att träffa människor på gatan där. Ni kommer att nå deras hjärtan där."

Anledningen till Clintons uttalande och tacksamhet att PLO:s stadgar var ändrade var just att det hade ifrågasatts huruvida så var fallet. I en skrivelse från Arafat till Clinton och

premiärminister Tony Blair i januari 1998, hade Arafat förklarat att de anstötliga stadgarna angående Israel hade ändrats och borttagits.

President Clinton uttryckte alltså glädje över att stadgarna var förändrade. Trots detta uttalande 1998 var ändå frågan inte avgjord.

Det som talar för att frågan med stadgarna inte är avgjord, är bland annat en rapport från den palestinska myndighetens departement, där stadgeändringar som nämndes 1998, inte är omnämnda och de ledande palestinierna fortsätter att påstå att stadgarna ännu inte har ändrats. En som uttalat sig angående frågan är PLO:s chef för PLO:s politiska avdelning Farouk Kaddoumi, som har huvudansvaret för utrikesrepresentationen. Han har efter 1998 i en intervju med den jordanska tidningen Al-Arab sagt, att PLO aldrig har ändrat stadgarna som talar om Israels utplåning.

Det finns mer som talar för att denna stadgefråga inte fått någon giltig och slutlig förändring. Det framkommer också i PLO:s egna stadgar, vad som skall till för att en stadgeförändring skall kunna göras. Det ser vi av denna artikel i stadgarna:

Artikel 33: Denna stadga kan inte ändras utom av en majoritet bestående av två tredjedelar av det totala antalet medlemmar i den Palestinska Befrielseörelsens Nationella Kongress, vid en särskild session som inkallats för detta syfte.

Vid den omröstning som skulle vara den som förändrade stadgarna uppges 727 medlemmar ha varit närvarande. De som röstade för en förändring uppges ha varit 456 av dessa. För att det skall vara två tredjedelar hade det behövts vara över 480, som bejakat förändring, nu var det emellertid bara 456. Alltså var det en omröstning som enligt PLO:s egna stadgar inte var giltig.

Dessutom anger stadgarna att det skall ske ”vid en särskild session som inkallats för detta syfte”. Denna omröstning skedde vid ett tillfälle, när USA:s president skulle hålla tal i Gaza, det var den 14 december 1998. Han var inbjuden att tala om fred. Det var alltså inte en samling som inkallats för en omröstning om stadgarna.

Summa summarum blir: Frågan om PLO:s stadgar är inte utrangerad.

En del kanske ändå tycker att vi trots detta inte ska ha en så misstänksam inställning till PLO. Att vi måste tänka gott om dem! Visst skall vi tänka gott om människor och organisationer och leva i försoning och inte misstänksamhet. Trots detta behöver vi också tänka på vad som är nedtecknat i stadgar som är grundläggande och ledstjärnan för en organisation, i detta fall PLO.

Mycket vatten har hunnit rinna under broarna sedan organisationen bildades, men låt oss ta en snabb titt i backspeglarna angående densamma. PLO bildades alltså 1964. Organisationen är en paraplyorganisation för ett flertal palestinska nationalistgrupper.

I maj 1964 bildades PLO och dess förste ordförande var Ahmad Shukeiri. Denne förberedde marken genom att resa runt och hålla tal om att en blodig hämnd skulle riktas mot israelerna. Begynnelsen andades alltså hat och mordlust.

I denna organisation ingår alltså ett flertal andra organisationer med liknande intentioner. En av dessa, Fatah, är den mest kända och största gruppen i PLO. Denna organisation bildades på 50-talet. En av dem som var med vid bildandet av den var Yasser Arafat. Han kom senare också att bli ordförande i PLO. Som ordförande efterträdde han Ahmad Shukeiri 1969.

Med Arafat började en ny och lång era. Den skulle komma att präglas av många strider och konflikter. Någon kanske tänker att dessa endast var relaterade till Israel, men så är det inte. Låt oss se på vad som hände efter Arafats tillträde som ordförande på posten för PLO.

Året efter blev det minst sagt tumult i Jordanien. Det var därifrån som PLO då opererade och hade sin bas för att attackera Israel. Man kunde väl då anta att PLO och Jordanien skulle bli ett radarpar som gemensam fiende till Israel. Men istället blev de fiender till varandra.

Från Israels horisont skulle ordspråket ”min fiendes fiende är min vän”, kunna appliceras. De fientligheter, som utspelades i Jordanien mellan det landet och PLO under 1970, gagnade inte deras kamp mot Israel.

Den 15 september hade ett avtal som beskrev och reglerade förhållandet för PLO i landet skrivits mellan Jordanien och PLO. Det gick inte många dagar, förrän istället konflikten mellan dem bröt ut. Den 19 samma månad utlystes en generalstrejk, genom vilken grupperingarna inom PLO ville försvaga den sittande regeringen. Kung Hussein, som var det yttersta föremålet som denna strejk kan anses var riktad mot, förblev inte passiv inför detta. Redan innan strejken skulle gå av stapeln, agerade Hussein den 16 september, alltså dagen efter att avtalet mellan PLO och regeringen i Jordanien tecknats. Tala om kort vänskap!

Vad Hussein gjorde den 16 september var att tillsätta en ny regering. Ledare för denna blev en general vid namn Muhammed Dawud. De övriga i den nya regeringen var militärer, officerare. Detta var en tydlig signal från landets ledning – det förbådade strid. Föremålet för denna uppgörelse var PLO och dess olika grupperingar. Innan någon generalstrejk hann utbryta var striderna igång, de startade den 17 september. De kan sägas vara skoningslösa, ingen barmhärtighet syntes existera mellan de brödrafolk, som det egentligen handlade om.

Ett inbördeskrig rasade med all kraft, det var blodigt och det varade i princip nio dagar. Resultatet blev att mellan 10 000 och 20 000 dödades och det var den jordanska militärmakten som avgick som klar segrare, och den helt övervägande delen av offren var palestinier. Grymheten var så stor från den klart överlägsna jordanska militären, att en del av de som skulle strida för PLO, flydde över till Israel och gav sig där till militären. Dessa som alltså skulle varit deras egentliga fiende, nu blev de som fick rädda deras liv genom denna flykt till Israel!

En som inte ville se detta dödande mellan arabiska bröder var Egyptens Nasser. Han kallade Hussein och Arafat till sig i Kairo. Där fick de den 25 september sätta sina namn under ett avtal om vapenvila. Det var något av det sista Nasser gjorde, tre dagar därefter, den 28 september dog han.

Man kan verkligen säga att inledningen av Arafats ordförandeskap för PLO blev blodig. Den skulle följas av fortsatt blodspillan, fortsatta uppror och strider. Det som hände och som drabbade PLO denna septembermånad 1970, var så mörkt, att den av dem har kallats för ”Svarta September”.

I sammanhanget kan nämnas att månaden innan hade ett hopp om fred tänts. På den näst sista dagen i augusti, hade Israels premiärminister Golda Meir proklamerat att Israel var villigt att evakuera en del av de områden man intagit 1967, i utbyte med att arabstaterna gick med på fred. Det skulle visa sig att av detta blev inget, istället följdes alltså den nästkommande månaden av stridigheter i grannlandet Jordanien.

Mörkret från denna månad, ”Svarta September”, skulle inte skinngas, det fortsatte även under kommande år. Det sargade PLO måste finna ett nytt område, från vilket de kunde attackera deras verkliga fiende, Israel. Libanon blev området, för att inte säga offret, för den palestinska organisationen. Efter utdrivningen från Jordanien, tog PLO:s män sin tillflykt till gränsområdet mellan Libanon och Israel.

Då började ett nytt kapitel i PLO:s historia, så även för Libanon, ett sorgligt kapitel. Som det blev i Jordanien blev det också här – inbördeskrig.

PLO fanns redan representerat i Libanon, men genom fördrivningen från Jordanien, blev Libanon det verkliga centret för denna organisation. Det var verkligen inget som Libanon hade önskat. Men detta land var inte alls så starkt som Jordanien och hade inte kraften att sätta sig emot denna etablering av PLO i sitt land. Det skulle kosta landet ett oerhört högt pris.

För att göra en lång historia kort, så kulminerade konfrontationerna vid två tillfällen. Ett inbördeskrig rasade i landet 1975–76. Det kostade nästan 60 000 människors liv!

PLO tog för sig allt större utrymme i det land man kommit till. Detta fastän man i ett avtal med namnet ”Kairoavtalet”, hade fått sig tilldelat ett område där man skulle få hålla till. Så det avtalet var inte mycket värt. PLO bredde ut sig och de blev till en plåga för den libanesiska befolkningen.

Naturligtvis var avsikten med PLO:s närvaro i Libanon i första hand att utifrån denna position attackera huvudfienden Israel. Det var heller ingen uppgift som man försummade. Från sina positioner i södra Libanon, där man strategiskt beblandade sig med civilbefolkningen, attackerade man Israel. Att upprätta sina operationsbaser bland de civila, var en medveten strategi. På det sättet utsattes de för Israels svarsattacker. Opinionsmässigt fanns det mycket att vinna på detta, det var PLO mycket medvetet om. Att civila kom i kläm och fick offras, verkade inte bekymra dem.

Det var också civilbefolkningen i norra Israel som fick lära känna PLO:s grymhet. Mot dem riktades deras raketer, med en räckvidd så att man kunde nå ganska långt in på Israels territorium. Detta innebar också att Israels städer i norr, Kiryat Shmona och Nahariya, var utsatta för beskjutning, så att dess innevånare tvingades söka sig till skyddsrum.

Alla länder har som plikt att försvara sin befolkning, så också Israel. Därför beslöt man från Israels sida att göra en uppreisning i PLO-baserna. Den kom att kallas ”Fred åt Galiléen-operation”. Namnet säger vad det handlade om, att skaffa fred och säkerhet i norra Israel, Galiléen.

I morgonstunden den 6 juni 1982 inleddes denna operation. Den var effektiv och skulle leda till att PLO:s tid i Libanon var ute. Den ledde också till att innevånarna i norra Israel kunde andas ut och det var därjämte en befrielse för Libanon att orostiftarna förpassades ur landet. Det var något som libaneserna själva inte hade kraft att göra, men genom Israels försorg skedde det.

På båtar i Beirut hamn skeppades PLO:s män bort i augusti 1982. Skeppen fick föra bort en last, som varit en tung börda för Libanon under de år som PLO funnits på deras territorium. Den tillflykt som Libanon hade blivit för PLO, efter utkastandet från Jordanien, varade alltså fram till augusti 1982. Från deras håll skulle man kanske kunna kalla den månaden för ”Svarta Augusti”, liknande det man kallade septembermånaden 1970 för ”Svarta September”. Var det en svart månad för PLO, så kan man säga att det var ett ljus som återigen tändes i Libanon. Det hade varit tolv svåra år för Libanon som nödgats nära en orm vid sin barm. Det var också lika många år av spänning och svårigheter för Israel, som fick känna av denna orms utsprutade gift.

Nu hade PLO blivit utslängt från två arabstater, dessa brödrafolk ville inte ha organisationen inom sina gränser. PLO fick söka sig en ny tillflyktsort för att upprätta sitt högkvarter. Det blev Tunisien som blev utvalt för detta ändamål. Där förblev man under tiden 1982–1991.

Ett sargat och landsförvisat PLO behövde nu slicka sina sår. Under dessa år var man på distans från sin huvudfiende och hade nu möjlighet att tänka över framtiden. Den väpnade kampen från två grannländer till Israel hade inte visat sig nog effektiv.

Jordanien som under åren 1948 till kriget 1967 hade lagt den så kallade Västbanken under sin kontroll, fransäger sig detta område administrativt och juridiskt 1988. Från PLO:s sida utropade man nu en självständig palestinsk stat, detta utan att ha territorium eller gränser för denna.

Nu lades det upp en ny strategi för framtiden. Målet för denna var alltså att se en palestinsk stat upprättad och territoriet för denna skulle utgöras av Västbanken, Gaza och östra Jerusalem.

Det var alltså det territorium som Israel erövrade under Sexdagarskriget 1967, då arabstaternas mål varit att utplåna Israel. Den målsättningen hade alltså levt vidare inom PLO, men man insåg tydligen att detta mål verkade vara fjärran ifrån att bli uppfyllt.

För att få till stånd en palestinsk stat måste naturligtvis samtal inledas och detta t.o.m. med ärkefienden. Förhandlingar och samtal ledde fram till Osloavtalet. Vid en högtidlig ceremoni i Washington den 13 september 1993 skakade Yasser Arafat och Israels premiärminister Yitzhak Rabin hand. Allt verkade frid och fröjd medan detta utspelades inför världens tv-kameror. Ett historiskt ögonblick.

10

Gåtan Arafat

Hade den gamle terroristen Arafat nu blivit en fredens man? Var handskakningen på Vita Husets gräsmatta en vändpunkt i PLO:s blodiga historia med Arafat i spetsen?

När världens tv-kameror hade slocknat och världen fått ett hopp från scenen i Washington, gav Arafat en intervju som sändes i jordansk tv. Då var hans budskap: ”Eftersom vi inte kan besegra Israel i krig, tar vi det här i steg. Vi tar något, och varje territorium som vi kan av Palestina och etablerar självstyre där, och använder det som en språngbräda för att ta mer. När tiden kommer, kan vi få de arabiska nationerna att förena sig med oss för det slutliga slaget mot Israel.”

Fårakläderna var utbytta mot ulvens. Detta var ett dubbelspel av högsta klass! Arafat spelade två roller, en som fredens duva och en som den kämpande terroristen. Världen i stort fick bara se den första rollen. På det sättet bedrog Arafat godtrogna människor världen över. Många har svårt att tro att en sådan fräckhet skulle vara sann. Inte desto mindre är det så. Arafat spelade två roller och talade två språk, fredens språk och stridens. Han talade på engelska till västvärlden och på arabiska till de arabiska nationerna. Budskapen var diametralt motsatta.

Vad han sa till sina brödrafolk, det fick vi sällan eller aldrig höra i svensk media. Detta har lett till att vi fått en ensidig bild av Arafat och kampen mot Israel. Den som tränger djupare in i problematiken kring detta och Arafat, får en mer heltäckande bild. Den har i stor utsträckning lyst sin frånvaro i stor utsträckning i svensk media.

Ett undantag kan dock nämnas, en artikel publicerad i Svensk Tidskrift nr 2, 2002. Det var alltså året efter att Arafat hyllats och speglat sig i glansen från ceremonin i Washington. Den var skriven av Gunnar Larsson som varit politisk redaktör för Norrbottens-Kuriren och arbetat

med pressrelationer för EPP-ED-gruppen i Europaparlamentet. Rubriken på artikeln var: ”Terrorist med fredspris”. Hans slutsammanfattning på artikeln lyder:

”Yasser Arafat är fortfarande en terrorist, om än en hyllad sådan. Hundratals israeler har på gator och torg, på caféer och restauranger, utanför biografen och diskotek mördats i terrordåd Arafat kunnat förhindra. Tusentals andra israeler har skadats eller förlorat anhöriga och vänner. Systematiskt tar PLO-ledaren avstånd från all terrorism, men roten till terrorn återfinns i den palestinska myndigheten. Yassir Arafat inte bara blundar och ger terroristerna carte blanche, han uppviglar dessutom till ett blint hat mot Israel och mot judar. PLO sägs erkänna staten Israels existens, men den palestinska myndighetens propaganda ger ett budskap av annan karaktär. I allt från tidningar till skolböcker slås fast att judar är onda och orsaken till palestiniernas misär. Propagandan har ärvts från Haj Amin el-Husseini, stormufti av Jerusalem, som på 1920-talet organiserade massakrer på judar i det dåvarande brittiska mandatet. Senare hamnade muftin i Berlin och uppmanade under andra världskriget därifrån muslimer att döda alla judar. Muftins släkting Abdul Rauf el-Qudwa el-Husseini, mer känd som Yassir Arafat, har gjort sitt bästa för att leva upp till budskapet.”

Arafat avslöjade sig och blev det flera gånger efter handskakningen den 13 september 2001. Det han sa i jordansk tv samma dag som ceremonin var avslutad, var inget missförstånd eller feluppfattat. Sex dagar senare var 19 arabiska utrikesministrarna samlade i Kairo. Då talade Arafat och hans budskap till dem på arabiska löd: ”Vårt första mål är befriandet av ockuperade territorier och återvändandet för alla flyktingar, självbestämmande för palestinierna och upprättandet av en palestinsk stat vars huvudstad är Jerusalem. Avtalet vi kommit fram till är inte en fullständig lösning men dock en del av en grundval för en provisorisk lösning och förelöpare till en slutlig uppgörelse, vilket måste vara grundat på fullständigt tillbakadragande från all ockuperad palestinsk mark, i synnerhet det heliga Jerusalem.”

Osloavtalet från 1993 var grunden för överenskommelsen med Israel och som skulle leda fram till en palestinsk stat och fred med Israel. Världen uppfattade det i alla fall på det sättet. Israelerna skulle därför inte behöva känna sig oroade, om en palestinsk stat upprättades på det område som kontrollerades av Israel efter Sexdagarskriget.

Vad Arafat lade in i en sådan uppgörelse var tydligen något helt annat. Det framkom senare när detta historiska sammanträffande hade skett i september 2001. Den 19 december samma år talade Arafat och han beskrev avtalet så här: ”Osloavtalet är en Trojansk häst med vilken vi får de äldre palestinska ledarna in i Israel. Intifadan som palestinierna började förra året skildrar hur de kommer ut från hästen.”

Kampen för att utplåna Israel skulle alltså fortsätta, man skulle bara lura sin fiende, och när man var inom nya gränser slå till och besejra den. Detta kan inte sägas vara en feltolkning av Arafats ord. Det var inte hans egen tolkning, utan det hade getts uttryck för den även tidigare samma år. I maj hade den palestinske ministern för Jerusalem, Feisal Husseini, gett en intervju för tidningen Al-Arabi. Han sa då bland annat: ”Allt som lämnats till Palestinas Nationella rörelse och till Pan-Arabiska rörelsen var en trähäst kallad Arafat eller PLO. De skulle aldrig ha öppnat sina befästa portar och släppt den inom deras murar... Osloöverenskommelsen var en trojansk häst, det strategiska målet är befrielsen av Palestina från floden till havet.”

Då han talar på detta sätt betyder floden Jordan, och havet är Medelhavet. Det handlar alltså om Israels totala utplåning. Denna intervju var nog den sista som ministern gav – alldeles därefter avled han. Arvet från Hussein och hans uppfattning fördes tydligen vidare genom Arafat. Det visar det citat vi gjort från hans uttalanden den 19 december.

Låt oss förflyttas fram till maj månad året efter, plats: moské i Johannesburg. Arafat var där och talade. Han var alltså långt borta från konfliktens kärna och Israel. Han trodde väl då att han kunde tala fritt ur hjärtat utan att vara avlyssnad.

Nu var det inte så. En inspelning gjordes. Sedan kunde den israeliska radion förmedla vad Arafat sagt från detta slutna möte med muslimer. Hans budskap lød: ”Det heliga kriget, jihad, fortsätter. Jerusalem tillhör inte bara det palestinska folket utan hela den muslimska nationen. Vår främsta strid gäller Jerusalem, muslimernas heligaste plats. Ni måste komma och kämpa och börja det heliga kriget för att befria Jerusalem. Jag behöver ert och alla muslimers stöd. Det är budskapet från vårt folk i Jerusalem. Ni måste komma och kämpa!”

Så talar en fredskämpe och en som fått Nobels fredspris!

Detta budskap blev alltså både inspelat och uppspelat, så att även västvärlden fick höra det. Naturligtvis väckte det denna gång stor förvåning och uppståndelse. Då avslöjandet var ett faktum och Arafat befann sig i Oslo, den stad där han under pompa och ståt fick sitt fredspris, avkrävdes han en förklaring av det han sagt. Hans kommentar till sitt tal i Johannesburg var: ”För att muslimer, judar och kristna tillsammans ska komma och be i Jerusalem.”

Tro det den som kan! Israel hade svårt att ta till sig denna förklaring. Israelerna hade sett vad Arafats ord betytt tidigare och hade svårt att tro på hans uppmaning till stort bönemöte för tre religioner i Jerusalem. Israels premiärminister ansåg att Arafats förklaring var ”långsökt”.

En del lät sig nöja med den långsökta förklaringen i hopp om att fredsprocessen ändå skulle fortsätta. Och Arafat hade ju skrivit på ett avtal, Osloavtalet – om nu någon trodde att han skulle hålla fast vid det.

Den som trodde det borde dessutom ha läst vad den arabiska journalisten Said Arbush skrev om Arafat i sin bok *From Defender to Dictator*. Enlig författaren har Arafat inte någonsin hållit ett avtal som han skrivit på.

Arafat träffade många avtal, det var inte det som var problemet – det var att hålla dem.

11

Sanningens stund – Camp David

Det avtal som det sattes stora förhoppningar till var alltså Osloavtalet. Det skulle ganska snart visa sig att Arafats vana att bryta avtal också skulle överföras på det här. Det var två punkter i det upprättade avtalet som han bröt emot. Han skapade egna utrikespolitiska kontakter och i tysthet överflyttade han sitt politiska högkvarter till Orient House i Jerusalem.

Arafat verkade ha en egen tolkning av vad förpliktelserna i Osloavtalet innebär. Det senare gav han också uttryck för då han var i Johannesburg och talade till de muslimska företrädarna. Där gjorde han klart för dem att han såg på avtalet som ett vapenstillestånd och inte som ett fredsavtal. Han förklarade att det kunde liknas vid det avtal som Muhammed ingått med sina fiender på sin tid, och som han sedan besegrade tio år därefter. Denna tolkning förstod naturligtvis de som var insatta i islam, medan västvärlden inte anade och begrep detta.

Det skulle visa sig att inte ens talet om vapenstillestånd var mycket värt. Tvärtom innebar det att fler israeler och palestinier dödades efter avtalet 1993 än under hela tidsperioden 1967–1993.

Fredsavtal var inte något som alla grupperingar i paraplyorganisationen PLO önskade. Det visade de genom att direkt efter Osloavtalet utföra fler än 30-talet attacker. De mest förödande var emot två bussar i Tel Aviv och nära staden Netanya. Dessa attacker krävde över 40 israelers liv.

Frågan är om Arafat kunde eller ville hålla terrorister i schack, så att attacker förhindrades. Kanske en kombination av både och. Men när det gäller viljan, kanske ett uttalande den 8 november 2000 är belysande. Vad Arafat sa då, kanske han inte trodde skulle uppfattas av fler än den han sa det till, nämligen Marwan Barghouti. Denne var då ordförande i Fatah och till honom sa Arafat: ”Varje gång du hör mig deklarerar eld upphör eller att stoppa våldet, så ignorera dessa tillkännagivanden. Du förstår, jag är under tungt tryck från USA och Europa. Du skall veta att vi är i en svår situation på grund av intifadan. Vi kommer inte att få mer pengar från USA, och Israel kommer att stoppa de månatliga överförandena av fonder. Vårt enda hopp att få mer pengar är från arabstaterna. Men arabstaterna vill inte ge några pengar om det inte medför något blod. Därför pressa på, pressa på, pressa på!” Uttalandet är återgivet i Dispatch from Jerusalem, nr 1-2001.

Även från fanatiska israelers håll var fredsprocessen något som man såg med blida ögon på. Israels premiärminister Yitzhak Rabin mördades av en högerextremist sabbatsdagen den 4 november 1995. Rabin hade före detta attentat på ett torg i Tel Aviv hållit ett tal om fredsprocessen då han föll för de dödande skotten som skjutits mot honom. Rabins sista ord i talet var: ”Jag vet att det finns en chans till fred, vi måste ta den.”

Skulle de skott som dödade Rabin också visa sig vara som en dolkstöt i ryggen på fredsanssträngningarna och Osloavtalet?

Månaden före mordet på Rabin hade samtal ägt rum i Stockholm. Då hade ett förslag till slutlig uppgörelse framlagts. Det hade utarbetats av Peres och Arafats närmaste män, Yossi Beilin och Abu Mazen. Den plan som de tog fram kom att ligga till grund för förhandlingarna i Camp David 2000.

Planen beskrivs i boken *Staten Israel* av Per-Martin Meyerson. I sammandrag kan sägas att den handlar om att Israel skulle dra sig tillbaka från Västbanken, undantagandes de platser där de största bosättningarna finns, det rörde sig om cirka 6 % av Västbanken. Palestinierna kunde å sin sida godkänna att västra Jerusalem är den israeliska huvudstaden. Den palestinska huvudstaden skulle vara alldeles utanför Jerusalem. När det gäller de palestinska flyktingarna skulle dessa få återvända till den nya palestinska staten och Israel skulle bistå med ekonomisk hjälp för denna förflyttning.

Det var alltså den skiss som till en början låg till grund för samtalen som hölls i Camp David med start i juli 2000. Då började de viktigaste förhandlingar som någonsin hållits, när det gäller att få till stånd ett avtal mellan israelerna och palestinerna för upprättandet av en palestinsk stat.

Dessa samtal och förhandlingar återspeglar den dåvarande amerikanske presidenten Bill Clinton i sina memoarer med titeln *Mitt liv*. Han ger mycket utrymme åt vad som skett bakom de stängda dörrarna på Camp David och tiden efter förhandlingarna där. Det är fullt begripligt att han gör det, eftersom de var så oerhört viktiga.

Bill Clinton var en av huvudpersonerna i det som man skulle kunna kalla Camp David-dramat. De andra huvudpersonerna var Israels premiärminister Ehud Barak och palestiniernas president Arafat. Enligt Clinton var Barak den pådrivande härvidlag.

Efter två veckors förhandlingar och samtal i Camp David under julimånaden, fortsatte samtal efter fem månader, då USA lade fram nya underlag till förhandlingar om en slutlig lösning. Dessa var nu bättre för palestinierna än de första underlagen.

Nu började sanningens minut nalkas. Det var inte bara USA som var angeläget om att dessa förhandlingar skulle lyckas, eftersom så mycket stod på spel. Även Saudiarabien förstod stundens allvar och den saudiske rådgivaren till Arafat, prins Bandar, uttryckte det så här: ”Om vi låter detta tillfälle gå oss ur händerna, så är detta inte en tragedi utan ett brott.”

De två veckorna i Camp David ledde dock inte till någon uppgörelse mellan israelerna och palestinierna. Det betydde inte att Clinton gav upp sina ansträngningar, samtalen fortsatte som sagt intill slutet av året. Tiden började rinna ut för president Clinton att nå en uppgörelse, eftersom hans presidentperiod skulle avslutas i januari 2001.

Vad som var kännetecknande för dessa månader av förhandlingar var ständiga nej och förhållningar av Arafat. Clinton skriver att den 23 december var en ödesdiger dag, när det gällde fredsprocessen i Mellanöstern.

Den dagen förde Clinton de båda förhandlingsdelegationerna från den palestinska och israeliska sidan in i kabinettsrummet. Förslagen till uppgörelse var utarbetade efter omfattande samtal mellan parterna sedan tiden i Camp David.

De gick i korthet ut på att palestinierna skulle få en stat på mellan 94 till 96 procent av Västbanken. I utbyte till de procent som skulle tillfalla Israel, skulle de ge mellan 1 till 3 procent som ersättning för sitt landområde.

För att nå en lösning på säkerhetsfrågan skulle den nya palestinska staten vara demilitariserad. När det gällde den känsliga frågan om Jerusalem var förslaget att de arabiska stadsdelarna skulle tillfalla den nya staten Palestina och palestinierna skulle även ha överhöghet över tempelplatsen. Israelerna å sin sida skulle få den över Västra muren.

När det gällde flyktingfrågan skulle den nya palestinska staten bli ett hemland för flyktingarna. Det skulle även finnas möjlighet för Israel att ta emot en del av dessa flyktingar. Clinton skriver att denna uppgörelse var hård för båda parter, men om de ville ha fred ansåg han att den var rättvis mot båda sidor.

Gensvaret på detta beskriver Clinton i sina memoarer så här: ”Arafat började omedelbart slingra sig och bad om ’klargöranden’. Men ramarna var tydliga: han förhandlade antingen inom dem eller inte alls. Som alltid försökte han vinna tid. Jag ringde Mubarak och läste upp punkterna för honom. Han sade att de var historiska, och han skulle uppmana Arafat att acceptera dem. Den 27 december accepterade Baraks regering punkterna med vissa reservationer, men alla deras reservationer rymdes inom ramarna och de kunde därför bli föremål för förhandlingar. Detta var något historiskt: en israelisk regering hade sagt att om det skulle bli fred, måste det finnas en palestinsk stat på ungefär 97 procent av Västbanken, inräknat markbytet, och hela Gaza där Israel också hade bosättningar. Nu låg bollen hos Arafat.”

Hur skulle detta sluta? Clinton gjorde allt i sina ansträngningar för att förmå Arafat att acceptera förslaget. Han ringde därför till arabiska ledare för att dessa skulle uppmana Arafat att ta detta historiska erbjudande.

Arafat var nu tvungen att ge besked. Dagen efter nyårsdagen var han inbjuden till Vita huset. Clinton väntade nu på svaret från Arafat. När dagen var inne beskriver Clinton Arafat både som förvirrad och att han försökte slingra sig inför allvarets stund.

Arafat lyckades också slingra sig utan att lämna något besked även vid detta tillfälle. Så här beskriver Clinton detta: ”När Arafat lämnade mig, hade jag fortfarande ingen aning om vad han tänkte göra. Hans kroppsspråk sade nej, men erbjudandet var så bra att jag inte kunde föreställa mig att någon vore dum nog att släppa det.”

Efter några dagar så meddelade Arafat att han kunde träffa Simon Peres från Israel den 13 januari, sedan fortsatte samtal i Taba i Egypten. Clinton beskriver slutet av hela processen och hur den rann ut i sanden med följande ord: ”Arafat sade aldrig nej; han kunde bara inte förmå sig att säga ja. Stolthet går före fall.”

Den sista meningen är både talande och ett allvarligt påpekande i detta sammanhang. Det handlade inte bara om Arafats stolthet, det var förödande för alla de miljoner palestinier som blev direkt berörda av denna stolthet och vägran att säga ja.

Berodde detta på att Arafat var mer terrorist än statsman? Vi måste konstatera faktum, även om det är tragiskt och svårt att uttala. En som dock gjorde det var president George Bush, han sa: ”Om du använder terrorism, är du en terrorist; om du härbärgerar terrorister, är du en terrorist; om du finansierar terrorism, är du en terrorist.” Arafat har gjort allt detta, så varför skulle han betraktas som en statsman och en partner för fred?

Arafat backade från freden och Clinton konstaterar: ”Arafats avvisande av mitt förslag, sedan Barak hade accepterat det, var ett misstag av historiskt format.” Man kan också säga att det var en historisk insats som USA:s president Bill Clinton gjorde i sina strävanden att nå en uppgörelse mellan palestinierna och israelerna. Aldrig har en sådan varit närmare än den som här är beskriven. Kanske det aldrig kommer något liknande tillfälle.

Clinton visste om turerna i denna process, han visste också om vem som utgjorde hindret för att den skulle lyckas. Inga fjäskande ord från Arafat efteråt kunde överskylla detta.

Det är talande, det som Clinton skriver om hans ord till Arafat inför sin avgång som president i USA. Arafat ringer då upp Clinton och framhåller för honom, vilken stor statsman han var. Clintons svar på detta blev: ”Herr ordförande, jag är inte en stor man. Jag är ett fiasko, och ni har gjort mig till det.”

Arafat var och förblev en gåta ända till sin död. Denna inträffade den 11 november 2004.

12

Nya män på scenen

Med Arafats död gick en epok i graven. En ny tid stod för dörren. Skulle den bli annorlunda? Skulle den leda till upprättandet av en palestinsk stat? Efter misslyckandet genom Arafats oböjliga hållning med att få till stånd en sådan, skulle det nu kanske visa sig nya möjligheter? Arafats efterträdare blev Mahmoud Abbas. Han blev den nye presidenten. Han skulle representera ett folk som kallas palestinier och som ännu aldrig haft ett land.

Som efterträdare till Ehud Barak på Israels premiärministerpost kom Ariel Sharon att inneha denna post mellan 2001 och 2006. Två nya män fanns nu på scenen som företrädare för palestinierna och israelerna.

När det gällde Sharon så var han en handlingens man. Han hade tidigare som militär visat sig vara mycket handlingskraftig och djärv. På premiärministerposten skulle han också visa dessa egenskaper.

Som den kraftfulle ledare han var, gjorde han nu ett schackdrag, som han inte hade fullt stöd för bland sitt eget folk. Vi tänker på utrymningen av israeliska bosättningar i Gaza. Denna stad vid Medelhavet hade Israel lagt beslag på under kriget 1967. Den var fram till dess under egyptisk kontroll. Egypten gjorde inte heller några anspråk på att återfå Gaza och därför hade Israel fått kontrollera denna stad sedan kriget.

I september 2005 genomfördes en militär aktion i Gaza, inte mot palestinierna, utan mot de israeliska bosättarna. Dessa fördes med våld bort från sina bostäder och den tillvaro de byggt upp i Gaza. Det måste för många av de israeliska militärerna ha känts svårt att handgripligen föra bort sina landsmän härifrån, men det var vad som Sharon och hans regering hade bestämt.

Från september 2005 blev alltså hela Gazaområdet palestinskt. Det var också det önskemål som palestinierna i Gaza hade. Nu skulle det väl bli fred och lugnt kunde man tro när nu Israel tillmötesgått denna önskan.

Inget skulle visa sig mer felaktigt. Det första palestinierna gjorde var att rasera de israeliska bosättarnas hem och fördärva de växthus och odlingar som de lämnat efter sig. Istället för att ta tillvara det som israelerna lämnat efter sig, förstördes det. Så självdestruktivt är hat när det får blomma ut.

Kravet hade ju varit att Gaza skulle vara fritt från judar, eller för att använda ett annat bekant uttryck, juderent, som säger mycket om hatet mot judarna som folk. Istället för att som palestiniern börja leva sitt eget liv i Gaza, fria från det folk som man så avskydde, spreds hatet också utanför Gazas gränser.

En intensiv beskjutning av civila israeler började på Israels territorium. Sedan 2005 har ungefär 10 000 raketer avfyrats in över Israel. Tillbakadragandet från Gaza gav snarare luft åt mer hat från palestinierna i Gaza. Detta har varit förödande för dem själva. Israel har sin självklara uppgift att försvara sin befolkning och har besvarat dessa raketattacker.

En annan åtgärd från Israels sida har varit att kontrollera införseln av varor till Gaza. Detta med syftet att se till att vapen inte fördes in och som sedan kunde användas mot dem. Den kontrollen av gazatransporterna har varit föremål för kritik, men kontrollen har orsakats av Gazas egna innevånare – vi får aldrig glömma det. Hade de velat leva i fred och grannsämja, efter att deras önskan om att inga judar skulle få bo i Gaza uppfyllts, kunde de ha valt en annan väg, men de valde stridens istället för fredens.

I Gaza finns nämligen en organisation, Hamas, den är präglad av en djup stridsvilja mot israelerna. Från deras sida är det inte förhandlingar som gäller utan krigshandlingar. Från Hamas sida anses palestiniernas företrädare genom PLO, alltför veka i sin relation till Israel. Därför såg man till att vid en blodig kupp 2007 ta över makten i Gaza från dessa palestinska företrädare. Här fick alltså de palestinska bröderna smaka på vad det vill säga att hamna i onåd hos Hamas.

Den avskärmning som Israel har känt sig tvunget att genomföra när det gäller Gaza, hade man redan tidigare påbörjat gentemot palestinierna på Västbanken. Israel började bygga en barriär under Ariel Sharons tid. Denna barriär består till största delen av taggtrådsstängsel och 5–10 % av en 8 meter hög betongmur. Oftast är det den senare delen som vi ser och hör talas om. Israel kritiseras av många för denna barriär. Att den byggts för att rädda liv framkommer inte så ofta i kritiken.

Innan barriären började byggas, förekom otaliga attacker mot civila israeler. De som utförde dessa känner vi till under benämningen självmordsbombare. Den rätta benämningen på dem borde vara terrorister och mördare. Många israeler har fått släppa livet till eller skadats vid dessa attacker. För att skydda sig mot dem byggdes alltså denna barriär. Sedan den kom till stånd har angreppen nästan helt upphört.

Från 2001 till och med 2005 genomförde palestinierna 143 självmordsattentat på israeliskt territorium. Till detta kan läggas att den israeliska säkerhetstjänsten dessutom stoppade tredubbelt så många attentatsförsök. Under denna period dödades 524 civila israeler och 5342 blev sårade. Israels svar på detta var mottattacker, där många palestinier dödades. Dessutom började man bygga säkerhetsbarriären.

Detta är något man bör ha i åtanke, när man fördömer skyddsbarriären. Något annat som också bör ihågkommas, är att hade inte attackerna utförts, hade barriären inte blivit uppförd. Man kan alltså säga att palestinierna själva är den direkta orsaken till denna barriär.

Något som borde glädja var och en är alla de människoliv som räddats genom barriären, men den tanken verkar inte finnas hos israelkritikerna. Sedan är det en annan sak, en barriär kan nedmonteras och tas bort, men människoliv kan inte återges.

Terrorismen mot Israel måste stoppas. Israel har vidtagit åtgärder mot detta. För det har landet kritiserats. Det är så att Israel inte har intresse av att döda människor, men det är landets plikt att försvara sin befolkning.

Något annat som bör betänkas i detta sammanhang är att de attacker som genomförs av palestinska terrorister riktar sig i regel mot Israels civilbefolkning. Israels svar på dessa angrepp är i första hand riktade mot de terrorister som står bakom attackerna. Det är en icke oväsentlig skillnad som oftast glöms bort. Att det sedan även skördats civila palestinska offer är beklagansvärt och Israel har flera gånger framfört sitt beklagande då det skett.

Att civila palestinier dödats i exempelvis Gaza, har en grym verklighetsbakgrund. Det är nämligen så att Hamas medvetet placerat många av sina avskjutningsramper för raketer i närhet av skolor, sjukhus och civila byggnader. Det är en medveten strategi för att vända världspinionen emot Israel, då man sedan kan rapportera civila palestiniers död. Ett cyniskt spel med den egna befolkningen som insats. Det om något borde fördömas!

Vad vi nu ser är en separation mellan israeler och palestinier i Gaza och på Västbanken. Istället för en fredlig samexistens, är det alltså bilden av separation som är för handen. Då inte fredsförhandlingar har lyckats visa på annan framkomlig väg, så är detta alternativet. Vi har sett hur den ena fredsförhandlingen efter den andra gått i stå. Vi har gett exempel på hur den stora satsningen av president Clinton misslyckades. En neutral bedömare kan knappast påstå att det var Israels skuld att det blev så. Clinton, som från insidan såg turerna i fredsamtalet, har gett sitt vittnesbörd om dem.

Det som legat till grund för fredssamtalen har kort uttryckt varit: land i utbyte mot fred. Det är principen att Israel skall i utbyte av land få fred med sin omgivning. Det var det som skedde

när Israel gav tillbaka Sinai till Egypten och ett fredsavtal med det landet upprättades. I den förhoppningen ville nog Israel tro att samma sak skulle ske när man gav upp de israeliska bosättningarna i Gaza, men den förhoppningen kom alltså på skam. Det belönades med ett raketregn från Gaza in över Israel. Det är inte att undra på att Israel blev försiktigt efter den läxan. Bortdragandet från Gaza genomfördes under Ariel Sharons tid.

I motsats till Sharons handlingskraft, har Arafats efterträdare inte visat sig vara någon hos vilken handlingar framstått som den stora egenskapen. Han är också försvagad genom den splittring som skett genom att palestinierna är delade i sina strävanden, där en del alltså valt Hamas som företrädare. Ett svagt ledarskap utan auktoritet verkar präglade Abbas.

Även han har haft möjligheter till att inte bara ha en presidenttitel utan också ha ett land att vara president i. År 2008 avvisade han i stort sett samma erbjudanden som var givna till Arafat. Den som nu stod med den israeliska utsträckta handen var Israels premiärminister Ehud Olmert. Detta framgick i en artikel i The Guardian den 29 september 2008.

Det blev inget resultat av detta utspel, även om det inte ens ledde till några sådana stora utvecklade förhandlingar, som det var under president Clintons tid.

Det är bara så här i efterhand att konstatera, att det som Abba Eban sa för länge sedan, var en sanning som ännu gäller. Eban sa: "Palestinierna missar aldrig en möjlighet att missa en möjlighet."

13

Fienden i söder

Gazaområdet är mycket omtalat. Det är anmärkningsvärt att detta lilla område har fått så stort utrymme i media. Gazaremsan är 41 km lång och mellan 6 och 12 km bred. Trots denna relativt lilla yta bor det ungefär en och en halv miljon människor på detta område.

Gazaområdet har sedan länge varit ett problemområde. Ända sedan kriget mellan Israel och arabstaterna 1948 har det stått fram som ett sådant. Efter stilleståndsavtalet 1949 mellan Egypten och Israel ockuperade Egypten detta område och gränser upprättades då.

Sexdagarskriget 1967 ledde till att denna ockupation övertogs av Israel. En stor del av befolkningen efter kriget 1948 var palestinska flyktingar som flytt till detta område. Egypten hade efter kriget 1967 inga anspråk på Gazaremsan, och det blev i stället Israel som fick ta hand om kontrollen över området.

Som nämnts tidigare gjorde Israel, under premiärminister Ariel Sharons ledning, 2005 ett tillbakadragande av alla de israeler som var bosatta inom Gazaområdet. Året efter hölls det val i Gaza. Utgången av valet blev en överraskning för de allra flesta. Organisationen Hamas vann valet. Detta skedde inte med knapp marginal, utan det blev 74 mandat för Hamas mot 45 för Fatahs.

Utgången av valet var inte bara överraskande för de flesta politiska bedömare utan utgjorde också ett bekymmer, inte minst för palestiniernas sak. Nu blev det en tydlig uppdelning mellan palestiniernas president och PLO-ledaren Mahmoud Abbas, och de segrande i valet, Hamas. Palestinierna blev splittrade i två fraktioner.

Hur skulle en sådan prekär situation behandlas? Abbas tillkännagav direkt efter valets utgång att han inte tänkte abdikera från makten. Han ville behålla makten i Gaza.

Hamas å sin sida är inte ensamma i Gaza, där finnas också Islamska Jihad. Denna radikala islamistiska organisation är kompromisslös mot Israel. Det är strid som gäller för dem. Det ville de visa redan den första kvällen av valet, genom att avfyras sin första katjusraket mot Israel. Denna raket är kraftfullare än qasamraketerna som vanligtvis avfyras från Gaza.

Svaret från Israel lät inte vänta på sig. De anföll stora områden av Gazaområdet varifrån raketer avfyrats. Så var de återigen igång, raketbeskjutningar från Gaza och vedergällningsattacker från Israels sida.

Valutgången var alltså bekymmersam för Israel. Även för världssamfundet i stort var det ett bekymmer. EU reagerade med att från sin sida uttala att det inte var aktuellt med några diplomatiska kontakter med valets segrare Hamas. De flesta länder i världen höll också denna linje. Det kan knappast ses som en märklig reaktion, både USA och EU hade redan terroriststämplat organisationen.

Palestiniernas president Abbas hade alltså meddelat att han inte ville acceptera att släppa ifrån sig makten i Gazaområdet, trots valutgången. Det skulle han emellertid tvingas att göra. Det fanns i Gaza mellan Fatah och Hamas, en uppgörelse som låg och pyrde. Den kulminerade med ett inbördeskrig mellan dem i början av 2007.

Det var förödande och under den sista veckan i januari dödades över 60 och hundratals sårades. Hamas ville visa vem som vunnit valet och vem som skulle ha makten i Gaza. Detta gjorde man med hårdhandskarna på. PLO:s ledare och befälhavare fick i fiskebåtar fly från Gaza till Egypten för att om möjligt rädda sina liv, man flydde också in i Israel. De som inte lyckades undkomma Hamas, dödades brutalt.

Detta var bara en uppmjukning inför striden mot den verkliga fienden Israel. Tusentals raketer som avfyrades från Gaza skulle komma att visa detta.

En ny situation hade nu uppstått inte bara i Gaza utan också i Israel. Man hade nu i det sydvästra hörnet en fiende, som inte visade någon kompromissvilja, nämligen Hamas.

För att vi skall förstå den kompromisslöshet, detta hat och denna stridsvilja mot Israel, behöver vi ha insikt i organisationen. Bakgrunden till den är det Muslimska brödrskapet. Denna organisation hade 1928 bildats i Egypten.

Kort kan sägas att organisationen kom till för att upprätta det muslimska kalifatet, som gått förlorat när det ottomanska riket kollapsade, som ett resultat av första världskrigets utgång. Kalifatet kan beskrivas som ett politiskt välde, där de muslimska länderna styrs av sharia.

Muslimska brödrskapets manifest ger en klar bild av inriktningen: "Allah är vårt mål, Koranen vår konstitution, profeten vår ledare, jihad är vår väg och döden för Allahs skull är vår högsta strävan."

Inom denna organisation finns en 12-punktsplan. Den togs fram 1982 och handlar om en strategi för att etablera en islamisk regering på jorden. Denna strategi går under benämningen "Projektet".

Genom en bok av den schweiziske journalisten Sylvain Besson, *The Conquest of the West: The Islamists' Secret Project*, har planen blivit känd. Planen har också publicerats i Front Page Magazine den 11 maj 2006.

Här återges bara några av strategierna från The Project:

*Gör den palestinska saken till en global kilfråga för muslimer.

*Anta den totala befrielsen av Palestina från Israel och skapandet av en islamisk stat till hörnstenen i planen för global islamisk dominans.

*Uppmana till en konstant kampanj för att så hat hos muslimer mot judar och förkasta alla diskussioner om försoning och samexistens med dem.

Vi ser alltså att den palestinska frågan anses som en avgörande fråga och där kampen mot Israel och hatet mot judarna är några av hörnstenarna i The Project.

Hamas är en avknoppning av det Muslimska brödrskapet och bildades 1988. Genom detta har Israel fått en fiende i sitt närmaste grannskap. Redan i inledningen till Hamas stadgar från augusti det året framgår tydligt deras huvudinriktning:

”Israel kommer att existera och kommer att fortsätta att existera tills islam kommer att förintada det, precis som det tidigare förintada andra.”

Ett utdrag från artikel 6 i stadgarna talar sitt tydliga språk:

”Den islamiska Motståndsrörelsen är en framstående palestinsk rörelse, vars trohet står till Allah, och vars sätt att leva är islam. Den strävar efter att höja Allahs banér över varje centimeter av Palestina...”

Denna paragraf utesluter alltså en palestinsk stat vid sidan om Israel. Hur man ser på kompromisser och fredsförhandlingar framgår av artikel 13:

”Det finns ingen lösning på den Palestinska frågan utom genom jihad. Initiativ, förslag och internationella konferenser är alla ett slöseri med tiden och fåfänga strävanden.”

Hur omfattande kampen egentligen skall gestaltas emot Israel visar artikel 14:

”Eftersom det är på detta sätt, så är befriandet av Palestina alltså en individuell plikt för varje muslim var än han befinner sig.”

Det var några citat från stadgarna. Att dessa inte bara är bokstäver som är nedtecknade på papper för sakens skull, det framgår sedan av de olika uttalanden som gjorts av företrädare för Hamas. Om det skulle skapas ett fredsavtal mellan Israel och PLO:s företrädare, ligger likväl Hamas målsättning fast. Det kan man se av de uttalanden som en av Hamas grundare, Mahmoud Zahar, gjort. De fanns återgivna i tidningen Arutz Sheva 11 maj 2011.

Zahar uttalade: ”Ett fredsavtal skulle bara fungera som ett förspel till Israels förstörelse.” Vidare förfäktade han: ”Hamas skall inte erkänna Israel, eftersom det skulle upphäva rätten för nästa generation att befria landet.” Han sa också: ”Om den palestinska staten inte omfattar hela Israel, kommer nästa generation att befria landet.”

Hamas högste politiske ledare Khaled Mashaal är lika bestämd i sin uppfattning av synen på Israel: ”Från floden till havet, från norr till söder, detta är vårt land, vårt fosterland. Vi avstår inte en tum av det. Israel är illegitimt och kommer så att förbli för all framtid. Det tillhör oss och inte sionisterna.”

Målsättningen för Hamas är alltså uttalad – Israels utplånande. Innan man når fram till detta verkar deras nöje vara att försöka döda så många israeler som möjligt. Raketbeskjutning från Gaza har varit en flitig sysselsättning under åren som ligger bakom.

Israel svarar ibland med att gå till offensiv för att eliminera denna beskjutning. Den 27 december 2008 startade Israel en sådan motoffensiv, den gick under namnet ”Operation Gjutet bly”. Efter ett par veckor, den 17 januari, drog man sig tillbaka. Effekten av den var att raketbeskjutningen minskade, utan att för den skull upphöra helt.

Gaza är ett problem styrt av en terroristorganisation. Livet i Gaza är inte lätt för dem som inte delar Hamas grundläggande inställning. Åtskilliga Gazabor har fått smaka på vad det vill säga

att falla i onåd hos denna terroristregim. Man kan till exempel nämna, att sedan Hamas statskupp i Gaza 2007, har hälften av de kristna i Gaza flytt. Juldekorationer och krucifix är förbjudna. Hamas har uttalat mordhot mot de kristna och 2007 mördades den siste kristne bokhandlaren i Gaza.

Gaza är ju ett problem för Israel, det är uppenbart. Även Egypten har problem med det Hamasstyrda Gaza. Egypten har en säkerhetsmur gentemot Gaza. Att Israel har spärrat sin gräns emot Gaza, det har vi hört åtskilligt om. Det vi inte hör så mycket om, är att Egypten också har det. Det borde mana till eftertanke att även Egypten har byggt en sådan mur.

Hade det varit problemfritt att ha det Hamasstyrda Gaza som granne, hade ingen sådan avspärning behövt finnas, varken gentemot Israel eller Egypten. Detta innebär inte att det inte finns gränsövergångar. De måste finnas för de transporter av dagligvaror som måste föras in. Detta sker mestadels genom Israels försorg, då en mängd av lastbilar förser Gazaborna med det som är livsnödvändigt.

Israel ger också sjukvård åt dem som inte kan få den adekvata vården inne i Gaza. Naturligtvis måste de Gazabor, som på detta sätt kommer in från Gaza, noga kontrolleras av säkerhetstjänsten, detta för att förhindra terrorister att komma in på israeliskt område.

Man kan tycka att detta borde få sitt stöd av alla i Gaza, men inte så. Hamas ser inte på detta med blida ögon. Därför har man på Gazasidan upprättat en egen kontrollstation för att hindra hjälpsökande att nå fram till israelisk hjälp. I Hamas kontroll av Gazaborna som vill söka vård och hjälp i Israel, förekommer hot och trakasserier, detta med syftet att de inte skall söka hjälpen i Israel. Detta kan då leda till att Gazabor dör, istället för att få komma in i Israel och få sjukvård.

Tala om grymhet! Hamas verkar inte bry sig om den befolkning som man regerar över. Detta är en sida som också blott sällan eller aldrig kommer fram i media. Här utmålas Israel som den stora skurken.

Om vi hade fått allsidigare belysning av Gazaproblemet, hade vi samtidigt haft en annan förståelse för Israels agerande. Vi borde också försöka sätta oss in i Israels situation.

Vi skulle också kunna göra ett tankeexperiment. Låt oss tänka att från en av våra grannländer har det skjutits tusentals raketer in mot vårt land och vår befolkning. Skulle vi stillatigande se på detta utan att vidta några åtgärder? Knappast. Alltså borde det åtminstone finnas intresse av att försöka sätta sig in i Israels situation. En del verkar inte ens intresserade av att försöka göra det.

14

Fienden i norr

Vi har nu sett hur Israel har en fientlig organisation emot sig i sydväst, i Gazaområdet, det är alltså Hamas. Även i norr finns en organisation som opererar utifrån Libanon och som också är fientligt inställd emot Israel. Det är Hizbollah.

Medan det Muslimska brödrskapet och dess avknoppning Hamas är sunnimuslimer, så är Hizbollah en shiamuslimsk rörelse. Trots att de tillhör två olika huvudströmningar inom islam, förenar kampen och motståndet emot Israel dem.

Man kan, såsom Hamas, även betrakta Hizbollah som en terroristorganisation. I juli 2013 beslöt EU att terrorstämpla Hizbollahs militära gren. USA och Kanada hade redan tidigare gjort det.

Naturligtvis har också Israel terrorstämplat Hizbollah och det är det land som mest har drabbats av denna organisations terror. Alltså har Israel terroristorganisationer emot sig både i norr och söder. Det är ingen avundsvärd situation, att som land befinna sig i en sådan situation.

Som tidigare nämnts ansåg Israel det nödvändigt att gå in i Libanon 1982, för att få stopp på beskjutning från PLO in över Israels territorium. Israels målsättning var att få bort PLO från Libanon och stoppa terrorn emot sitt land. Detta genomfördes också, och från Israels sida fanns ingen målsättning att erövra mark i Libanon.

Israel ansåg ändå att man behövde stanna kvar i den södra delen av Libanon, detta för att försäkra sig om att stabilitet rådde vid gränsen mot Israel. Efter några år, 1985, ansåg man att det inte behövdes mer än en styrka på 1000 soldater stationerade på en 13 kilometer bred landremsa i Libanon. Slutligen drog man även tillbaka dessa soldater. Detta gjordes den 24 maj 2000.

Libanon drabbades under många år av ett inbördeskrig med varierande styrka under tiden 1975–1990. Olika folkgrupper och politiska partier var inbegripna i detta inbördeskrig. Under denna tid, närmare bestämt 1982, alltså samma år som PLO fördrevs från Libanon, bildades Hizbollah.

Så här i efterhand är det bara att konstatera att en israelfientlig organisation drevs ut ur Libanon samtidigt som en nybildad istället uppstod på samma territorium. En äldre fiende till Israel avlöstes alltså av en ny.

Vad Hizbollahs inställning till Israel beträffar framgår tydligt. Från deras program kan vi citera följande: ”Vårt primära antagande i kampen mot Israel är, att den sionistiska entiteten är aggressiv från sin begynnelse och är byggd på land som slitits bort från sina ägare trots muslimernas rättigheter. Därför kommer vår kamp att avslutas först när denna entitet har utplånats. Vi erkänner inget avtal med den, ingen vapenvila och ingen fredsöverenskommelse, vare sig separat eller gemensam.”

Hizbollah är en stark islamistisk organisation och dess målsättning är att införa sharialagar även i Libanon. I sin kamp för detta kan det leda till att man exempelvis attackerar restauranger som säljer alkohol. Organisationen skapar alltså konflikter och irritation inom landet.

Israel har naturligtvis mest av alla fått smaka på den islamiska religiösa fanatismen. Detta har lett till åtskilliga konfrontationer mellan dem och Israel. Raketbeskjutningar mot Israel har förekommit av och till. Sommaren 1993 agerade Israel för att få slut på denna beskjutning och attackerna från södra Libanon. Strider pågick under några dagar, då gick Syrien in och tvingade mer eller mindre fram en vapenvila under hotet av att man annars skulle skära av vapenleveranser som gick från Iran genom Syrien till Hizbollah.

En ny konfrontation ägde rum i april 1996. Israel kallade denna offensiv för ”Operation Vredens druvor”.

Israel drog sig alltså helt tillbaka från södra Libanon i maj 2000. Detta skedde i samförstånd och samarbete med FN. Egentligen har det ju aldrig varit Israels uppgift att hålla ordning i Libanon, det ankommer på landet självt att göra det. Israel hade den förhoppningen att den libanesiska armén skulle ta kontrollen även över den södra delen av Libanon.

Så skedde dock inte. Istället har södra Libanon blivit det som ibland kallas ”Hizbollahland”, som en stat i staten. I södra Libanon har Hizbollah kunnat bygga upp sitt fäste och sin militära styrka, allt med syfte att bli stark nog för att attackera Israel.

Hizbollah, som egentligen är en avknoppning från en annan shiamuslimsk organisation, den iranska Amal, har också fått sitt stöd och sin uppbyggnad från Iran. Otaliga vapenleveranser har via Syrien nått fram till dem.

Dessa vapen har varit avsedda för att användas emot Israel. I juli 2006 ansåg tydligen Hizbollah att man var så starkt upprustad att man gott kunde gå i konfrontation med Israel, vilket man också gjorde.

Då kriget bröt ut den 12 juli hade Hizbollah cirka 20 000 missiler/raketer. Dessa har en räckvidd av såväl kort- som medel- och långdistanstyp. Hizbollah dödade samtidigt tre israeliska soldater, tre skadades och två tillfångatogs. Detta hände vid en attack mot två militärfordon i närheten av gränsen mellan Israel och Libanon.

Såväl Hizbollahs missiler som deras stridande trupper var integrerade i det civila samhället. Detta medförde att Israels motoffensiv också berörde civila och att dödsoffer skördades bland dessa, fast det var de krigande i Hizbollahrörelsen som var det egentliga målet.

Detta var en medveten strategi från Hizbollahs sida. Man trodde dels att det skulle få en tillbakahållande effekt på Israel i deras motattacker, samtidigt som det naturligtvis i omvärlden skulle väcka opinion mot Israel om civila råkade dödas.

Civila kom också att dödas vid Israels offensiv mot Hizbollahs vapenförråd. Efteråt beklagade man från Israels sida att detta hade skett och att om de hade vetat om att civila fanns i dessa vapenförådsbyggnader, skulle man inte ha attackerat.

Detta var inte bara ett cyniskt spel med civila människors liv från Hizbollahs sida, utan också ett brott mot krigslagarna. För denna islamistiska rörelse spelade detta tydligen ingen roll – allt som kunde gagna deras egen rörelse var det överskuggande målet.

Det är viktigt att belysa den aspekten när man betraktar det som hände under konfrontationen mellan Hizbollah och Israel 2006. En annan sida av saken är också att inse, att det var Hizbollah som utlöste denna krigskonfrontation.

Det verkar inte som att alla, åtminstone svenskar, har denna bild klar för sig. Det nästan tycks som om det inte vore tillåtet att ens hävda detta faktum. Kriget inleddes av Hizbollah och Israel reagerade snabbt på detta och gick till motattack.

SVT hade vid denna tid Lars Adaktusson som korrespondent i Mellanöstern. Då han rapporterade om att det var Hizbollah som inledde konfrontationen, fick han inget gehör för detta på hemmaredaktionen. Adaktusson beskriver detta i sin bok *Världens bästa story*. Så här skriver han: "Förloppet vållade diskussion och av SVT:s utrikeschef, Bengt Persson, informerades jag om att det i rapporteringen inte fick påstås att Hizbollah hade startat kriget. Trots att det var den islamistiska organisationen som agerat först och i samband med en attack dödat israeliska soldater, blev jag tillrättavisad för att i ett inslag ha sagt att det inte var Israel som hade inlett stridshandlingarna. Detta var uppenbarligen ett känsligt ämne, jag undvek därför att i mina reportage komma in på hur kriget hade startat."

Detta är synnerligen anmärkningsvärt det som här framförs, ja, avslöjas av Adaktusson. Skall inte svenska folket få reda på konkreta fakta? Adaktusson skriver att detta "var uppenbarligen ett känsligt ämne". Känsligt för vem, kan man fråga?

Säkerligen är det känsligt för de som i princip alltid skuldbelägger Israel. Att man nu skulle rapportera till svenska folket något där Israel inte kunde belastas, verkade vara för mycket för SVT:s nyhetsredaktion. Man hade tydligen blivit så förblindad av tidigare rapportering till Israels nackdel, att när det då kom en annan nyhetsförmedling, hade man svårt att hantera detta. Även om det är svårt med fakta som inte stämmer med det som är politiskt korrekt, så bör det inte vara något som skall få påverka rapporteringen i public service. Licensbetalare är säkert bäst betjänta av att kunna få en ickevinklad information – även om detta skulle gälla Israel.

Adaktusson ger inte bara detta exempel på hur han upptäckte att hans reportage, då de på något sätt kunde gagna Israels sak, blev ifrågasatta. Det vore bättre om detta ifrågasättande

kunde riktas mot SVT:s filtreringar av vad som skall sägas, när det gäller konflikten mellan Israel och dess omgivning.

Adaktusson är tydligen inte ensam om att ha sin syn på rapporteringen i Mellanösternkonflikten. Han skriver om detta så här: ”En tid i innan jag kom till Mellersta Östern medverkade Khaled Abu Toameeh vid ett av de korrespondentmöten som äger rum varje år inom SVT. Han talade om att Mellanösternrapporteringen under lång tid varit starkt missvisande, att svenska och andra utländska journalister låtit sig luras av palestinsk propaganda och att PLO-ledningen systematiskt stoppat europeiska biståndspengar i egen ficka.”

Adaktusson konstaterar också: ”Helt uppenbart sitter fientligheten mot Israel djupt hos stora grupper i det svenska samhället. Efter decennier av ensidig rapportering tycks de flesta leva i föreställningen att Israel är roten till allt ont medan palestinierna företräts av hedervärda politiska ledare utan ansvar för övergrepp och våld.”

Efter denna utveckling angående vem som startade kriget 2006, och rapporteringen om detta, kan vi bara konstatera att kriget varade under en månad fram till den 14 augusti. Även efter detta datum förekom ytterligare några strider.

Mot slutet av kriget, den 9 augusti, ansåg Israel det nödvändigt att utrymma staden Kiryat Shomonas befolkning i norra Israel, då det fanns en överhängande risk för raketanfall från Hizbollah.

Det var totalt cirka 300 000 israeler som på detta sätt fick ta till flykten. Det var ännu fler på den libanesiska sidan som fick fly från sina hem under denna krigskonfrontation. Här handlade det om cirka 500 000.

Det var inte bara dessa och andra drabbade flyktingar som efter kriget anklagade Hizbollah för att ha dragit in Libanon i ytterligare ett krig. En majoritet av folket i Libanon var kritisk. Denna nation är krigstrött efter allt som utspelats på deras territorium under de senaste årtiondena.

Hizbollah blev inte på något sätt knäckt av konfrontationen med Israel 2006. De betraktade sig själva som segrare i denna konflikt. De lyckades stå emot Israel utan att lida något större nederlag. Deras ställning är mycket stark i Libanon, de har både en militär och politisk gren. På politikens område har de ett stort inflytande och är med i regeringen.

När det gäller styrkan rent militärt och vapenmässigt så har man bara blivit ännu starkare sedan 2006. De cirka 20 000 raketer som man då förfogade över har mer än fördubblats. En högre tjänsteman i Pentagon gjorde ett uttalande i januari 2011, där han förklarade att antalet raketer och missiler, som Hizbollah då innehade, var 50 000. Han sa vidare i uttalandet, som publicerades av Jerusalem Center for Public Affairs, att Hizbollah har 40–50 Fatah 110-missiler och 10 SCUD-C-missiler. Till detta kan också läggas att man är utrustad med en mängd andra moderna vapen.

Hizbollah är betydligt bättre rustad nu än man var vid konfrontationen med Israel 2006. Denna upprustning tyder på att Mellanöstern kan få se en ny krigssituation i den långa raden av andra som utspelats under de senaste årtiondena.

15

Fienden i öster

Israel har en fiende också i öster. Vi tänker inte på Jordanien, utan på ett annat land som ligger längre bort åt det hållet, Iran. Den israelfientliga regimen till Israel som finns i Iran, är förmodligen den största och farligaste antagonisten.

Så har förhållandet mellan Iran och Israel inte alltid varit. Från 1979 startade denna fientlighet. Den fick sin början i samband med den iranska revolutionen, som ägde rum

ifrågavarande år. Den är en milstolpe som inneburit en stor förändring inte bara för Israel och Mellanöstern, utan rent storpolitiskt var revolutionen en händelse av historisk dimension och betydelse.

Vi kanske först måste klargöra vad det betydde för iranierna själva. Motståndet mot schahen i Iran hade vid den tidpunkten växt så att situationen för honom blev ohållbar. Han lämnade landet i januari 1979.

Detta hade föregåtts av stora demonstrationer i Irans huvudstad Teheran. Syftet med dessa var att man ville att schahen skulle förlora makten och få honom ersatt med en ny politisk ledning. Det fanns olika krafter som verkade för detta och de hoppades alla att de skulle avgå med segern och få se ett nytt Iran i enlighet med deras tänkta inriktning.

Det var särskilt tre olika inriktningar som strävade efter att komma till ledande ställning och makt, dels var det muslimernas. I deras sikte fanns en rent muslimsk stat. Dels eftersträvades det från kommunisternas sida en socialistisk stat. Slutligen kan nämnas de liberalare, som var med i demonstrationer. Deras mål var att få se Iran förändrat till en demokrati med fria val och en öppenhet i landet.

Det blev de muslimer, som ville se en islamistisk stat, som vann. Det skulle, som sagt, få stor betydelse inte bara för det iranska folket. Det skulle också komma att kosta tiotusentals liv, som följde genom de uppreisningar av oppositionella, som gjordes efter att den nye ledaren Khomeini i april 1979 utropat Iran till en islamisk republik. Det innebar dessutom att landet nu fick religiösa lagar, sharialagar, med allt vad det betydde på olika områden för befolkningen.

Ett väktarråd står i ledningen för att kontrollera Irans politik. Det är tillsatt av den högste religiöse ledaren, den förste var Khomeini. Vid hans död 1989 efterträddes han av Khamenei. Landet har också en president. Hassan Rohani valdes i juni 2013 till ny president efter Mahmoud Ahmadinejad.

När det gäller relationerna mellan Iran och Israel var de före revolutionen goda. Som över en natt förändrades detta. Revolutionen fick stor betydelse även för Israel. Detta gjordes direkt synligt efter revolutionen genom att Iran tog Israels ambassad i Teheran och överlät den till PLO. Det var en kraftig makering som visade sig vara bara början på fientligheten emot Israel.

Samtidigt började Iran stödja islamiska grupper som var fientliga till Israel, såsom Islamiska Jihad och Hamas. Efter det att Hizbollah bildats 1982, blev Iran också den stora understödjaren till denna israelfientliga organisation.

När det gäller Hizbollah, har den med Irans hjälp blivit en stark dominerande kraft i Libanon och samtidigt ett verkligt hot mot Israel. Utan Iran hade Hizbollah inte varit den starka organisation som den nu är.

Man kan också säga att inte heller Hamas i Gaza hade varit så väl rustad, om det inte varit för alla de vapen som förts in i Gaza från Iran. På detta sätt har Iran, så att säga, kopplat ett grepp om Israel i både norr och söder. Som i en tång befinner sig Israel mellan dessa iranstödda islamiska organisationer.

Det är inte bara på ett sätt som Iran har gjort markeringar om att Israel är en huvudfiende till landet. Detta har framkommit på flera sätt. När det gäller rent verbalt så har attackerna varit otaliga från Iran och dess högsta ledning. Den tidigare presidenten i Iran, Mahmoud Ahmadinejad, gjorde sig känd genom sina antisemitiska uttalanden och hot mot Israel. Det var inte bara att han förnekade förintelsen utan också hotade att utplåna staten Israel. Dessa bedrägliga hot avstår vi från att återge, de är en skamfläck.

Det fanns ingen oblyghet när det gällde Ahmadinejads angrepp på Israel. I alla möjliga sammanhang grep han möjligheten att demonstrera sin aggression mot Israel. Inte ens FN-sammanhang kunde få den tidigare iranske presidenten att hålla tillbaka sin hätskhet. Som en

återuppstånden Hitler har han spytt ut sin fiendlighet emot det judiska folket. Tystnaden från andra håll inför detta är förvånansvärd.

På detta sätt har Iran verkligen gjort sig till en FN-stat som bryter mot vad som borde kunna accepteras. Det är anmärkningsvärt att en nation tillhörande FN hotar en annan nation med utplåning. Att inte detta väckt större reaktioner är förvånande. Här borde nation efter nation ha stått upp och sagt ifrån inför detta smädande och hotande av Israel. Israel har blivit en spottkopp för den iranska regimen. Att tåga inför detta är skamlöst!

Iran hotar Israel inte bara verbalt, man verkar förbereda sig för att gå ifrån ord till handling. Det tycks ha pågått också under lång tid. 2002 avslöjades att Iran förfogar över en kärnteknisk verksamhet. Den hade då pågått under 18 år utan omvärldens vetskap. Detta kärntekniska program hade alltså startat endast några år efter den iranska revolutionen.

Genom detta kan vi finna uttryck för att Iran är målmedvetet i sitt agerande. Vad det ytterst syftar till, Israels utplåning, är en lika hemsk tanke som att det är fullt realistiskt att tänka så. Med den religiösa fanatismen som grund i Irans tänkande, är det inte alls främmande.

Iran spelar nu ett mycket högt spel, och det är ett falskt sådant det handlar om. Det blir allt mer uppenbart. Samtidigt som man från iranskt håll påstår att det är ett fredligt kärntekniskt program, kommer hoten om att utplåna Israel. Det är dubbla budskap som varken världen i stort eller Israel får låta sig luras av.

Att Iran under 18 år bedrog FN:s atomenergiorgan, är bara ett indicium på detta dubbelspel från landets sida. Sedan 2002 har åtskilliga förhandlingsrundor och samtal hållits med Iran. Under hela denna tid har Iran lyckats förhålla denna process och vunnit tid för sin anrikning av uran.

För varje dag som går, närmar sig Iran den punkt där man har färdiga kärnvapen. Tiden krymper alltså inför det faktum att Iran en dag kan vara en nation med kärnvapen. Inför detta bävar världen.

Det är så att även andra muslimska nationer inte ser det som önskvärt. Iran skulle då, som shiamuslimsk nation, bli dominerande i hela regionen. Det är ingen utveckling som andra sunnimuslimska nationer önskar sig. Därför har man från flera andra muslimska nationers sida uttalat att om Iran skaffar sig kärnvapen, kommer man att gå in på samma väg. Det skulle innebära att den tidigare krutdurken, som Mellanöstern är, skulle bli än mer explosiv.

Till detta kan läggas att Iran redan har provskjutit robotar som har en räckvidd på 2000 kilometer. Det handlar om raketer som har en tillräcklig räckvidd för att nå Israel. Att det är just Israel, som är det tilltänkta målet, framgick med all tydlighet när man tidigare under en parad i Teheran visade sina långdistansrobotar. På dessa fanns övertäckande texter med budskapet "Radera ut Israel från kartan".

Om många länder ser utvecklingen i Iran och dess kärnvapenambitioner med bävan så är det ändå ett land som bävar mest inför detta – Israel.

En ny förintelse är ett överhängande hot, som den israeliska befolkningen lever i skuggan av. Det blir inte bättre av att man i de uttalade hoten över detta folk även har sagt att man är glad över att judarna är samlade inom ett landområde. Detta för att en förintelse då är så mycket lättare att genomföra!

Försent vaknade världen inför den förra förintelsen. Hur skall det nu bli inför hotet av en ny? Israel har sagt att man inte stillatigande kommer att avvakta hur länge som helst, det handlar ju om deras överlevnad. USA följer också utvecklingen i Iran med stor uppmärksamhet. Amerikanska hangarfartyg finns i området redo att agera om inte utvecklingen mot kärnvapen avbryts. Kommer det att ske?

Sanktioner som är införda mot Iran slår nu mot landet. En inhemsk opposition finns. Detta är bilden då det kärntekniska programmet har närmat sig en punkt, när ingen återvändo finns. Det kan då bli en konfrontation, genomförd antingen av Israel eller av USA, alternativt av båda.

Vad en sådan attack mot Iran skulle innebära är lätt att förutse. Världen sitter på åskådarläktaren och följer det riskabla spelet som pågår i Iran. Att det är ett stort orosmoln, som stigit upp på krigshimlen, det är helt klart från många betraktares horisont. Den tidigare brittiske utrikesministern David Owen gjorde ett uttalande redan 2008, återgivet i Sunday Times. Han sa: ”Under de sista 40 åren har det funnits få fall där jag varit mer bekymrad över att en viss konflikt skulle eskalera till att involvera ekonomiskt hela världen.”

Den tidigare chefen för IAEA, Mohamad El Baradei, har gett ord för sin oro genom att säga vad som kan bli ett resultat av ett förebyggande anfall på Iran: ”Det skulle förvandla Mellanösternregionen till ett eldklot.”

Även Sveriges tidigare utrikesminister Jan Eliasson, gjorde redan 2007 en allvarlig bedömning beträffande den framtida utvecklingen. Han sa då i en intervju med Sveriges radios Ekoredaktion, den 11 maj det året så här: ”Om det skulle bli ett krig mellan Iran och länder i västvärlden, så kommer det att leda till enorma slitningar. Inte minst inom Europa, men också mellan den muslimska världen och västvärlden. De motsättningar som skapats av irakkriget bleknar i jämförelsen. Militär konfrontation kring Iran vore förödande. Vi får militära konsekvenser. Vi får politiska konsekvenser, vi får ekonomiska konsekvenser och sannolikt en konsekvens i form av ökad terrorism i världen. Men kommer vi till den punkten så tror jag vi får se konvulsioner i världspolitiken och också i världssopinionen.”

Nu har gått flera år sedan det uttalandet. Situationen med Irans ansträngningar för att nå sitt mål med kärnvapen har nu ytterligare närmat sig sitt mål – detta om inget oförutsett inträffar. Hur skall det sluta? Det är många som bär på den frågan.

16

Antisemitismen i arabvärlden

Vi har nu i några tidigare kapitel sett hur Israel och det judiska folket har en rad fiender i sitt närområde. Det är inte bara där man kan finna fiender till judarna, de finns världen över. Det är en fiendskap som sitter väldigt djupt och är inget nytt – vi talar om antisemitismen.

Denna är ett mycket märkligt fenomen som det skrivits hyllmetrar av böcker om. Det finns alltså ett särskilt ord för att betecknade denna fiendskap och förföljelse av judar, det är just ordet antisemitism. Svenska akademiens ordlista anger betydelsen av ordet antisemitisk med ”judefientlig”.

Det är en mycket talande beskrivning. Man är alltså fientligt sinnad mot en särskild folkgrupp i världen. Vi borde förstå att det är något som människan måste ta avstånd ifrån och bekämpa på alla sätt så att antisemitismen en gång för alla skulle bli utplånad. Nu är det inte så, trots att denna fientlighet funnits i årtusenden, existerar den idag. Den kan ta sig olika uttryck. Vi skall inte tro att bara för att vi berömmar oss av att leva i en upplyst tid, att problemet försvunnit. Under förra århundradet kröntes istället denna fientlighet med massmord på sex miljoner judar!

Trots detta avskyvärda brott lyckades inte samhället utrota antisemitismen. Det finns en rapport angående antisemitismen i Europa ”Manifestations of Anti-Semitism in the European Union”, gjord av EU:s Centrum för övervakning av rasism och främlingsfientlighet. Den enda publicerade rapporten från dem är från 2003.

I denna rapport redovisas den kända ökningen av angrepp på judar, deras affärsrörelser, synagogor och begravningsplatser. Det största antalet angrepp var gjort i Belgien, Frankrike,

Tyskland, Nederländerna och Storbritannien. Det som är anmärkningsvärt för Sveriges del, är att i vårt land konstaterades den största ökningen av antalet angrepp, hela 26.4 %. Nog så tankeväckande beträffande Sverige.

Detta är den enda rapporten från EU:s Centrum för övervakning av rasism och främlingsfientlighet. Andra rapporter har sedan kommit från olika håll och visar på andra förhållanden. Antisemitismen kan växla efterhand i olika länder, men problemet verkar kvarstå.

Rapporten slog vidare fast, att den största gruppen som stod för dessa angrepp var unga muslimska européer. Det kanske inte är helt förvånande, eftersom antisemitismen är utbredd på ett särskilt sätt i muslimska länder, där den har ökat under senare tid. Där finns överseende med antisemitismen, vilket egentligen är för mildt uttryckt. Ty där förekommer antisemitisk propaganda som även kan vara statssanktionerad och den frodas i islamistiska rörelser.

I Koranen omtalas judarna flera gånger på ett negativt sätt – även om det också finns positiva uttalanden om dem. Man kan säga att det finns en blandning av tolerans och fientlighet i den, som av muslimerna betecknas som sin heligaste skrift.

I Koranen finns benämning på judar som apor och svin. I Koranens sura 2:61 står det: ”Efter detta vänden I eder bort, och om Guds ynnest och barmhärtighet mot eder ej varit, så haden I kommit bland de tillspillogivna. I kännen ju dem bland eder, som kränkte sabbaten och till vilka vi sade: ’Varen föraktade apor!’.”

I sura 5:65 heter det: ”Säg: ’Skall jag tala om några, som fått en ännu värre vedergällning hos Gud för eder?’ Det gäller dem, som Gud förbannade och vredgades på, så att han förvandlade somliga av dem till apor och svin, och dem, som dyrkade Tâgût. Dessa blevo sämst lottade och mest vilseförda från den rätta vägen.”

Vi menar inte att alla muslimer har denna inställning till judarna eller ger uttryck för detta, långt ifrån är det så. Det finns nämligen en förklaring till dessa versar i Koranen och den visar på hur muslimer ser på dem. Förklaringen är den att refererandet till judar som apor och svin, inte gäller alla judar och inte heller genom alla tider. Dessa versar handlar om var de judar som vid ett speciellt tillfälle på Mose tid försyndade sig och därför betecknades på det här sättet. Det är viktigt att respektera denna förklaring som muslimer själva ger om dessa versar. Det är beklagligt att en del muslimer ändå använder versarna i Koranen för att i sin propaganda hetsa mot judarna. På det sättet får även moderata muslimer stå till svars för det som egentligen inte är deras synsätt.

Här är några exempel på hur en del muslimer i vår tid ändå använder uttrycken om apor och svin som benämning på judarna. Dr Muhammad Abd Al-Sattar sa i syrisk tv den 21 juli 2006: ”Judar liknas vid apor och svin i Koranen och de är verkligen avkomlingar av apor och svin.”

I sudansk tv den 25 maj 2007 gav shejk Muhammad Tannoun detta uttryck: ”Judar är avkomman av apor och svin, de mest föraktliga varelserna på jordens yta.”

I en predikan, som sändes på Egyptens tv-kanal Al-Rahma den 31 oktober 2009, sa en egyptisk präst vid namn Hazem Shuman, med hänsyn till judar: ”Din tur har kommit till sist, du avkomma till apor och grisar, ni mest förbannade varelser skapade av Allah, ni människor som har skadat profeten igen och igen.”

Den 9 januari 2012 sände den PLO-kontrollerade officiella palestinska tv-kanalen från en manifestation. Där uttryckte sig en moderator så här om judarna: ”Kriget mot apornas och grisarnas ättlingar är ett religionskrig.”

Ytterligare ett exempel från samma tv-kanal är från den 3 juli 2013. Då sändes en morgonshow med två unga flickor, inte äldre än sju eller åtta år. De reciterade dikter. Det är minst sagt anmärkningsvärt att låta unga palestinska flickor läsa upp dikter med sådant innehåll i den palestinska officiella tv-kanalen.

Vi återger här den ena flickans uppläsning som handlar om Israel och judarna: ”Jag fruktar inte vapnet, eftersom dina skaror är i villfarelse och okunniga besättningar. Jerusalem är mitt land, Jerusalem är min ära, Jerusalem är mina dagar och mina vildaste drömmar. Åh, ni som mördade Allahs fromma profeter! Åh, du som växte upp på spillt blod! Du har dömts till förnedring och umbäranden. Åh, Sions söner! Åh, du mest onda bland skapelser! Åh, barbariska apor, eländiga svin!”

Detta är citat från olika tv-sändningar i fyra olika områden i Mellanöstern, där man kallar judarna för apor och grisar, vilket tyder på att detta inte är vid några enstaka tillfällen som detta förekommer. Många blir kanske överraskade och reagerar över dessa uttalanden, men vi tror att det är viktigt att belysa sådana här citat för att förstå vilken aggression som finns mot judarna.

De omnämnda synsätten på judarna är något som ibland inpräntas även på barnen. När man undersökte läroböcker i Saudiarabien 2006, fann man i en av böckerna dessa rader angående judarna, där också kristna blir smädade: ”De är folket av sabbaten, vars unga människor Gud förvandlat till apor, och vars gamla människor Gud förvandlat till svin för att straffa dem. Som nämns i Ibn Abbas: ’Aporna är judar, de som håller sabbaten, medan svin är de kristna otrogna i gemenskapen med Jesus.’”

Även denna sats, funnen i lärobok för klass 9, är mycket anmärkningsvärd, eleverna får lära sig att ”förintelsen av det judiska folket är absolut nödvändig”.

Det är med sådan undervisning av elever i skolorna som en fientlighet mot det judiska folket präntas in och som naturligtvis ger en grundläggande negativ inställning och fientlighet mot judarna. Detta medför att tron på en fredlig samexistens undermineras. Naturligtvis är detta oacceptabelt och bör både belysas och fördömas samt krävas att detta tas bort ur läroböckerna. Vi nämner en annan lärobok i arabiska språk avsedd för 10-åringar. I den omtalas hur palestinarabiska barn skall delta i jihad för att utplåna judarna från hela Palestina. Den som dör i detta så kallade heliga krig, jihad, går enligt denna undervisning, in i den paradisiska världen. Vilket lockmedel för att förmå barnen att dö i hatisk kamp mot judarna!

Propagandan fortsätter upp i åldrarna. I böcker för sjätteklassare kan man se mer av vad barnen får lära sig i skolorna. Redan på titelsidan i en bok står det: ”Det finns inget annat alternativ än att tillintetgöra Israel.”

Kontrollen av palestinska läroböcker som tryckts upp på senare år har tydligen medfört att indoktrineringen har stävjats på det här området. Men det är dock illa nog att det finns många barn som redan tagit del av och vuxit upp med det som vi redogjort för här.

Även om det skulle ha skett en förbättring på dessa områden, så finns det fortfarande skolböcker som förnekar Israels legitimitet. Man raderar ut Israels historia och lär att en sann fred inte är möjlig förrän den judiska staten försvunnit. Det framkom vid en utfrågning i det israeliska parlamentet Knesset sista veckan i juni 2013. Detta enligt tidningen Israel Today den 28 juni. Den som presenterade, vad man funnit i läroböckerna inför samlade lagstiftare och utländska diplomater, var den erkände Dr Arnon Groiss.

Det är alltså läroböcker som används i palestinska skolor och som finansieras och drivs av FN:s hjälpoorganisation för palestinska flyktingar (UNRWA). Det måste också sägas vara anmärkningsvärt.

Vad som dessutom kan tilläggas i detta sammanhang är att detta inte stämmer överens med en del av Osloavtalet, där det sägas att på båda sidor av konflikten skall man utbilda befolkningarna i fredlig samexistens. Det finns alltså tydligen fortfarande en hel del att göra när det gäller läroböcker och budskapet i dem.

Vi har gett exempel på hur versar i Koranen används i olika sammanhang för att peka ut och smutskasta judar såsom apor och grisar. Muslimerna har också andra skriftkällor. En sådan som är mycket viktig för muslimerna är Haditer.

Dessa är nedskrivna för att illustrera Muhammeds sätt att leva, hans ord och handlingar och har nedtecknats efter Muhammeds död. De har därför stor betydelse för muslimer. Vi skall återge en som är anmärkningsvärd när det gäller judarna: "Domedagen kommer inte förrän muslimerna bekämpat judarna, när juden gömmer sig bakom stenar och träd. Stenarna och träden ska säga: 'O muslimer, o Abdulla, det är en jude bakom mig, kom och döda honom.' Endast Gharkad-trädet kommer inte att göra det, eftersom det är ett av judarnas träd."

Denna hadith finns också med i Hamas stadgar, och till den hänvisas det i predikningar inom islam. Vi återger här bara ett exempel från senare tid och som blivit känt. I en predikan som sändes på Egyptens Kanal 1 i maj 2013 sa Muhammad Al-Mukhtar Al-Mahdi, en medlem av Al-Azhar universitetsråd för de äldre lärda, följande: "Vår Profet ljuger inte. Han berättade att det skall bli en konfrontation mellan muslimer och judar före domedagen, och att muslimerna skall förinta dem till den grad att judarna skall gömma sig bakom stenar och träd, men stenarna och träden skall säga: 'Åh muslim, åh Allahs tjänare, det finns en jude bakom mig, kom och döda honom. Förbered dig för den dagen, för den kommer säkert att inträffa, eftersom den gudomliga uppenbarelse hyser inga lögner'."

Det kan vara chockerande att ta del av dessa exempel, men med dem som bakgrund är det inte svårt att förstå att antisemitismen frodas i muslimska länder. Genom budskap, som vi gett några exempel på, formas naturligtvis en negativ attityd emot judar. Detta visas till exempel när PEW-Research Institutet redovisade en undersökningsrapport i juli 2011. Där finner man att mer än 95 procent av medborgarna i muslimska länder uppvisar en negativ attityd till judar.

Det finnas alltså mycket att göra i de arabiska länderna när det gäller antisemitism och attityden kontra judar.

17

Antisemitismens olika uttrycksformer

Om vi bortser från arabländerna och istället blickar på andra stater, skall vi också finna att det återstår mycket att göra när det gäller antisemitismen. Den är långt ifrån ett fenomen som man finner bara i muslimska länder, den uppträder världen över och är långtifrån utrotad.

Antisemitismen är urgammal och den har betecknats som den äldsta kända fördomen. Den är alltså ett fenomen som riktar sig emot ett speciellt folk, judarna. Antisemitismen går att identifiera och beskriva på lite olika sätt. Ibland kan den vara svår att definiera, om den är försätligt dold.

Den är ett samhällsproblem som finns i många länder. Antisemitismen har djupgående rötter, och detta samhällets ogräs dyker upp åter och åter igen. Den verkar nästan omöjlig att utplåna. Trots att särskilda kommittéer och organisationer har bildats för att bekämpa denna orimliga förekomst finns antisemitismen kvar. Den finns inte bara kvar – den ökar.

Detta kanske är oväntat för många, men så illa är det. Ökningen är inte heller marginell, den är kraftig, det är djupt oroande. När man 2012 vid Tel Avivs Universitet summerade forskningen kring antisemitismen, visade det sig att den under året ökat med hela 30%! Detta borde leda till en rannsakan och att kraftiga åtgärder vidtas för att stävja denna utveckling. Alla rättsänkande människor borde förena sig i kampen mot antisemitism.

Antisemitismen behöver identifieras och blottläggas, det är viktigt för kampen emot den. I den Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter finns en definition på antisemitism. Den lyder så här: ”Antisemitism är en viss uppfattning om judar, som kan uttryckas som hat mot judar. Retoriska och fysiska uttryck för antisemitism riktas mot judar eller icke-judar och/eller deras egendom, mot judiska gruppers institutioner samt religiösa byggnader och platser.”

Det är viktigt att EU på detta sätt gör en definition och har en särskild byrå där antisemitism belyses. Europa har nämligen sett en ökad sådan som kommit till uttryck på olika sätt. Inte bara verbala attacker mot judar har förekommit, även fysiska. Attacker och förstörelse av synagogor är en bild, en annan är förstörelse på judiska kyrkogårdar.

En rapport som framlades för den israeliska regeringen sommaren 2013, var utarbetad av Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter. I den ser man hur bekymmersam situationen är för judarna i Europa.

Det gällde en undersökning som var gjord i nio länder. I den framkom det att var fjärde jude under året före varit utsatt för angrepp. Var tredje hade upplevt det under de senaste fem åren. Som en följd av detta sa 40–50 % av judarna i Frankrike, Belgien och Ungern att de funderar på att emigrera eftersom de inte längre känner sig trygga här. Judar i Frankrike har utvandrat till Montreal och London.

Europas judar är pessimistiska när det gäller framtiden, och som en sammanfattning av rapporten framgår att deras situation kommer att bli värre och att många undersöker möjligheten att utvandra till Israel.

Om man skulle fråga människor exempelvis i vårt land om de är antisemiter, skulle inte många vilja ha den etiketten på sig. Detta därför att det är ett fult ord till belastning. Detta innebär ej att det inte skulle finnas antisemiter i vårt land. Nej, det finns även här ganska många som bär på fördomar mot judarna och rent av ett judehat. Det har synts på olika sätt, smädande tillrop mot judar förekommer. Vandaliseringar av synagogor är ett annat exempel.

I början av 2013 uttalade sig Dr Moshe Kantor i Europaparlamentet i Bryssel. Han är ordförande för Europeiska judiska kongressen. Han sa: ”Sverige, som tidigare varit ett lugnt land, där det inte fanns något antisemitiskt problem för bara några år sedan, är nu ett centrum för antisemitism.”

Särkilt situationen i Malmö har varit belyst när det gäller antisemitiska yttringar. De judar som bor där har känt sig så utsatta och förföljda så att de till och med har flyttat ifrån staden. Detta utspelas i Sverige idag! Då är det dags att sätta ner foten och att på alla sätt säga ifrån.

Judar i Malmö skall inte nödgas fly från sina hem därför att de känner sig hotade. Det är helt oacceptabelt. De skall inte heller behöva sluta sina arbeten för att de är judar eller utsätts för kränkande tillrop.

Detta belystes i en artikel i Sydsvenska Dagbladet för några år sedan. Artikeln visade hur situationen var för en judisk lärarinna på en skola i Malmö. Hon berättade: "Länge höll jag tyst om min bakgrund. Men efter att i flera månader ha hört att judar är jordens avskum och en kille under en lektion sa att han skulle döda alla judar, ja då brast det för mig. Jag föll i gråt och sa att han i så fall fick börja med mig."

Situationen för judarna i Malmö har gett eko också utomlands. Den har uppmärksammats av den internationella organisationen Simon Wiesenthal Center. Denna verkar för mänskliga rättigheter och med särskild fokus på judarna.

Denna organisation besökte Malmö såväl 2010 som 2011. Vid besöket 2010 avråddes judar från att besöka Malmö på grund av utsattheten för dem i staden.

Sverige är alltså inte på något sätt skonat från antisemitismen. En artikel i Dagens Nyheter, publicerad den 7 april 2012 med rubriken "Kraftig ökning av hatbrott mot judar", vittnar om det. I artikeln framgår det att antalet antisemitiska hatbrott ökat med 30 % under 2012.

Ibland kan osmakligheten, när det gäller betraktandet av judar, få obskyra uttryck. Det kan förekomma inom konstens värld, där inga heliga gränser tycks vara fel att överskrida. Konst kan på det sättet bli en möjlighet att uttrycka något, som annars inte skulle vara tänkbart. Detta kan naturligtvis vara både ont och gott. Därför är det viktigt att konst också utsätts för kritik och inte har frizoner. Detta sagt även med tanke på antisemitism.

När det gäller osmaklighet kan utställningen "Snövit och sanningens vansinne" på Historiska museet i Stockholm 2004 placeras under den benämningen. Den föreställde självmordsbombaren Hanadi Jaradat som rusade in i en restaurang i Haifa. Där sköt hon ner en säkerhetsvakt, mördade 19 oskyldiga civila och sprängde sig själv till döds.

Detta verk var gjort av Dror och Gunilla Sköld Feiler. Det visade hur självmordsbombaren Hanadi Jaradat på bild som ett segel på en liten vit båt, som flyter i en bassäng av blodfärgat vatten. Tydligt skall denna mördare framställas som "Snövit", åtminstone är det lätt att tro att många som såg verket, kunde uppfatta det så.

Hur de anhöriga till alla dem som blev offer för hennes vansinnesdåd kan känna det, togs det ingen hänsyn till. Konst är tydligen konst vad den än framställer. Osmakligt och anstötligt är vad det är och obegripligt att Historiska museet upplåter sina lokaler till något sådant.

Mer begripligt kan då tyckas det vara, att den dåvarande Israelambassadören Zvi Mazel gick till angrepp på verket genom att dra ur kontakten på två av ljusen och slänga ett av dem i vattnet och därigenom orsaka en kortslutning. Man skall inte behöva vara jude för att handla på detta sätt inför detta så kallade "konstverk".

Detta kan inte anses vara ett enskilt övertramp inom konstens värld. Här har många sådana gjorts, även i förhållande till judarna. Det är många nidbilder som genom tiderna tecknats på dem och som varit direkt anstötliga och antisemitiska. Att detta inte upphört, kunde man se sommaren 2013. På Kulturhuset i Stockholm pågick då en utställning.

Lars Hillersberg är död sedan 2004, och utställningen skulle vara en hyllning till honom. Det som däremot inte behöver hyllas är hans illustrationer av judarna. Bilderna är nämligen av typisk antisemitisk karaktär. Judar som tecknas med stor kroknäsa och som girigbukar.

Han har gjort teckningar av kända judar, exempelvis Moshe Dayan och Henry Kissinger. Den förre visades när han fått sitt enda öga utstucket, som bekant hade han förlorat ett öga och bar alltid en lapp över det. Kissinger tecknas som en judisk snåljåk. Hillersberg befäster på detta sätt nidd bilden av judar som girigbukar. Detta är att stå i antisemitismens tjänst. Det är inget som förtjänar hyllas.

De som trätt upp som försvarare av Israel drabbades också av Hillersberg ritstift. Per Ahlmark är en sådan, Herbert Tingsten var också det på sin tid. Dessa framställs båda som kroknästa judar.

Därför är det tacksamt att notera att inte alla faller till föga inför Hillersbergs teckningar, som alltså återigen blev aktualiserade genom utställningen på Kulturhuset, även om det på denna inte förekom många karikatyrer av judar.

I anslutning till utställningen skrev Martin Aagård i Aftonbladet under rubriken "Fula grepp av Hillersberg" bland annat: "Att Hillersbergs teckningar är just antisemitiska och inget annat tycker jag står klart. De är praktexempel på exakt vad ordet betyder – ett irrationellt förakt för en folkgrupp."

Även i Svenska Dagbladet uppmärksammades utställningen på ledarsidan med rubriken "Antisemitism till vänster slätas över". Ivar Arpi skrev under den rubriken: "På vänsterkanten har man ibland skylt över solklara exempel på antisemitism inom de egna leden med att det enbart rör sig om israelkritik. Ett tydligt exempel på det är konstnären och livslånge kommunisten Lars Hillersberg, som just nu hyllas med en utställning på Kulturhuset i Stockholm och som pågår till den 15 september."

Naturligtvis ska inte antisemitismen slätas över inom vilken politisk fåra den än uppträder. Den skall istället för att slätas över, blottläggas och tas avstånd ifrån.

Nu finns det de som påstår att man inte är antisemit, man är bara emot staten Israel, alltså vad som kallas antisionism. Sådant kan vara blott en förklädd antisemitism.

En som belyste hur förrädiskt ett sådant resonemang kan vara, var en av senare tiders största frihetskämpar, Martin Luther King. Han uttryckt sig så här:

"Antisemiten fröjdas åt varje tillfälle att vädra sin illvilja. Tiden har gjort det impopulärt i Västerlandet att öppet förkunna hat mot judarna. När detta är fallet måste antisemitismen ständigt söka nya former och arenor för sitt gift. Han måste gömma sig bakom den nya masken. Han hatar inte judar, han är bara 'antisionist'. Vad är antisionism? Det är att förvägra det judiska folket en grundläggande rättighet som vi med rätta kräver för Afrikas folk och beredvilligt tillerkänner alla andra nationer på jorden. Det är en diskriminering av judarna därför att de är judar. Kort sagt – det är antisemitism."

Detta behöver vi betänka i vårt land, där så många träder upp och kritiserar Israel och dess folk. Nu är det så att vi inte skall säga att kritik av Israel inte är tillåten. Israel får kritiseras som alla andra länder. Det är ingen fullkomlig nation. Men vilken nation är det? Alla nationer kan handla fel och då bli kritiserade, så är det. Men det finns något viktigt att tänka på i samband med detta, för att det inte skall betecknas som antisemitism. Det är att man vid kritiken av Israel inte skall använda en särskild måttstock, den skall vara samma som för andra länder. Här faller en hel del kritik inför denna måttstock. Här avslöjas också antisemiten genom att han/hon använder skilda måttstockar.

Därför behöver vi få hjälp i dessa frågor så att antisemitismen i förhållande till staten Israel kan blottläggas. Här kan hjälp fås av European forum on antisemitism. De blottlägger antisemitismen genom dessa exempel:

- Förnekelse av det judiska folkets rätt till självbestämmande, exempelvis genom påståendet att staten Israels existens utgör en rasistisk skapelse.
- Tillämpning av dubbla måttstockar genom att kräva ett agerande av Israel som det inte förväntas eller krävs av någon annan demokratisk nation.
- Användning av symboler eller bilder som är förbundna med klassisk antisemitism (t ex påståenden om att judar dödade Jesus eller om ritualmord) för att karaktärisera Israel eller israeler.
- Jämförelser mellan dagens israeliska politik och nazisternas politik.
- Att hålla judar som kollektivt ansvariga för staten Israels ageranden.

Dessa punkter är bra att ha som filter, när man tar del av kritik mot Israel. Då kan antisemitismen avslöjas. En hel del sådan kommer då att sållas bort. Mycket av israelhat kommer att föras fram i ljuset.

Per Ahlmark har skrivit boken *Vänstern och tyranniet*. I en avdelning i boken tar han upp problemet med antisemitismen. Han skriver där: "Man måste inte vara antisemit för att fördöma Israel, men det hjälper."

Och fortsätter: "Vad jag menar är något nästan banalt. Människor som är fientliga mot judar har i regel lätt att överföra den oviljan på Israel. Avskyr man det judiska folket är det svårt att inte tycka illa om den judiska staten."

Han ger också en förklaring till vad som kan ligga till grund för denna ovilja mot Israel: "En ovilja som gränsar till israelhat kan bygga på okunnighet: man tror på brutala propagandabilder av Israel och vägrar kontrollera uppgifterna, vilka i stället ständigt 'bekräftas' av proarabiska vänner."

Antisemitism är ibland en ny form av antisemitism, som det är viktigt att kunna identifiera. På senare år har denna tilltagit. Vi måste vara på vår vakt mot alla former av antisemitism med dess olika förklädnader.

18

Men palestinierna då?

Israel och judarnas situation har belysts i flera kapitel, deras kamp och deras fiender. Men palestinierna då? Har inte också de det svårt? Självklart är deras situation komplicerad och många gånger svår.

Det har gjorts stora misstag av deras ledarskap och i valet av väg att gå. Man skulle kunna säga att de har valt fel väg. Vi tänker på de tillfällen de försummat att få en stat. Det är nämligen flera sådana man haft och idag ser vi konsekvenserna av dem. Låt oss som hastigast granska de erbjudanden som stått till buds för en palestinsk stat.

Redan 1937, när den så kallade Peelkommissionen lade fram sitt förslag om en judisk och en arabisk stat, avvisade araberna det.

Tio år senare, 1947, beslöts genom en omröstning i FN att en uppdelning skulle ske så att det upprättades en arabisk stat och en judisk stat. Detta förkastades av araberna medan judarna accepterade omröstningen. Flera arabstater anföll istället den nyutropade staten Israel.

Vi har också belyst förhandlingarna om en palestinsk stat under president Clintons ledning, fram till hans avgång 2001. Det blev ingen palestinsk stat den gången heller och det kan inte israelerna lastas för.

Tre tillfällen har alltså gått araberna ur händerna för bildandet av en palestinsk stat. Vi påminner efter detta konstaterande återigen om Abba Ebans ord, att palestinerna aldrig missar en möjlighet att missa en möjlighet.

De ledare som stod i spetsen för palestinerna vid dessa tre missade tillfällen för bildandet av en palestinsk stat, bär naturligtvis ett stort ansvar för att det fortfarande inte finns någon sådan. De som har fått sitta emellan för detta är själva folket som dessa ledare representerade. Under det historiska året 1948, då staten Israel bildades, anföll flera arabstater Israel istället för att acceptera den stat som de blivit erbjudna av FN. Det var inte bara staten som gick förlorad, genom kriget uppstod ett nytt problem, flyktingproblemet. Detta blev upprinnelsen till det som fortfarande är ett problem och som drabbat palestinerna. Vi skall stanna upp inför detta.

Den första frågan som bör ställas är: Vem förorsakade flyktingproblemet?

Djupast sett måste man anse att det krig som orsakades av arabstaternas anfall på den nyutropade staten, ligger till grund för flyktingproblemet. Arabstaterna var övertygade om att de skulle vinna kriget genom att utplåna den nybildade staten Israel och dess folk. Segervisst och grymt uttalade sig arabstaternas generalsekreterare Azzam Pasha på BBC-radion den 14 maj 1948, kvällen innan kriget startade: "Araberna tänker utkämpa ett utrotningskrig och en mycket betydelsefull massaker som kommer att bli lika omtalad som mongolernas massaker och korstågen."

Arabstaternas anfall på den nybildade staten, som de vägrade att erkänna, är en grundorsak till flyktingvågen som än idag är ett problem. Det finns flera som har insett och erkänt detta.

Ibland hörs röster som säger att judarna fördrev folket, andra röster säger att det var på olika ledares uppmaning som de flydde. Det finns en sanning i båda dessa röster, och man kan säga att hade inte kriget utlösts, hade bilden blivit en helt annan. I det oönskade kriget som Israel påtvingades, ledde strider till att palestinier fördrevs, något som ofta sker i krig. Detta är en av baksidorna av det krig som startade den 15 maj 1948.

När det gäller förhållandet mellan de palestinier som flydde på grund av uppmaningar från arabiska ledare och de som fördrevs, är det att lägga märke till att den övervägande delen var de som flydde på grund av uppmaningar att göra det. Den välkände israeliske historikern Benny Morris beräknar att cirka 80–90 % flydde på grund av kriget medan 10–20 % blev fördrivna.

Det andra påståendet, det om uppmaning till flykt som gjordes av arabiska ledare vid krigets ingång, är en väldokumenterad sanning. Det har framkommit flera fall, där man finner att sådana uppmaningar gjordes.

Den jordanska tidningen Falastin skrev den 19 februari 1949 följande: "Arabstaterna som uppmuntrade palestinaaraberna att lämna sina hem för en tid för att vara ur vägen för de arabiska invasionstrupperna har inte hållit sitt löfte att hjälpa dessa flyktingar."

En muslimsk veckotidskrift vid namn Kul-Shay, skrev den 19 aug. 1951: "Vem förde palestinerna till Libanon som flyktingar, där de nu lider av tidningarnas och de kommunala ledarnas illasinnade inställning? Dessa som har varken heder eller samvete. Vem förde hit dem till svåra trångmål och fattigdom, sedan de förlorat sin värdighet? Arabstaterna och bland dem Libanon, gjorde det."

Då en debatt hölls i FN:s säkerhetsråd om flyktingproblemet den 4 mars 1949, frågade den sovjetiske delegaten: "Varför skall den israeliska staten få skulden för att detta problem finns?"

Så löd det alltså året efter att arabstater inlett det krig som finns i botten på flyktingproblemet. Vi kan behöva lyssna till både den och de andra rösterna nu. Det är så att idag hörs mest röster som säger att det är Israels skuld att flyktingproblemet finns.

Mycket skarp i sin kritik inför det uppkomna flyktingproblemet var kung Hussein i Jordanien. Han uttalade detta 1960: "Arabiska ledare har angripit palestinaproblemet på ett oansvarigt sätt. De har använt befolkningen i egoistiska politiska avsikter. Detta är meningslöst, jag vill säga till och med kriminellt."

Även i den palestinska myndighetens officiella tidning har problemet med flyktingar lyfts fram. Där konstateras också att det var arabiska politiska ledare som gjorde utfästelser om återvändande efter kriget 1948, om de bara flydde för en liten tid medan kriget varade.

Det är intressant att detta erkänts också i detta officiella organ för palestinerna. Tidningen heter Al-Hayat Al-Jadida och det är skribenten Mahmud Al-Habbash som i sin spalt med namnet "Livets puls", skrev så här den 13 dec. 2006: "Ledarna och eliten lovade oss i början av 'Nakbar' ('Katastrofen' – Israels bildande och skapandet av flyktingproblemet) 1948 att vår landsflykt inte skulle bli långvarig; högst några få dagar eller veckor, och därefter skulle flyktingarna kunna återvända till sina hem, vilka de flesta inte lämnade förrän de satte sin tilltro till dessa 'arkivianska' löften från ledarna och den politiska eliten. Men dagar, månader, år och decennier förflöt, och löfterna förlorades i händelseutvecklingen..."

Olika arabledares utfästelser om att få återvända till sina hem efter det att kriget mot Israel vunnits, orsakade stort lidande för det palestinska folket. Ledare som var ett fåtal, medan folket som drabbades var desto flera.

Det är inte bara det att arabstaterna ligger bakom den tragiska historien med alla dessa flyktingar – de ville inte göra något åt problemet. Jordanien är det enda land som har tagit hand om palestinska flyktingar och gett dem medborgarskap. Det handlar om cirka 1,6 miljoner som fått jordanskt sådant.

En som hade insikt i problemet var den tidigare chefen för UNRWA, Ralph Garroway. Han förklarade detta i augusti 1958: "Arabstaterna vill inte lösa flyktingproblemet. De vill behålla det som ett öppet sår, en skymf mot FN och ett vapen mot Israel. Arabiska ledare struntar i om flyktingarna lever eller dör."

Detta är ett anmärkningsvärt uttalande och belyser problematikens flerfaldiga dimension. Dels att det är ett propagandavapen i kampen mot Israel, dels att man inte har medkänsla för flyktingarnas lidande. Garroway säger också att det är en skymf mot FN, som har fått ta sig an problemet. Det har man också gjort och lagt ner stora resurser, medan arabstaterna varit passiva i hantering av flyktingfrågan, detta fast man har skuld i den.

FN har skapat en särskild organisation UNRWA, för dessa palestinska flyktingar (United Nations Relief and Works Agency). Denna organisation är på ett sätt unik. De palestinska flyktingarna är de enda flyktingar i världen som har fått en sådan särskild organisation för sin sak. Den grundades 1951 för att ta sig an den del av flyktingproblemet som gällde palestinerna.

Man gjorde också en definition på vem som skulle betraktas som palestinsk flykting. För att ingå i denna grupp skulle man i minst två år ha bott i det brittiska mandatet Palestina mellan juni 1946 till maj 1948, då staten Israel alltså utropades.

När det gäller antalet palestinska flyktingar kan de siffror redovisas som UNCCP (United Nations Conciliation Commission to Palestine) redovisar nämnas i detta sammanhang. Man uppskattar att det rör sig om 726 000 personer. Det är också den vanliga ungefärliga siffran som nämns. Man brukar tala i runt tal om 700 000.

Det finns mer som behöver tilläggas angående detta antal. Det var inte så att hela antalet flydde under kriget, många gjorde det redan före krigets utbrott. Det uppges att antalet under

bara två månader, februari och mars 1948, utgjorde cirka 75 000. Vidare var det ett relativt stort antal som flydde före och efter dessa månader och då inte blott under själva krigsutbrottet i maj 1948.

Något som därtill bör finnas med i beräkningen av mängden flyktingar, är det antal som flydde från det område som utgjorde Israel vid statens utropande den 14 maj 1948. Vid den tidpunkten bodde det 550 000 palestinaaraber i det som då blev staten Israel. Denna siffra är viktig att komma ihåg. Av dessa 550 000 stannade cirka 170 000 kvar i Israel. Det medför att summan av flyktingar från själva Israel uppgick till 380 000. Slutligen kan nämnas att cirka 80 000 återvände senare till Israel och blev medborgare i landet.

Drar man alltså dessa 80 000 återvändande flyktingar från de 380 000, blir det cirka 300 000 flyktingar från Israel. Det övriga antalet, skillnaden mellan 726 000 och dessa 300 000, är flyktingar från områdena utanför Israels gränser, men inom de arabiska ländernas gränser och naturligtvis från Västbanken och Gaza. Från dessa områden härstammar det allra största antalet flyktingar.

Som vi förstår är flyktingproblematiken inte lätt. Den blir inte mindre svår av att man inte längre talar om detta antal flyktingar på cirka 700 000 före och i samband med kriget 1948. Nu har det antalet flyktingar ökat genom att deras barn och barnbarn också räknas in. På det sättet handlar det i vår tid om cirka 5 miljoner flyktingar. Man räknar också med att detta antal växer med cirka 100 000 varje år genom de barn som föds av flyktingarna. Dessa cirka 5 miljoner flyktingar nämns, och ibland verkar det som om Israel skulle belastas för hela denna stora skara av människor.

Genom att tala om det stora antalet palestinska flyktingar i samma andetag som Israel, kastar man över Israel en skugga som varken är rättvis eller rättfärdig. Detta kan istället ses som propaganda mot Israel. Det finns många som vill stå upp för sådan, hur orimlig den än må vara. Låt oss ta oss till vara för sådan orättfärdig propaganda!

19

Flyktingfrågan i ett bredare perspektiv

Den palestinska flyktingfrågan är ett öppet sår. Mest lidande röner naturligtvis flyktingarna som fått sitta emellan i ett politiskt spel. Den borde också vara ett öppet sår som svider för de arabstater som till stor del orsakat det. Deras ovilja att ta itu med vad man bidragit till, är en skamfläck och den skall inte sättas på Israel, utan på dem som låtit såret vara öppet under alla dessa år.

En rimlig lösning på det palestinska flyktingproblemet borde väl vara att de arabstater som attackerade Israel 1948 tar ansvar för att omhänderta flyktingarna. Delas flyktingar upp på dessa olika länder vore det en rimlig börda att bära, en börda som man själv bidragit till att skapa.

Istället för att arabstaterna gjorde någon större insats när det gäller flyktingproblematiken, har FN fått gå in med hjälp och tagit ett stort ansvar genom sina medlemsländer. Sverige kan i detta sammanhang nämnas som ett av de givarländer, faktiskt det frikostigaste i förhållande

till vår storlek. Vi har bidragit med mycket stora summor under åren som ligger bakom. Tillsammans med utsändandet av dessa medel till palestinska flyktingar, har ofta också hörts röster som anklagat Israel för den uppkomna situationen. Detta är en obalans, som vi inte har anledning att vara stolta över. Vi skall ha erkännande för våra hjälpinsatser för flyktingarna, men vi bör se till hela bakgrunden och inte peka finger åt Israel.

Både från FN:s och Israels håll har försök gjorts för att hjälpa till med lösningar på flyktingfrågan. Dag Hammarsköld gjorde ett försök genom att lägga fram en plan för hur man skulle bearbeta flyktingproblemet under en kommande tioårsperiod. Hans plan lades fram 1959 och gick ut på att vissa arabstater skulle ta sig an flyktingar och ge dem medborgarskap. Det var en väl motiverad plan då flera arabstater behövde arbetskraft. Märkligt nog förkastades denna av FN-organet UNRWA.

Även ett annat förslag från Israels sida förkastades. Det framlades av Israel på 1970-talet och gick ut på att Israel skulle bygga ett bostadsområde för flyktingar. Även detta förslag motsatte sig FN och förbjöd Israel att bygga bostäder åt de palestinska flyktingarna på Västbanken eller i Gaza.

Vad flyktingfrågan beträffar finns det en annan sida som bör belysas. Det är deras nuvarande situation och det som kallas flyktingläger. Många har nog den uppfattningen att flyktingar bor i mer eller mindre ihopsäckade tält, kanske också i ett ökenområde. Så är inte fallet. Flyktingläger är många gånger samhällen och städer med lägenheter där dessa flyktingar har bostäder idag. Det är en bild som behöver kompletteras med de vrångbilder som florerar i den komplicerade verklighet palestinska flyktingar befinner sig.

Kopplad till den palestinska flyktingfrågan finns ett annat problem som behöver lyftas fram. Det är den judiska. De palestinska flyktingarna har uppmärksamats mycket i media, men det som nästan aldrig nämns är alla de judar som nödgades fly för sitt liv ifrån arabstaterna. Trots att det var fler judiska flyktingar runt 1948 års händelser än det var palestinska. Det är en fråga som sällan belyses och som många därför inte ens har kännedom om.

Vad denna fråga handlar om, är att ett mycket stort antal judar tvingades fly i samband med den israeliska statens upprättande. Detta kan inte förbigås med tystnad, ty det är egentligen ingen liten fråga. När det gäller antalet judiska flyktingar i samband med händelserna kring 1948, är det faktiskt ett större antal judiska flyktingar. Vi har nämnt siffran 726 000 palestinska flyktingar, men när det gäller antalet judiska sådana, rör det sig om inte mindre än cirka 850 000.

Anledningen till denna stora flyktingström av judar var att Arabförbundet gått ut med en ny hållning gentemot judarna. Denna gick ut på ändrad lagstiftning, där judarna skulle diskrimineras och fängslas. Egendom konfiskerades och förföljelse mot dem blev verklighet. I denna situation där judarna mer eller mindre gjordes rättslösa, flydde och fördrevs de.

Arabstaterna såg mycket negativt på planerna att en judisk stat skulle upprättas på en del av det brittiska forna mandatets område. I samband med en debatt i FN 1947 uttalade sig en representant för den egyptiska delegationen, Heykal Pasha, så här hotfullt:

”Om en judisk stat skulle grundas, kan ingen förhindra oroligheter. FN får inte glömma att den föreslagna lösningen kan riskera en miljon judars liv som lever i de muslimska länderna. En delning av Palestina kan leda till antisemitism i dessa länder och som är svårare att få bukt

med än den antisemitism som de allierade försökte eliminera i Tyskland. Om FN beslutar att dela Palestina, kan de bli ansvariga för massakrer på ett stort antal judar.”

Judarna befann sig då i en prekär situation, deras liv stod på spel. I denna situation flydde många. De fick fly från sina egendomar. De kunde inte ta med sig mer än det bagage som de kunde bära med sig. Deras övriga egendom beslagtogs.

Den stora flyktingströmmen från de omgivande länderna gjorde att arabvärlden mer eller mindre tömdes på judar. Det blev bara mindre spridda grupper kvar, det handlade bara om några få tusental judar. Av de som flydde var det ungefär två tredjedelar som slog sig ner i Israel. På detta sätt kan man nästan tala om Israel som ett stort flyktingläger. Det var naturligtvis en stor börda att ta emot denna stora skara av flyktingar, men dessa inlemmades ändå i det israeliska samhället.

De övriga judiska flyktingarna tog sin tillflykt till länder i Västeuropa och USA. På detta sätt kan man säga att den judiska flyktingfrågan ”löstes”. Att det verkligen handlar om flyktingar, det har FN:s flyktingkommissariat slagit fast.

Det var alltså judar som fick lämna sina egendomar i de länder som de flydde ifrån. De har inte fått någon kompensation för dessa konfiskerade ägodelar. Från Israels sida har man sagt, att man var villig erbjuda kompensation till palestinska flyktingar, om sådan också utgår från de arabländer som beslagtogs de judiska flyktingarnas kvarlämnade gods och egendomar. Det kan synas var en rättvis uppgörelse, men från arabstaterna har man vägrat utbetala någon ersättning till de flyende judarnas familjer.

Trots att dessa judar inte fått kompensation, har ändå Israel varit med och betalat ut över 10 miljoner dollar från palestinaarabers flyktingars frysta konton, till flera tusen som gjort anspråk på detta.

Redan den 1 augusti 1948 försökte Israels premiärminister Ben-Gurion finna en lösning på flyktingfrågan i samband med fredsavtal. Han sa då: ”När arabstaterna är beredda att ingå ett fredsavtal med Israel, kommer den här frågan att tas upp för att nå en konstruktiv lösning som en del av en allmän uppgörelse. I det här sammanhanget har vi motanspråk som gäller judiska människoliv och förstörd judisk egendom; den judiska och arabiska befolkningens långsiktiga intressen; staten Israels stabilitet och varaktigheten för grunden för fred mellan staten och dess grannar; de judiska befolkningsgruppernas faktiska ställning och öde i arabländerna; samt de arabiska regeringarnas ansvar för sitt anfallskrig och för utbetalning av krigsskadestånd. Alla dessa begrepp kommer att vara relevanta för frågan om, i vilken utsträckning och under vilka villkor som de tidigare arabiska invånarna på israeliskt territorium bör tillåtas återvända.”

Denna utsträckta hand togs inte emot, arabstaterna valde att fortsätta sin aggression mot Israel och det ledde till fler krig, dessutom till att den palestinaarabiska flyktingfrågan inte fick någon lösning.

Hade en uppgörelse kommit till stånd redan då, hade mycket varit vunnet och mycket lidande hade blivit besparat. Nu efter alla dessa år är flyktingfrågan fortfarande inte löst utan problemet finns kvar. Inte bara det – det har ökat. Här besannas ordspråket att det är bättre att stämma i bäcken än i ån.

Palestina och palestinier

Som rubriken anger är detta kapitel ägnat åt Palestina och palestinier. Vad står dessa ord för? Det är naturligtvis viktigt att vi reder ut begreppen kring orden och ser vad de i grunden innebär, när vi använder dem. Det är ord som ofta förekommer i debatten kring Israel och Palestina, men många känner inte till deras bakgrund.

När det gäller palestinier, har vi använt ordet i denna bok, därför att de flesta då tänker på samma människor när man gör det. Vi har också använt ordet "palestinaaraber" för att beteckna samma människor.

Palestinier är naturligtvis kopplade till begreppet Palestina, som då avser ett landområde som vi tänker på. Själva ordet är härlett från det hebreiska ordet "peleshet" som på engelska blivit "philistine". Det är ett mycket gammalt ord och har använts sedan omkring 1300–1200-talen f. Kr. Det började då användas för att beteckna ett folk kring Egeiska havet och de grekiska öarna.

Detta folk drevs bort från sitt område och tog sig då till Egypten, som de inte klarade av att invadera. De slog sig då ner på kustremsan längre norrut, på ett område som idag motsvarar Gaza och en bit norrut. I Bibeln, Gamla Testamentet, finns detta folk omtalat som "filistéernas land". Det var ett folk som stod i fiendskap till Israel under flera århundraden.

Längre fram i historien hamnade judarna under romersk ockupation. Den försökte de befria sig ifrån genom uppror under ledning av Bar-Kochba (Bar-Kokba). Upproret startade år 132 e. Kr. och slogs ner tre år senare, år 135.

Efter att romarna hade slagit ner detta, ville de utplåna den judiska förbindelsen med detta landområde och gav det namnet Palestina. Romarna ville på detta sätt förödmjuka judarna och utplåna den judiska identiteten, när de tog det namnet som härstammade från judarnas värsta fiende, filistéerna. Det är alltså bakgrunden till namnet Palestina.

Romarna ändrade även namnet på Jerusalem till Aelia Capitolina. Namnförändringarna fick inte så stor genomslagskraft och det är först på senare tid som namnet Palestina används mer allmänt.

Palestina har heller aldrig varit något land, varken här eller någon annanstans. Vi kan citera den brittisk-amerikanske historikern professor Bernhard Lewis. Han specialiserade sig på orientaliska studier, och han säger så här om det historiska perspektivet: "Från upproret av den judiska staten i den gamla tiden till begynnelsen av det brittiska mandatstyret var det område som nu kallas Palestina inte något land eller någon nation. Det hade inga gränser, bara administrativa avgränsningar, i det fanns det en grupp provinser av skiftande storlek under större enheter."

Området har ockuperats av olika regimer, men det har aldrig funnits någon statsbildning på den västra sidan av Jordanfloden sedan romarnas ockupation av Juda rike. Alltså har det inte funnits någon nation på detta område, ända fram tills staten Israel bildades 1948.

Då araberna hade lagt området under sig, regerades det från olika andra centra. Det var år 638 som området erövrades av araberna, det inlemmades då under kalifernas styre. Detta muslimska kalifat styrdes först från Damaskus och efter år 750 från Bagdad. Det splittrades senare upp i olika dynastier som behärskades av olika familjer.

År 1099 intog korsfararna Jerusalem och behärskade området av och till, men 1291 erövrades det av mameluckerna. Sedan kom det Osmanska riket att ha området under sig i fyrahundra år, från 1517 till 1917. Landområdet hade då namnet Syrien, och var en del av det Osmanska riket. Efter 1917 blev området ett brittiskt mandatområde.

Det är alltså viktigt att ha i minnet, att ingen särskild stat funnits på detta område efter det att judarna kringspriddes efter Jerusalems fall år 70 e. Kr. och sedan efter det nerslagna upproret 132–135 e. Kr. Till detta kan också läggas att det under hela den tid som gått därefter, har det alltid funnits en judisk befolkning i varierande antal, som varit bosatt där.

Det har också funnits araber som bott där, dock har det aldrig funnits någon arabisk stat på det område som romarna kallade Palestina. Även arabiska historiker nödgas erkänna, att det inte finns någon koppling mellan araberna och Palestina. Så här säger Philil Hitti, en framstående arabisk historiker: ”Det finns intet som heter Palestina i arabisk historia – absolut inte.”

De nutida anspråken på en palestinsk stat kan ses i den belysning som Jordaniens kung Hussein gav vid Arabförbundets möte i Amman 1987. Hussein sa då: ”Uppkomsten av en palestinsk nationell stat kommer som ett svar på Israels påstående att Palestina är judiskt.”

Detta är alltså en teckning av bakgrunden till ordet ”Palestina” som vi idag så ofta hör talas om. Vi behöver ha detta historiska perspektiv. Vi bör också ha det när det gäller ”palestinierna”, ordet som naturligtvis är kopplat till Palestina.

Vi kommer då att finna något intressant, och detta har också med nutidshistorien att göra. Då Israel blev stat och tiden dessförinnan så användes ordet ”palestinier” faktiskt på judarna som bodde i det här landområdet, alltså mellan Medelhavet och floden Jordan.

De judiska frivilliga i den brittiska armén, hade ”Palestina” på sina axelklaffar. Några araber som deltog i kriget på den brittiska sidan fanns inte, då dessa stod på Hitlers sida.

På flera andra områden var det judarna som använde ordet Palestina kopplat till dem. Judarna hade grundlagt det Palestinska Elektricitetsverket, den Palestinska ekonomiska federationen. Den Palestinska orkestern bildades 1936, men är idag känd som Israels filharmoniska orkester.

Det utgavs av judarna en tidning som hette The Palestine Post, den grundades 1932 på judiskt initiativ. Denna tidning ändrade namnet 1952 till Jerusalem Post, en tidning som idag är en välkänd israelisk sådan.

Redan 1937 skrev Peelkommissionen så här angående begreppen Palestina och palestinier: ”Det enda juridiska och moraliska innehållet i begreppet palestinier, är det brittiska pass mandatmakten utsände till både araber och judar i mandatområdet. Det enda juridiska innehållet i begreppet Palestina är det landområde Nationernas Förbund drog upp till uppfyllelse av Balfourdeklarationen 1917, om ett nationellt hem för judafolket i fädernas gamla land.”

Det är att lägga märke till vad kommissionen skrev om ett nationellt hem för judafolket i ”fädernas gamla land”. Det är ett erkännande av judarnas koppling till sitt ursprungliga land. Det är alltså inget nytt påfund utan upprättandet av ett nationellt hem på det tidigare landområdet.

En arabisk ledare vid namn Auni Bey Abdul-Hadi sa till Peelkommissionen: ”Det finns inget land som heter Palestina. Palestina är en term som sionisterna kom med. Det finns inget Palestina i Bibeln. Vårt land var i århundraden en del av Syrien. Palestina är ett främmande begrepp för oss. Det var sionisterna som införde det begreppet.”

Det nutida talet om Palestina kan sägas vara infört av det arabiska folket som bodde i detta landområde. Araberna har också tagit över benämningen palestinier, det som före Israels bildande var en beteckning som användes på judarna i området.

Det finns inget särskilt folkslag som kallas palestinier, det är egentligen araber som det handlar om. Det är grundläggande att ha detta klart för sig, när vi idag talar om palestinier.

Vi har hört denna benämning upprepas så ofta, att man lätt kan tro att det funnits ett särskilt folkslag som vi talar om när vi använder ordet palestinier. Det är lättare för dem som bor i området att inse att så inte är fallet. En som var klar över det, var den tidigare israeliska premiärministern Golda Meir. I Jerusalem Post 1969 uttalade hon sig så här: "Det finns ingenting som heter palestinier. När fanns det ett självständigt palestinskt folk med en palestinsk stat? Det var antingen det sydliga Syrien före det första världskriget, och så var det Palestina inklusive Jordanien. Det var inte så att det fanns ett palestinskt folk i Palestina, som såg på sig självt som ett palestinskt folk, och så kom vi och kastade ut dem och tog landet från dem."

Även från så kallat palestinskt håll vet man om detta. Det framgår av ett uttalande av Zuheir Muhsein. Han var chef för PLO:s militära högkvarter. I den holländska tidningen Trouw den 31 mars 1977 uttalade han sig: "Det finns ingen skillnad mellan jordanier, palestinier, syrier och libaneser... Vi är ett folk. Det är bara av taktiska skäl som vi omsorgsfullt understryker vår palestinska identitet. Ty det är i arabernas intresse att uppmuntra palestiniernas existens gentemot sionismen. Ja, existensen av en särskild palestinsk identitet förekommer bara av taktiska skäl. Upprättandet av en palestinsk stat är ett nytt medel att fortsätta kampen mot sionismen och för arabisk enhet."

Detta är egentligen ett mycket avslöjande uttalande av den tidigare chefen för PLO:s militära avdelning. Det handlar alltså om ett medel i kampen mot Israel, när man talar om en palestinsk identitet. Krig och kamp kan föras på många sätt.

Att det inte bara är denne Zuheir Muhsein som har detta synsätt, det ser vi också av vad Alan Hart skriver. Han skrev biografien om Yassir Arafat med titeln *Arafat: terrorist eller fredsskapare*. Hart skriver att Arafat själv har samma inställning. Det framgår av detta citat: "Under hela dennes auktoriserade biografi hävdar Arafat åtminstone ett dussin gånger: 'Det palestinska folket har inte någon nationell identitet. Jag, Yassir Arafat, är förutbestämt av ödet att ge dem denna identitet genom krig med Israel.'"

Vi har nu undersökt begreppen Palestina och palestinier och sett på bakgrunden till dessa benämningar. Det ger oss ett klarare synsätt på konflikten som pågår med Israel. Att också dessa benämningar som vi så ofta möter, är en del i kampen mot Israel, kanske får oss att inse hur förrädisk den kan vara.

21

Ockupation eller omtvistat område

Många tänker som så, att bara den israeliska ockupationen upphör, blir det fred och frid. Det är inte en så enkel lösning som många tror. Det är lätt att göra uttalanden i en sådan riktning, men problemet är större än så.

De som tänker att om bara Israel drar sig tillbaka från Västbanken, så är konflikten löst. De har kanske glömt att Israel har dragit sig tillbaka från södra Libanon och Gaza. Trots dessa tillbakadraganden har det ändå inte blivit lugnt på fronterna och fredstillstånd har inte

uppnåtts. Tvärtom har det från Gaza regnat ner raketer över Israel ”som tack” för att man drog sig tillbaka. Det är klart att med detta i minnet, är Israel försiktigt i sitt handlande, man har insett hur komplicerad relationen med grannarna är.

Om en palestinsk stat skulle upprättas på Västbanken, så är kravet från Israels sida att denna stat förblir demilitariserad. Det får anses som ett mycket rimligt krav. Israel vill inte utsätta sig för nya aggressioner från omgivningen. Israel vill ha säkerhet, precis som vilket annat land som helst.

Här kommer ett av problemen in med en palestinsk stat. Med gränser som fanns före kriget 1967 innebär det att Israel på sitt smalaste ställe, kommer att vara bara cirka 15 kilometer brett.

Ett så smalt landområde med sådana gränser skulle bli mycket svårt att försvara. Landet kommer då att utsättas för faran av att delas. Det var med den gränsen som arabstaterna vid kriget 1967 frestades att försöka dela landet och på det sättet lyckas med att förintta det.

Det är sådana gränser man talar om, när det gäller att återvända till gränser från 1967. Den tidigare israeliske utrikesministern Abba Eban har förklarat situationen genom att kalla 1967-års gränser för ”Auschwitz-gränser”. Det säger tillräckligt.

När det gäller det område som i dag benämns Västbanken, så var det området som skulle utgöra en palestinsk stat, enligt beslut i FN 1947. Detta avvisades av araberna som istället gick i krig mot den nybildade israeliska staten 1948. Kriget ledde fram till att Västbanken ockuperades av Jordanien som 1950 annekterade detta område. Detta var en handling som godkändes av endast två länder, Storbritannien och Pakistan. Det var alltså ingen beteckning som var godkänd av världssamfundet som något jordanskt territorium. Området blev ockuperat av Jordanien och var så fram till 1967, då det erövrades av Israel.

Under den tid som Jordanien hade makten över området, höjdes inga röster för att en palestinsk stat skulle bildas och ersätta den illegala ockupationen av Jordanien. Det är först efter 1967 som kraven på en palestinsk stat har hörts. Man kan undra varför man inte godtog beslutet i FN eller inte hade någon begäran om en palestinsk stat under den tid Jordanien förvaltade området. Att man nu avkräver Israel området för en palestinsk statsbildning, är ett nytt kapitel som plötsligt blivit så viktigt, men som dessförinnan inte varit aktuellt.

Under den jordanska ockupationen var också den östra delen av Jerusalem under jordansk förvaltning. Östra delen är den del som också utgör det gamla Jerusalem, det som man förknippar med det bibliska Jerusalem och som judarna mer eller mindre alltid varit bosatta i. I denna del av staden finns den Västra muren, det som finns kvar som en lämning av det judiska tempel som en gång var rest på Tempelplatsen, som ligger ovanför denna mur.

Under det jordanska styret tilläts inte judarna besöka denna mur för att bedja vid den, något som de tidigare alltid hade gjort. Det var ett avbrott i den judiska traditionen och som måste ha varit en svår tid för folket. Dessutom skedde en förstörelse av de judiska synagogorna som fanns i det gamla Jerusalem. Inte mindre än 58 synagogor förstördes eller användes som stall för får och getter eller till latrin.

Det var ett hårt slag för de judar som bodde där och som antingen dödades eller fördrevs av de jordanska trupperna. Det var en etnisk rensning som många inte känner till. Kommendören för de jordanska legionärstrupperna, Abdulla el-Tel, beskriver detta i sina memoarer: ”Heliga Jerusalem har blivit rensat från judar för första gången på över ett tusen år, inte en enda jude finns kvar.”

Under denna jordanska tid var det alltså inte möjligt för judarna att vistas i det östra Jerusalem, det område som för dem är en helig plats att bo på och besöka. Efter det att Israel fritagit den gamla statsdelen under kriget 1967, blev det möjligt för besökare från olika trosriktningar och religioner att vistas där och se de gamla historiska och religiösa platserna.

Återigen kan judarna gå till Västra muren för att bedja, vilket de av tradition har gjort. 1967 var alltså ett viktigt år för judarna som faktiskt varit en majoritetsbefolkning i Jerusalem

alltsedan 1870. Det är således inte riktigt att mena att judarna inte skulle ha rätt till att bo där eller att de fördrivit en arabisk majoritetsbefolkning. Det kan också i detta sammanhang nämnas att judarna har som enda folk, sedan deras historia började upptecknas, haft en oavbruten länk genom tiderna till detta landområde.

När det nu talas om att östra Jerusalem skall bli huvudstad i en palestinsk stat, är det inget som kan betraktas som någon självklarhet, med tanke på den historia som finns bakåt i tiden. Jerusalem är Israels huvudstad och att begära att ett land skall dela sin huvudstad, det är nog inget annat land i världen heller, som är villigt att gå med på något sådant.

Att Israel skulle ockupera såväl östra Jerusalem som Västbanken är påståenden som behöver granskas närmare. Den första frågan som behöver ställas är: Från vilket land har man erövrat dessa områden? Det är inte Jordanien som illegalt i ett anfallskrig på Israel 1948 lade området under sig. Jordanien har inte heller gjort anspråk på området.

Någon palestinsk stat har det ej heller genom historien funnits, varken här eller på något annat område. Alltså är det ingen ockupation av en palestinsk stat. Eftersom det inte har funnits någon annan självständig stat på området sedan judarna fördrevs för 2000 år sedan, finns det ingen annan stat heller som kan säga att judarna tillgripit området ifrån dem.

Om man ser rent juridiskt så kan ett territorium vara ockuperat bara om det tagits från en suverän stat. Eftersom det inte är så med Västbanken, så är den rätta beteckningen "omtvistat område" och inte "ockuperat område". Att vi så ofta hör att Israel ockuperar detta område, gör att många tagit det till sig som en sanning. Men en lögn blir aldrig en sanning hur många gånger den än upprepas!

Det kan istället sägas att det judiska området har varit ockuperat av andra folk, som bott här under en 2000-årig era. När nu Israel har området under sitt styre, skulle det snarare kunna sägas beträffande det område där judarna bott av tradition under flera tusen år, att nu har ockupationen upphört. Det är en tanke som är lika god som någon annan, när man nu så ofta talar om att den israeliska ockupationen skall upphöra. Ibland kan det vara bra att ha ett längre perspektiv än bara några årtionden. Många gånger vittnar uttalandena om konflikten mellan israeler och palestinaaraberna, om en historielöshet och ibland om bristande insikt i den problematik som föreligger här.

Det kan också vara bra att tänka efter vad man egentligen menar när man talar om "ockupation". Här gäller det att se till grundläggande fakta och folkrätt i det internationella rättssystemet. När det gäller de tre olika områdena som är aktuella i konflikten, handlar det om Västbanken, Gaza och östra Jerusalem. Vid angreppet på Israel 1948 erövrades dessa områden genom ett anfallskrig utfört av Jordanien och Egypten.

Denna erövring var en rättsstridig handling gentemot folkrätten. Angriparna kunde därför inte heller göra anspråk på dessa områden, när de då ockuperade dem. Egypten har också senare avträtt sina bitar. De områdena var heller inte tillhörande någon annan stat, dessa saknade alltså "ägare". På juridiskt språk benämns sådana områden för "res nullius".

Bilden förändrades alltså 1967 genom det krig som då utbröt. Israel erövrade i det kriget Västbanken, Gaza och östra Jerusalem. Efter kriget antog FN:s säkerhetsråd den 22 november 1967 resolution 242. I den kan man läsa följande: "I. Tillbakadragande av Israels väpnade styrkor från territorier som ockuperades i den senaste konflikten. II. Upphörande av alla anspråk eller stater i krigstillstånd och respekt för och erkännande av suveränitet, territoriell integritet och politiskt oberoende av alla stater i området och deras rätt att leva i fred inom säkra och erkända gränser fria från hot eller våldshandlingar."

Ibland åberopas denna resolution, och man menar då att det är tydligt att Israel skall dra sig tillbaka från alla de territorier det erövrade 1967. Men vad man kan läsa är att det står "territorier" och inte "territorierna". Det är en väsentlig skillnad.

Det innebär inte att Israel skall tvingas helt tillbaka till den gränslinje som existerade före 1967-års krig. En av de som skrev resolutionen var Lord Caradon från Storbritannien. Han

klargjorde i en intervju i den israeliska radion i februari 1973. Han fick denna fråga: "Den här frågan om den bestämda artikeln (områden/områdena) som finns i den franska versionen men inte i den engelska, är den viktig?"

Hans svar löd: "Syftet är fullkomligt klart, principen är beskriven i förordet, nödvändigheten av tillbakadragande uttalas i den operativa delen. Och den väsentliga frasen som inte nog uppmärksammas talar om att tillbakadragande bör göras till säkra och erkända gränser, och dessa ord var mycket noggrant valda: gränserna måste vara säkra och de måste vara erkända. De är inte säkra om de inte är erkända."

Han fortsatte med att säga: "Det var inte vår sak att bestämma exakt var gränsen skall vara. Ni känner mycket väl till gränsen före 1967. Det var ingen tillfredställande gräns, det var där trupperna måste stanna 1947, precis där de råkade vara den kvällen. Det är ingen permanent gräns."

Vi skall också citera professorn i juridik vid Yale University, Eugene V. Rostow. Han uttryckte sig så här i American Journal of International Law nummer 64: "Paragraf 1 i Resolutionen uppmanar till tillbakadragande av israeliska trupper 'från territorier som ockuperats under konflikten', och inte 'från territorierna som ockuperats under konflikten'. Upprepade försök i Säkerhetsrådet att ändra denna mening genom att lägga till bestämd artikel (territorierna) misslyckades. Det är därför inte juridiskt möjligt att hävda att resolutionen kräver israeliskt tillbakadragande från alla de territorier som nu ockuperas."

Israel behöver naturligtvis säkra gränser, det har man lärt sig efter alla de attacker och krig som landet varit utsatt för.

Israel påtvingades kriget 1967, vilket resulterade i deras erövring av dessa områden som saknade ägare, alltså "res nullius", som området blev då briterna 1948 drog sig tillbaka från dem. Israel erövrade också Sinai under kriget, det området tillhörde Egypten. Det skulle alltså Israel återlämna, vilket också gjordes vid fredsuppgörelsen med Egypten 1979.

Hur förhåller det sig då med de övriga territorierna som saknar ägare? Dessa får behållas, ockuperas, tills orsaken till ockupationen upphört. Israel har gjort det av säkerhetsskäl, och man har enligt folkrättens regler rätt att göra så till dess att ett avtal har upprättats. Detta har alltså ännu inte gjorts, fast flera fredsamtal har hållits och i dessa har även en palestinsk stat erbjudits.

Bilden är alltså mer komplex än många har uppfattat den. Det är en förenkling att säga, att bara Israels ockupation upphör, så blir det fred. Det skulle ju innebära att det var fred före denna ockupation, som 1967-års krig ledde fram till. Men vi kan konstatera att något fredstillstånd inte fanns då, utan istället ledde det till krig. Det var inte fred före ockupationen, den är alltså inte orsaken till utebliven fred. Ett sådant påstående håller därför inte.

22

En komplicerad konflikt

Det är lätt att konstatera att det är en komplicerad konflikt. Den behöver också belysas ur olika synvinklar för att vi skall förstå hur invecklad bilden är.

Det är inte så enkelt som en del kanske menar: ge palestinierna en stat, och så blir det fred och konflikten är löst. Det är i den riktningen som man arbetat, när man försökt att få en lösning. Den kan sammanfattas med det motto som används för förhandlingarna: "Land mot fred." Det betyder att Israel ger upp sitt land i utbyte mot fred.

Det är konceptet och man kan säga att i ett historiskt perspektiv är det ett nytt sådant. Det innebär i detta fall att Israel som segrare i det krig som ägde rum 1967, skall överge erövrade områden mot fred.

Är inte förlorarna också skyldiga att upprätta fred? Frågan är då: Skall inte de arabstater som förlorade kriget, uppge några landområden för fredens skull? Nu avkrävs bara segraren i kriget sådana. På så sätt blir Israel pressat att avstå sitt territorium för att landet skall få fred. Det är självklart att fred skall kunna avkrävas alla parter i en konflikt. För en del är detta nya tankar, när man bara begrundar konceptet "Land mot fred", och vem som skall avstå från land för att få fred.

Fred borde rimligtvis ligga i alla folks intresse. Finns inte den inställningen så är det ingen riktig fred. En som tycks ha varit inne på liknande tankebanor var fredskämpen och icke-våldsförespråkaren Mahatma Gandhi. Han uttryckte sig så här: "Det finns ingen väg till fred – fred är vägen." Ord som borde begrundas i vår tid, i den konflikt som berörs här.

Gandhis ord är synnerligen aktuella, när man nu talar om en väg till fred. Det är förenklat, det är freden som är vägen. Israel vill leva i fred med sin omgivning – inte någon av konflikterna eller kriget har man önskat. En granskning av historien bakom dessa bör nog kunna bekräfta detta.

Fred är något som man kan fostras till, ett tänkesätt som kan vara vägledande för livet och hur man skall leva med sin omgivning. På samma sätt kan man också fostras till dess motsats – våld och krig. Tyvärr kan noteras flera sådana exempel när det gäller de palestinarabiska barnen och ungdomen.

Ett skrämmande exempel på detta gavs i Financial Times den 21 oktober 2000. En reporter rapporterade då hur barn i förskolan(!) fick lära sig sjunga detta budskap: "När jag växer upp skall jag bli som min pappa. Jag kommer att kasta stora stenar. När jag växer upp skall jag bli som min pappa. Jag kommer att krossa judarnas hjärnor."

En sådan uppfostran redan i barnåren är förödande, både för fredens sak och för den som blir utsatt för den. Det är att uppfostra dem för att skada och döda, samt att man själv utsätter sina barn för detta. I detta sammanhang känns Israels tidigare premiärminister Golda Meirs ord aktuella: "Det blir ingen fred förrän de kommer att älska sina barn mer än de hatar oss."

Önskar då inte araberna fred? Man kan inte generellt säga att de inte gör det. Många araber önskar säkert inget hellre, precis liksom israelerna. Men det är nu vi kommer in på något som många helt förbiser eller inte har kännedom om.

Det går inte att ignorera vissa synsätt som finns inom islam. Vi behöver därför bli bekanta med en del begrepp som finns inom denna religion. Inom islam talar man om *dar al-islam* (islams boning) och *dar al-harb* (krigets boning). Denna uppdelning av världen, som görs inom islam, är viktig att begrundas. Det handlar alltså om en uppdelning som görs mellan muslimer och icke-muslimer.

I dar al-islam härskar islam, det hindrar inte att människor med andra trosuppfattningar, som exempelvis kristna eller judar, att bo där bara man erkänner muslimernas rätt att styra inom detta område. Det andra området, dar al-harb, syftar på de länder där den muslimska lagen inte gäller.

Till detta kan läggas att det finns en uppfattning att de områden som en gång varit under muslimskt styre skall återerövrats. Utifrån den uppfattningen kan inte den israeliska staten få finnas till, markområdet måste erövrats tillbaka. Med det synsättet är det lättare att förstå alla angrepp och talet om att utplåna Israel.

Begreppet *jihad* är något som är mer känt. Ordets betydelse är kamp eller strävan. Dels kan det handla om den enskildes kamp mot de egna begärelserna, dels den väpnade kampen mot islams fiender. Det är oftast det senare som vi förknippar med jihad, "heligt krig".

Att kalla till jihad, kan tydligen göras på olika grunder, beroende på syftet. I det krig som utbröt i oktober 1973, då Israel anfölls av bland annat Egypten, proklamerades jihad. Det gjordes av rektorn för al-Azharuniversitet i Kairo och som kungjorde att jihad var en plikt för alla egyptier samt att de som dog i jihad skulle komma till paradiset.

Här kanske finns förklaringen till det dödsförakt som finns hos muslimer i deras kamp, när de också är villiga att bli självmordsbombare. Israel har fått känna av verkligheten av detta, men andra länder har också på senare år berörts.

Ett annat begrepp som är bra att ha kännedom om, är begreppet *waqf*. Detta betecknar något som är skänkt som en gåva. I islamistiska rörelser kan detta begrepp appliceras både på palestinska områden och på Jerusalem. Man menar då att detta är något som getts dem som en gåva av Allah och som för alltid skall förvaltas.

I Hamas stadgar framkommer detta synsätt. I deras stadgar, artikel 11, heter det: ”Den islamiska Motståndsrörelsen anser att landet Palestina är en islamisk waqf vigd åt framtida muslimska generationer intill domedagen. Den, eller någon del av den, får inte förslösas: den, eller någon del av den, får inte ges upp.”

Utifrån det synsättet börjar man förstå hur komplicerad, för att inte säga närapå omöjlig, en uppgörelse med Israel är. Artikel 11 i stadgarna kan med andra ord uttolkas så att Israel måste utplånas. Med detta som bakgrund förstår vi att Israel, genom denna organisation har en fiende, vars målsättning är att förrinta deras land.

Utrymme för kompromisser finns inte enligt detta synsätt. Att en palestinsk stat upprättas vid sidan om Israel, det är inte nog. Allt område måste erövrats och en islamisk stat upprättas på området, detta gäller varje centimeter av det. I Hamas stadgar artikel 6 framgår det med all tydlighet: ”Den islamiska Motståndsrörelsen är en framstående palestinsk rörelse, vars trohet står till Allah, och vars sätt att leva är islam, den strävar efter att höja Allahs banér över varje centimeter av Palestina . . .”

I den aktuella frågan om en palestinsk stat, finns här ett verkligt problem. Det är enligt Hamas stadgar tydligt att det inte finns utrymme för några kompromisser. En sådan stat skall också omfatta det område som nu utgör Israel.

Samtal om en palestinsk stat aktualiserades åter sommaren 2013. Då överläggningarna om en sådan återupptogs, visade det sig att från Hamas sida motsatte man sig direkt dessa samtal. Hamas har makten i Gaza efter att ha vunnit valet som hölls 2006.

Fasthåller Hamas vid sina stadgar, vilket allt hitintills har talat för, är det en komplicerad situation. Den visar på ett splittrat palestinaarabiskt folk. De tankar som förts fram har ju inneburit, att en palestinsk stat skulle upprättas på Västbanken och Gazaområdet. Det kan inte bli möjligt så länge som man från Hamas sida inte ens vill samtala med Israel eller erkänna Israel som stat.

Hamas vill alltså, som vi konstaterat, att Israel inte skall finnas till som stat och är ett problem och ett hinder för att en palestinsk stat bildas. Detta hinder kommer från Hamas sida och är rimligtvis i första hand ett problem för den palestinaarabiska saken och återstår för dem att lösa.

Som vi har förstått av alla de samtal som hållits under tid som ligger bakom, finns det många problem. Ett av dessa är det islamiska religiösa synsättet.

Detta synsätt finns inte bara i Israels närhet, det finns också i den islamiska staten Iran. Iran är ett shiamuslimskt land och där styrs landet just utifrån den religiösa övertygelsen. Detta gäller på det politiska såväl som på andra områden. Det påverkar också synsättet på Israel. Där finns samma synsätt som vi konstaterat att Hamas har, nämligen att staten Israel skall utplånas.

I den religiösa uppfattning som styr Irans handlande, finns en väntan på att den tolfte imamen skall uppenbara sig. Denna föreställning är att en bestämd person som redan levtt, försvunnit utan att dö och lever som den dolde imamen, skall återkomma som Al Mahdi. Förväntningarna på att tidpunkten för denne Al Mahdi skall återvända, har under senare år ökat. Det framkommer i olika uttalanden som gjorts från Iran. Vi återger här ett exempel från sommaren 2012 och finns rapporterat av World Net Weekly.

Det rapporterades från Irans högsta ledning, att Iran måste förbereda sig på krig och "tidens slut", ett apokalyptiskt scenario. Ayatollah Ali Khamenei sa vid detta tillfälle: "Frågan om imam Mahdi är av yttersta vikt, och hans återkomst är tydligt framställd i vår heliga religion islam." Han sa vidare: "Vi måste studera och påminna oss om tidens ände och imam Mahdis eran . . . Vi måste förbereda miljön för det kommandet, så att den store ledaren kommer."

Detta förberedande innebär att världen måste kastas in i ett omfattande krig, Vidare handlar det om att Israel måste förstöras och endast då kan den tolfte imamen, Mahdi, återkomma och döda alla otrogna och resa islams flagga i alla världens hörn.

Enligt den tolkning som alltså finns angående återvändandet av den tolfte imamen, skall det föregås av ett kaos i världen. Om man ser Irans försök att utveckla kärnvapen utifrån detta perspektiv, förstår man att detta kaos inte är något man räds för. Snarare eftersträvar man det så att Mahdins framträdande skall bli möjligt. Dessa tankar är minst sagt oroande och skrämmande.

Den islamisering som nu utbreder sig är oroväckande, fast många har inte insett faran som växer sig allt starkare genom den. En som dock gjort det är Magnus Norell, forskare vid Totalförsvarets forskningsinstitut. Avslutningsvis citerar vi orden på baksidan av hans bok *Islamismens seger från Libanon till Iran*: "Politisk islam och dess militära gren, islamismen, har vuxit sig allt starkare i Mellanöstern under de senaste decennierna. Med sitt budskap om evig strid mellan gott och ont, där det onda främst representeras av Israel och väst, har denna på en gång politiska och religiösa ideologi vunnit in i de flesta av regionens länder. Det är inte den arabisk-israeliska konflikten som är det svåraste problemet i Mellanöstern idag, utan den radikala islamismen."

Mitt i kampen mot islamisk fundamentalism befinner sig Israel. Det vore rimligt att landet fick stöd i sin kamp – åtminstone förståelse för den.

Efterord

Det kanske är många frågor som far genom huvudet efter att läsaren tagit del av innehållet i denna bok. Frågor har kanske också blivit besvarade. Det är viktigt med eftertänksamhet, när det gäller konflikten mellan Israel och dess omgivning.

En del av läsarna har kanske fått sin bild av konflikten i Mellanöstern omskakad genom läsningen. Det som förts fram i boken kanske ställer en hel del av de invanda uppfattningarna på kant. Finns det verkligen ett annat perspektiv än det gängse som förmedlas i svensk media? Utan en bakgrundsinformation till konflikten går det knappast att förstå dagens bild av den.

Att Israel skulle vara den part som utpekats som orsaken till nästan allt lidande och anklagas för att ingen fred skapats mellan palestinier och israeler behöver revideras. Om vi får en större och fullständigare bild av konflikten, hjälper det oss att komma närmare sanningen.

Litteratur

Lars Adaktusson: Världens bästa story. 2011.

Per Ahlmark: Vänstern och tyranniet. 1994.

Mitchell G Bard: Myter & Fakta om Israel och Arabvärlden. 2002.

M-H Boccara: Den arabisk-israeliska konflikten och folkrätten. 2002.

Bill Clinton: Mitt Liv. 2004.
Abba Eban: Mitt folk. 1988.
Matti Golan: Henry Kissingers hemliga samtal. 1976.
Hahn, Brody, Fürstenberg: Judarnas historia. 1970.
Bo Kage Carlson: Krig i Guds namn. 1995.
Ingmar Karlsson: Tro, terror och tolerans. 2004.
Lance Lambert: Striden om Israel. 1977.
Per-Martin Meyerson: Staten Israel. Drömmar och verklighet. 2005.
Magnus Norell: Islamismens seger från Libanon till Iran. 2009.
Leif Rössaaak: Israel, PLO och Libanon. 1983.
Nathan Shachar: Gaza. 2011.
Herbert Tingsten: Det hotade Israel. 1967.
Hugo Valentin: Kampen om Palestina. 1940.

Bokens baksida:

Israel och dess fiender

Boken kan ses som ett inlägg i Mellanösternproblematiken, Israel, arabstaterna och palestinierna. Vi vet att mycket ofta är konflikten här i centrum för nyhetsrapportering. Därför kan det vara bra att få en inblick i den.

Boken är inte till för att försvara Israels handlande, det kan finnas frågor kring det också, men den är ett försök att förstå kampen emot de fiender landet har.

Den som är intresserad av det aktuella skeendet kring Israel och vill skaffa mer insikt kan ha hjälp av denna bok. Låt dig utmanas och fascineras av läsning kring ett av världens stora samtalsämnen!